SÖZ

Haftalık Haber Yorum Dergisi

TARİH: 17 AĞUSTOS 1996 • SAYI:79 • FİYATI: 100.000 TL (KDV DAHİL)
• ALMANYA 4 DM • İSVİÇRE 4 Sfr • FRANSA 14 FF • İNGİLTERE 1.7£ • HOLLANDA 5 Hfl • AVUSTURYA 28 AS • ABD 3$

'Umut Enternasyonali' belgeleri

Mahir Sayın ve Temel Demirer'in Chiapas'taki toptantıda sunduğu tezler

14. 15. ve 16. sayfalarda

Yurdunu sevmeliymiş insan
Öyle diyor hep babam
Benim yurdum İkiye bölünmüş ortasından
Hangi yarısını sevmeli insan?

Kıbrıslı şair Neşe YAŞIN

Ölüm orucu tartışması sürüyor

● Yavuz Alogan ● Yaşathak Aslan ● Nadire Mater

Ölen bir askerin babasıyla söyleşi

● 'Artık vatan- millet- sakarya edebiyatı bitmiştir'

Üniformasızı ortaya çıkar, üniformalısı zaten kamuflaj giysilidir!

Üstüste yakayı ele veren üniformalı "mafya"ya ne oldu? Bir iki küçük yargılama haberi dışında merak eden bile yok... Son Askeri Şura toplantısı sırasında Söylemez çetesi mensubu subayların ordudan atılması, buna karşılık polisler hakkında hala idari soruşturmanın sürmesi kimi yazarlarca eleştirildi. Ne müthiş bir şey değil mi?

Oysa, Demirel mantığıyla konuşalım, yakalanmış olan yakalanmış demektir.

Peki ama ya yakalanmayanlar?

Kamuoyu, yakalananların "kim" olduğuyla, başlarına gelenlerle, yargılanmaları, ihraç edilmeleri ile ilgili şöyle yarım yamalak bilgilendirilirken, bu çetenin ardındaki gerçek kuvvetler ve daha da önemlisi devlet içindeki "beyin" ya da "çekirdek kadro" koyu bir sis perdesiyle örtülüyor.

Bu örtüyü nasıl açabiliriz?

Bu iş, memlekette sosyalizm yönünde köklü bir dönemeç alma sorununun organik bir parçasıdır... İktidar sorunu kapsamına girmektedir. Biz bu sorunu çözdüğümüz zaman, son otuz yılın resmi suç dosyasını elde etmekle kalmayacağız, aynı zamanda devlete egemen zirveyi silahsızlandırmış da olacağız.

O halde şimdi ne yapmalıyız ki, bunların içyüzünü adım adım ortaya koyabilelim?..

Önce, yıllardır karanlık köşelerde kâh oradan, kâh buradan insanları ortadan kaldıran ve en tepesinden en alttaki tetikçiye kadar hepsi de gizli bir devlet örgütü sanılan kontrgerilla adındaki heyula hakkında yaklaşık bir hipoteze sahip olmalıyız.

Bunlar, MİT ya da Özel Harp Dairesi, JİTEM gibi yasayla kurulu bir örgütün elemanları mıdır?

En tepelerinde yer alanların böylesi gizli istihbarat örgütleri içinde yer aldıklarından şüphe edilemez. Bu gibi kuruluşların, muhalif güçlere karşı halktan gizli, fakat belli kurallara bağlılık anlamında kanlı operasyonlarda kullanıldığını da inkar etmek olamaz.

Fakat kontrgerilla daha da farklı ve yaygın, aynı zamanda hiçbir yasaya bağlı olmayan bir kuruluş olarak tasarlanırsa, birçok gerçek yerli yerine oturacaktır.

Onun şeması sanılandan da karmaşıktır.

Bu kanlı organizasyonun başında devlet içinde yuvalanmış ve devlete egemen zirvenin işlerini yapan bir çekirdek kadro vardır.

Onun gövdesi "mafya" adı verilen örgütlü suç topluluğunun "güvenilir" kesimidir.

Kolları, bacakları bu suç örgütünün kullandığı it-kopuk takımıdır.

Kontrgerilla denilen ahtapotun günlük ve daimi işi beyaz zehir kaçakçılığı, silah kaçakçılığı, fuhuş, çek-senet tahsilatçılığı gibi işlerdir.

Günlük geçimlerini devletten aldıkları maaşla değil, bu kirli işlerden elde ettikleri muazzam vurgunlarla sağlamaktadırlar.

Yaptıkları iş gereği tepeden tırnağa silahlanmışlardır.

Bu örgütün ortaya çıkışında, "eski ülkücü" denilenlerin mafyaya dönüşmüş olmaları, bunlara ruhunu satmış "eski solcu" ya da "Kürt itirafçısı" elemanların katılması en büyük politikleştirici etken olmuştur.

Birbirinden bağımsız, hatta kimi zaman birbiriyle çatışan bu irili ufaklı haydut sürülerini sözü edilen "beyin" sevk ve idare etmekte, onların "iş"lerini huzur ve güvenlik içinde yürütmelerine göz yumma karşılığında, yani bu kirli işlerden elde ettikleri vurgunlarla geçimlerini sağlama karşılığında onlara "milli görevler" vermektedir.

Bu görevler muhalifleri fizik olarak yok etmek, sabotaj, bombalama gibi iç ve dış görevlerdir.

Hipotez budur.

Eğer bu isabetli bir hipotez ise, kontrgerillanın ortaya çıkarılmasındaki teknik güçlükleri anlamak kolaylaşır, aynı zamanda devlete egemen zirvenin dağıtılmaya, tasfiye edilmeye, yargılanmaya müstehak sosyo-politik yapısı da ortaya çıkarılmış olur. Mafya elbette zirvenin kendisi değildir, ama onun kullandığı basit bir araç da değildir. Mafya devlete egemen olan sosyo-politik kuvvetin organik ve ayrılmaz bir parçasıdır... Zirve bir karışım değil, kan-para-rütbe-hutbe sentezidir.

Bu kadarı yeter.

Şimdi bu ahtapotu gözle görülür kılmak için ne yapmak gerekir, sorusuna gelelim.

Örneğin Söylemez çetesinin pek çok "işi"i ortaya çıkmış, ama bir tek siyasal cinayete katıldıklarından söz bile edilmemiştir. Çete başının "devlet" hakkında söylediği tüm kutsama sözlerine rağmen böyle olmuştur.

Ama hem "mafya işi" yapan, hem de orayı burayı bombalayan, daha önemsiz çeteler ortaya çıkmakta, rastlantıyla da medya tarafından kamuoyuna duyurulmaktadır.

Şimdi 12 Ağustos tarihli Demokrasi gazetesinde küçük bir yer kaplayan haberi okuyalım:

"İzmir'de bir kooperatifçinin tehdit edilmesi üzerine gözaltına alınan 6 kişinin daha önce, HADEP il merkezi ile İP ilçe merkezine el bombası atan kişiler olduğu bildirildi."

Bu arada EGİMPEX isimli ithalat-ihracat şirketine ait büroya da el bombası atanların isimlerini de ekleyelim: Nurdan Ermin, Ahmet Aksakal, Adem Gür, Arif Dalkıran, Haydar Yıldırım ve Ahmet Sabit Özer...Bu küçük çete, her nasılsa yakayı ele vermiştir. Mafyaya özgü asıl iş ile "milli amale hizmet" kabilinden "ek" işi ortaya çıkmıştır...

Belli ki, bunlar kontrgerillanın ne beyniyle ilgilidir, ne ana gövdeye aittir. Büyük olasılıkla bunlar, polisin gizlemeye bile gerek görmediği sıradan ayaktakımı familyasından tehditçiler, şantajcılar ve bombacılardır.Ama bu küçük çeteyi tüm ayrıntılarıyla analiz edebilen enformasyon sahibi bir kimse, tıpkı Karl Marks'ın Kapital'inde "meta"dan hareketle tüm kapitalist sistemin özünü anladığı gibi, kontrgerilla hâkkında çok esaslı bir sonuca varabilir...

Öyle değil mi, "habbe kubbeyi içinde saklar..."

Devlet sokağa çıkmak üzere mi?

Kıbrıs'taki sınır olayları nedeniyle İstiklal Caddesi yığınla "ülkücü" adı verilen terörist grupların militanlarıyla doldu ve polis savunmasız "cumartesi annelerı"ne karşı gösterdiği şiddetten tümüyle uzak, yasadışı gösterinin Yunanistan Konsolosluğu'na kadar sürmesine izin verdi.

Derken sokaklarda, İstanbul'un bütün semtlerinde aynı anda, aynı içerikle, aynı yazı stili ile yüzlerce bez pankart asıldı. Pankartların altında "Maltepeliler" türünden semt sakinlerinin topunu birden içeren ifadelerin yanı sıra, "Beyoğlu esnafı" türünden korporatif imzalar da vardı. Bu yasadışı pankartlar dergimiz baskıya girerken hala asıldıkları yerlerde, polis gözetiminde salınıp duruyordu.

Tam bu sırada "ülkücü" adı verilen terörist grupların militanları Kıbrıs'a gönderiliyor ve Kıbrıs'taki ordu ve polis mensuplarının gözleri önünde "iş" görüyorlardı.

Neler oluyor?

Tehlikeli bir şeyler oluyor: Devlete egemen kuvvet sokağa çıkıyor... Bez pankartlarıyla, 12 Eylül öncesinin ünlü deyimine göre "devlet yardımcıları" "ülkücü" denilen terörist gruplarıyla ve yine aynı terörist Kıbrıs "işgalci"leriyle resmi kuvvet boy gösteriyor...

Şimdi koları sıvayıp, bu resmi, yarı-resmi terörist kuvvetin Maltepeliler, Şişlililer v.s. adına, oranın, ya da buranın esnafı adına konuşmalarına "dur" demek gerekiyor.

Kapı kapı, dükkan dükkan, insan insan dolaşıp konuşmak, "sizin adınıza pankartlar asılıyor" demek, "kimliklerini gizleyen bu yasadışı pankart asıcıların sizlerin adına konuşmalarına izin vermeyin" diye uyarmak toplumsal muhalefetin başaracağı bir iştir.

Bu çok önemlidir.

Henüz ilk sinyallerdir bunlar...

Ama tehdit kokan sinyallerdir.

Bu sinyaller iç savaş kışkırtıcılarının eyleme geçiş sinyalleridir...

Uzun söze gerek yoktur...

Şurada burada, kimisi ölümlerle sonuçlanan "sol" pankartların yazgılarına bir bakın, bir de şu resmi ve aynı zamanda yasadışı pankartların günlerdir tepemizde sallanıp durmasındaki sırrı düşünün...

O sol pankart üç-beş saat birkaç bin insanın gözü önünde genellikle "bomba" süsü verilmiş bir paket sayesinde durabilirken, şimdi tepemizde salladıkları bu bezlerin uçlarında "iç savaş gününe kurulmuş" devlet etiketli göze görünmez, ama hissedilir türden saatli bombalar asılmıştır...

"Sol pankart"taki bomba süslü paketi bir fünye ile patlatarak indirmek mümkündür. Ama bu pankartlar böyle indirilemez...

Çünkü, ancak bu pankartlar indirilirse, devlet etiketli içsavaşa kurulmuş saatli bombanın patlaması önlenebilir...

Peki nasıl?

Pankartları resmen asanları ortaya çıkarttığımız zaman, hepimiz adına konuşmaya yeltenen bu pankartların aynı tip boyaları akacak ve altından polis devleti rejiminin iç yüzü ortaya çıkacaktır.

Bu yazı tam bu şekilde son bulmuşken, yazışlerine Kerem Özdemir girdi... Hiçbir şey konuşmadan bilgisayarın başına oturdu ve az sonra da "şu notumu alın, ne yaparsanız yapın" dedi...

Olduğu gibi basıyoruz:

Pankart piyasasında tekelleşme tehlikesi

Pankart piyasasında yaşanan tekelleşme tehlikesi, serbest piyasa ekonomisini savunan liberaller arasında paniğe neden oldu. Son zamanlarda çevrede görünen büyük miktardaki beyaz üzerine mavi yazılı pankartlar, piyasada payı bulunan ilan şirketleri arasında da kaygıyla karşılandı. "Maltepe halkı"ndan "Beyoğlu esnafı"na kadar İstanbul'un her bölgesinden talep sahiplerinin aynı pankart modeline ilgi göstermesi, özellikle bölgesel şirketlerin yaşama şansının oldukça azalması şeklinde yorumlandı. Pankartların bir elden çıktığının kesin olduğunu belirten bir ilan şirketi sahibi, "Abi, bu tamamen haksız rekabet. Birileri birileriyle anlaşmalı iş yapıyor" diyerek anti-tröst yasası çıkarılmasını istedi. Bu talep, bir yetkili tarafından "Biz sadece terörle mücadele yasası çıkarıyoruz. İsterseniz bundan verelim" şeklinde yanıtlandı.İlk anda pankartların altında imzası bulunan herhangi bir halk ya da esnafa ulaşılamazken, pankartların tiplerindeki benzerlik, "tek merkezden yönetilen örgüt işi" olasılığını gündeme getirdi. Bu konudaki araştırmalar derinleştirilerek sürdürülüyor. Bu arada, yanında çalıştığı köşe yazarının kendisini işten atabileceğini belirterek isminin açıklanmaması koşuluyla açıklama yapan bir kuş, "Yabancı değil, yabancı değil" dedi. "Bunlar bir merkezden yönetilen terörist grubu" açıklamalarından sorumlu bir yetkili ise, bu konuda herhangi bir açıklama yapmaktan kaçındı.

Yıl 1989, Demokratik Almanya; yıl 1996, Kıbrıs...

Bölünmüş devlet haritada hiçbir şeydir... İnsan ruhlarında ise trajedilerin kötü bir kaynağı. Yıl 1989... Dünyanın kitlesel iletişim organlarıyla yönetilen kesiminde bayram var... 'Utanç duvarı' dedikleri sınır ortadan kalkıyor.

Demokratik Alman Cumhuriyeti'ni, Federal Almanya Cumhuriyeti'nden ayıran bu sınır, bizim İstanbul surları veya Çin Seddi misali duvardan bir sınır...

Derken sınıra hücum edenler, onu aşanlar muzaffer oluyor... Batı, doğunun sınırını deliyor. Ve o sınırı bir duvar halinde inşa eden SED Genel Sekreteri Erich Honecker yargılanıyor...

Pek çoğu gibi o da, sınırı 'delmeye' çalışan ve Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin pergelli bayrağını gönderinden indirip çiğnemek isteyen insanları makinalı tüfeklerle tarayıp öldürmek suçuyla yargılanıyor...

Ona katil, cani diyorlar...

Ve bizim medyamız hem o günlerde, hem de bugünlerde, 'Utanç duvarını' delmeye çalışan 'kahramanları' alkışlıyor...

Yunanistan'daki anti-komünistler de alkışlıyor...

Dünyanın bütün anti-komünistleri de alkışlıyor...

Yeni doğan çocuklar bu alkış sesleriyle 'sınır delen kahramanlar' olma hülyasıyla büyüyor...

Ve 11 Ağustos 1996 tarihinde, tam böğründen bir 'yeşil hat' ile iki parçaya 'bölünmüş', hem de kendi ülkesinin bölüneceği korkusuyla tir tir titreyenler tarafından parçalanmış eski 'bağımsız, bağlantısız Kıbrıs Cumhuriyeti'nde işte bu 'utanç duvarını' delme hülyasıyla büyümüş delikanlılar motosikletlere biniyor... Sanki Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin bayrağını gönderinden indirir gibi, onun tam ortasındaki, bizim ay yıldıza tekabül eden simgeyi oyup çıkarıp kameralara poz verir gibi, sınırı deliyor ve bayrak direğine tırmanıyor...

Bu görüntünün benzerlerini televizyon kameralarından izleyen ve 'komünizmin çöküşü'nü keyifle seyredenler...

Nasılsınız?

Bölünmüş devletlerin orta yerindeki sınırların delinmesine ve bayrakların aşağılanmasına tuttuğunuz alkış sesleri kulaklarınızda uğuldamıyor mu?

Şimdi sizin de başınıza geliyor...

Ve siz, 'utanç duvarı' dediğiniz o sınırda insanların kurşunlanmasına gözyaşı döken ve onları vuranlara 'katiller', 'caniler', 'insanlık düşmanları' diyenler, bayrak direğine tırmanan adamı şakağından kurşunladığınız zaman kendinizi nasıl hissediyorsunuz?

Size koro halinde 'caniler, katiller' diye bağıran insanları kınıyor musunuz yoksa? Siz de 1989 yılında 'caniler, katiller' diye bağırmıyor muydunuz? Sınır delmek için yanıp tutuşmuyor muydunuz?

Kendi ülkenizin "Türk ve Kürt toplumları arasında bölünmesi"nden ödünüz koparken, Kıbrıs adını taşıyan ülkenin Türk ve Rum toplumları arasında bölünmesine itiraz eden insanlara karşı bu sınırsız öfkenize nasıl bir anlam versek?

"Bizde bayrağa el uzattırılmaz, uzatanın eli kırılır, eli kırılır..." diye cırtlak sesler kulağımızda çınlıyor...

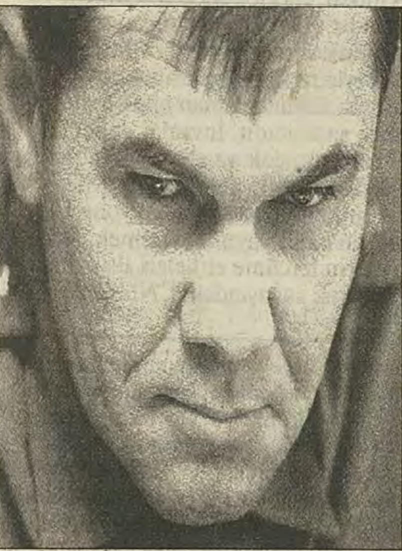
Defolun karşımızdan!... Biz "sınır tanımayan hekimleriz", "sınır tanımayan gazetecileriz", "sınır tanımayan sosyalistleriz"...

Sınır savaş demektir, ölüm demektir, kan demektir...

Sınırsız bir dünya insanlığın geleceğidir...

Aleksandr Lebed 'iyi bir general' ise bizimkiler nasıl?

Ruslar'ın gördüğünü Türkler neden göremiyor?

Aleksandr Lebed

İsterseniz önce bizim Yelda'nın sayfasının başlığıyla, yani "azalırken" yaşayan bir başka halktan söz edelim...

Belge Yayınları arasında bir kitap yayınlandı. "Pontos Kültürü"... Yazarı Ömer Asan... Kitap, Karadeniz şeridinde bir zamanlar yaşayan, bugün de varlıklarını adeta bir başka beden içinde, o bedene sahip olanlar bile farkına varmadan yaşayan Pontoslar'ın tarihine ışık tutuyor.

Şu sıralarda basında bu halk hakkında haberler yayınlanıyor... "Karadeniz Helen Toplulukları Federasyonu 1. Kongresi adı altında, Trabzon'da Sümela manastırında gerçekleştirilmesi programlanan toplantıya Türkiye'ye karşı hasmane tutumları ile tanınan çeşitli örgütler ve Yunan siyasi parti temsilcilerinin dışında Karadeniz'e kıyı ülkelerde yaşayan bazı Rumların 'turist' kimliği ile katılacakları öğrenildi."

Haber bir klişe halinde tüm gazetelerde hemen hemen aynen böyle veriliyor. Kaynak belli ki resmi.

Karadeniz 'Kürdistan'ı kurmak gibi bir niyeti olmayan insanların, bir zamanlar yaşadıkları Pontos illerine yapacakları bir "kültür-tarih" gezisine karşı medya aracılığı ile işte böyle önlem alınıyor...

"Mozaik" sözünü ağızlarından düşürmeyenlerin haline bir bakın hele...

Şimdi düşünün, Karadeniz'de bir Pontos devleti kurma olanağının zerresi bile yokken tarihsel-kültürel bir anma eylemini bile içine sindiremeyenler Kürt sorununda kimbilir nasıl bir halet-i ruhiye içindeler...

Ama onlara sorarsanız, Rusya denilen devletin topraklarındaki "mozaik" pek hoşlarına gidiyor... Bayılıyorlar bu mozaiğe... Ve Rusların "korkunç İvan"dan beri bu mozaiğin üstünü, tıpkı bizim Ayasofya duvarlarındaki aziz resimlerini kazıyıp, boyamamız gibi bir Rus rengiyle kaplamalarına müthiş kızıyorlar...

Çeçen direnişinin hayranlarıdır hepsi. Yalnız hayran da değiller. Çeçen direnişlerine manevi destek vermektedirler. Bununla övünmektedirler. Para da vermektedirler, silah da göndermektedirler.

"Çeçen milli bağımsızlık hareketinin en büyük savunucusu biz Türkleriz" diye bağırmaktadırlar.

Ve çok isabetli bir tercihin sahibidirler...

Bir gazete başlığını okuyalım: "Ruslar gerçeği gördü!" Ve devamla: "Çeçen sorunu silahla çözülemez..."

Peki Kürt sorunu silahla çözülebilir mi?

Çeçenler'e aşık Türk bağırıyor: "Hem de nasıl!.."

Demek ki "Ruslar gerçeği gördüğü" halde Türkler gerçeği henüz göremiyor.

Devam edelim:

"General Aleksandr Lebed 'Çeçenler'i güç kullanarak yenmelerinin mümkün olmadığını' söyledi ve 'barışçı çözüm konusunda kararlı olduğunu' gösteren açıklamalarda bulundu."

General bu sözleri söylemekle iyi mi yaptı? Rusya'nın toprak bütünlüğünü ve milletinin bölünmezliğini bir yana bırakıp, "Çeçen teröristleri"ni yenemeyeceğini itiraf eden bu general nasıl bir generaldir.

Vatan aşkıyla yanıp tutuşan Türk kükrüyor: "Pek mükemmel bir generaldir..."

Ona soruyoruz: Yarın bizim generallerden biri kalkıp, "PKK'yi güç kullanarak yenmemiz mümkün değildir" deyip, "barışçı çözüm konusunda kararlı olduğunu gösteren açıklamada bulunsa" vatan sevgisiyle yanıp tutuşan bir Türk ne derdi? Bir özel TV kanalında ölen Rum genci için "serseri" diyen gözü dönmüş yorumcu kılığındaki kopuk, ağzı köpürerek üzerimize yürürdü ve "O generali asardık" diye hırıldardı...Biz ise bu generalin iyi bir general olduğunu düşünürdük...

Rus, Çeçenler'le "masa"ya oturuyor... Kim bu Rus? Ödlek mi? O Rus ki, diğer milletlerden omuzdaşlarıyla Nazi sürülerini kırıp geçirmiştir. Elinde dünyayı defalarca yok etmeye muktedir ölüm silahlarını tutmaktadır. Böyle bir Rus masaya oturuyor. Türklerin yöneticileri ise "masa"ya oturmuyor... Trakya sınırına dayanan Naziler karşısında titreyenler... Ve birkaç fırkateyn için ABD kapılarında dolanan "kahramanlar"... Şarlo'nun "kahraman" tiplemeleri bile bunların yanında daha gerçek kahramanlardır.

Hiç değilse onlara gülüyorsunuz...

Bunlara ise yalnızca acıyabilirsiniz...Böylelerinin bir gün "masa"ya oturması biz Türklerin yüzünü hicab duygusuyla kızartacak...

Öküz trene değil, haritaya bakıyor!

Sözümüz kardeş Öküz dergisine değil... Onun anıştırdıklarına... Okuyalım: "ABD basını İran'daki terör kamplarının yerini gösteren haritalara yer veriyor. USA Today gazetesi İran'da devlet destekli 11 kamp bulunduğunu ve buralarda teröristlere bomba imal etme ve suikast gerçekleştirme eğitimi verildiğini belirtmişti..."

Yeni Yüzyıl gazetesinin 12 Ağustos tarihli sayısında bu habere bir de harita eklenmiş. Bu haritayı yayınlıyoruz.

Dikkatle bakınız haritaya. Ne görüyorsunuz? Yalnızca iki sözde "terör kampı"...

Başka?

Dört füze rampası... Sonra... Sonrası dehşetengiz bir şey: Tam sekiz adet "nükleer tesis"... Erbakan'ın İran gezisinin önemi de işte bizim basının bir türlü okumayı becerememediği bu haritada mündemiç... Pakistan büyük olasılıkla nükleer silaha sahip ve İran da büyük olasılıkla nükleer silah elde etmenin eşiğinde...

Günlerden beri kamuoyu ABD'nin İran'ı "teröre destek veren" bir ülke olduğu için hedef tahtasına koyduğuna inandırılmaya çalışılıyor ve eğer İran bir an için PKK ile ilişkisini keserse bölgemizde işlerin şıpın işi hal yoluna gireceğine iman etmeye çağrılıyor.

Gerçek tamamen başkadır... ABD bölgedeki hegemonyasının İslam fundamentalistlerinin ellerine nükleer silah aldıkları gün kökten sarsılacağını biliyor. Bu gücün dünya kapitalist sisteminde, diyelim ki ABD ile rekabet eden bir başka merkez lehine kullanılması olasılığından ölümcül biçimde korkuyor. Türkiye de böyle bir olasılıktan tir tir titriyor. Ondandır ki, elinde nükleer silah olan İsrail ile anlaşmaya çalışıyor.

"Teröre destek veren ülke" meselesi işin bahanesidir.

Nereden biliyoruz? Örneğin ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcü Yardımcısı Glyn Davies şöyle diyor: "İran'ın uluslararası alanda üç konuda kabul edilmez davranışları var. Terörizmi sponse ediyor. Toplu imha silahları peşinde ve Ortadoğu barış sürecine karşı. Bu amaçların, özellikle toplu imha silahları peşinde olması Türkiye dahil komşularına karşı bir tehdit oluşturuyor..."

Bir de şu var:

Türkiye'ye "İran terörist PKK'yi destekliyor" diyen ABD'nin MED TV ile bir Amerikan şirketinin anlaşmasına çıkartmayışından biliyoruz.

ABD bölgemizde nükleer silahla donanmış bir islamcı güç merkezini asla istemez ve bu istenmeyen müstakbel merkezin susturulmasında Türkiye'yi kullanmak için her şeyi yapar. Peki biz, ABD'nin İran'a karşı tutumuna ne diyebiliriz? Nükleer silahlarla donanmış bir molla rejimini ABD'nin çiğnemesine evet mi diyeceğiz? Yoksa mollaların eteklerinin altında nükleer silah taşımalarını okkalı bir anti–emperyalizm mi sayacağız?

Hiçbiri... Bize kalırsa toplumsal muhalefet hareketi ve sosyalistler, ABD'nin İran'a karşı harekete geçmesine kesinlikle karşı çıkmalılar ve aynı zamanda, molla rejimini yıkmak isteyen İran'ın devrimci, sosyalist kuvvetlerini vargüçle desteklemeliler...

Ümmetçiliğin de, milliyetçiliğin de, emperyalist kozmopolitizmin de

panzehiri enternasyonalizmdir...

Kıbrıs'ta tarih tekerrür mü ediyor?..
Paşalar ve Papazlar...

Sezai SARIOĞLU

Şovenizmin kendini ürettiği temel alanlardan birinin "Kıbrıs Sorunu" olduğu sol kamuoyunun genel kabulüdür. Türkiye geleneksel resmi politikası eskilerden bu yana "Rum, Rus gavurları" üzerine de kuruludur. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra, (Yeni Dünya Düzeni'ne de bağlı olarak) kapitalizmin ulusdevlet pratiklerini yeniden yorumlama zorunda kalışı, federasyon eğiliminin yeni ağırlığı ile Kıbrıs sorunu arasında yeni bir ilişkinin doğdu.

M. Ali Birand bir kaç hafta önce Sabah gazetesinde –birkaç kaç sayı– öz olarak şunları yazdı:

"Yakın gelecekte Kıbrıs sorunu negatif veya pozitif mutlaka çözülecek"... Aradan kısa bir zaman geçti ve iki kişinin öldüğü, onlarca kişinin yaralandığı sınır eylemi gündeme getirildi.

Bölge ülkeleri ve halkları açısından son bir haftanın ilgi merkezi olan Kıbrıs'ta yeni gelişmelerin yaşanacağı şimdiden öngörülebilir...

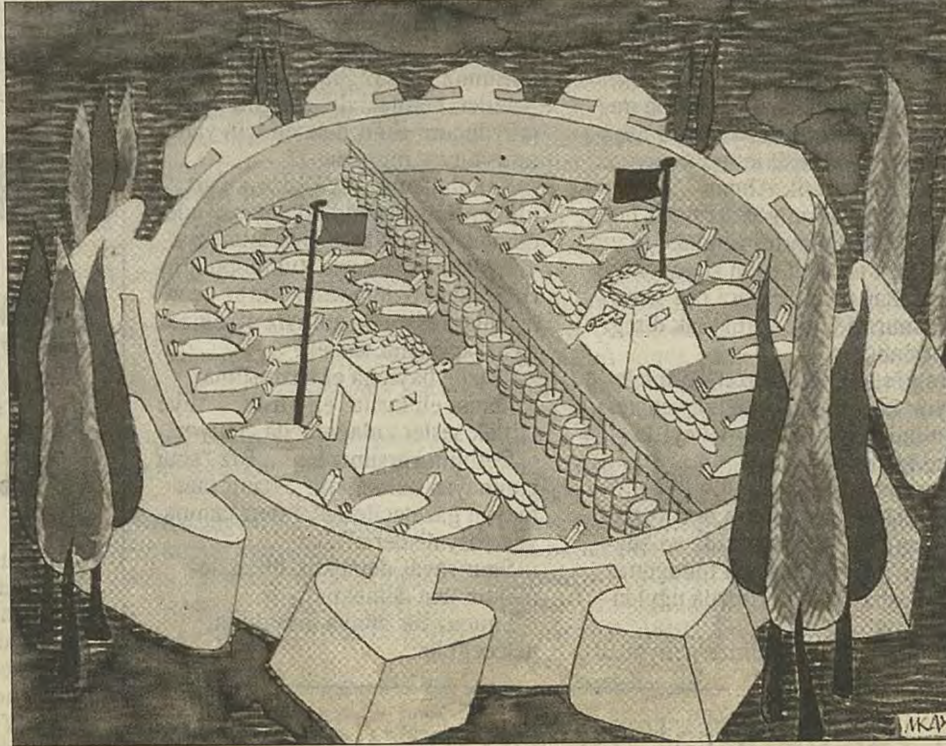
"Olgu olarak Kıbrıs"tan çok, "Sorun olarak Kıbrıs" okuması yapanlar açısından gelişmeleri özetlemek yararlı olabilir...

Motorsikletliler geliyor...

Yaklaşık bir aydır sürdürülen "1974 Kıbrıs Mutlu Barış Harekatı"nın ikincisinin (15 Ağustos) öncesine rastlaması başlangıçta "her zamanki sınır eylemleri" olarak algılandı. Resmiyetlerin olay öncesi ve sonrası söyledikleri sözler ve gerçekleştirdikleri pratikler, tarafların olaydan makro yararlanma eğilimini açığa çıkardı.

Ve sonunda gerçekten de motorsikletliler Kıbrıs'ın güney'ine geldiler...

Motorsikletlilerin içinde liberallerin, sınırtanımaz bazı marjinallerin, olduğu söylentileri vardı. Ne ki eylemin oluş biçimlerine ve kodlarına bakınca dolaylı ve açık olarak kilisenin ve Yunan resmi politikasının etkilerini görmek mümkün...

Yardımcı kuvvet, faşistler...

Son sınır eyleminin Türkiyeli, Kıbrıslı muhalifler açısından ayırt edici sonuçlarından birisi, Ülkü Ocakları'nın Denktaş ve açık–gizli devlet tarafından örgütlendirildiğinin açık edilmesidir. Faşistlerin adada estirdikleri terör işin sadece bir boyutudur.

Asıl önemlisi, Kıbrıs'taki geleneksel politika da artık, "Parlamento, Denktaş ve Paşalar" denklemine faşistlerin de açıktan dahil edilmeleridir. Bu bağlamda muhalif ve demokrat çevreler arasında tartışılan "Ülkü Ocakları'nın neden kurulduğu, fikir özgürlüğüne dahil edilip edilmeyecekleri" sorununun ilk cevaplarını hayat vermiş durumdadır.

Faşistlerin hangi organizasyon içinde Ada'ya taşındıkları ise bu örgütlenmenin açığa çıkmış bir başka olgudur. Bunun şifresi "devlet, militarizm ve ÜOD" üçgeninin organikleşen varlığında yatıyor...

Sınır çizgisi
sinir çizgisi
aramızdaki
bir bayrak sana
bir bayrak bana

Gergin bir yalnızlık ortada

(Neşe Yaşın)

Olayların kurgusu ve gelişim seyrine bakıldığında bu ilişkinin teori ve pratiğini görmek mümkün:

Ledra Place karşısında 150–200 ülkücü–faşist toplanır... Aralarında hiç Kıbrıslı yoktur. Ellerinde sopa, demir, nacak, döner bıçağı gibi aletler, üzerlerinde Manisa Ülkü Ocağı, İzmir Ülkü Ocakları yazılı savaş gömlekleri vardır... Aralarında sokaktaki geçici işçiler, çok yoksul görünümlü insanlar vardır...

Hep beraber tekbir getirirler. Başlangıçta KKTC polisi de onlardan çekinir durumdadır. Denktaş gelir. Üzerinde haki gömlek, başında komando şapkası vardır. Denktaş faşistlere "halkımız" diye hitap ederek teşekkür eder. Bu Kıbrıslı Türklerin gözden çıkarıldığı bir kez daha kanıtlanır. Denktaş el öptürür. Faşistler ise, "Bozkurt Denktaş" diye slogan atarlar... Faşistlerin ellerinde polis coplarının olduğu bilgiler arasındadır.

Mağosa'daki Türklerle Rumların karşı karşıya getirildiği Derinya bölgesindeki koridoru bizzat Denktaş'ın açtırdığı söylenir. Her ilişki dikey ilişki içinde yürütülür. Faşistlerin hiçbir prosedüre bağlanmaksızın Türkiye'den getirilmeleri, Denktaş'ın Saray'ına davet edilmeleri hep askeri bir hiyerarşiyle yürütülür. Sınırdakilerin karşı karşıya gelmeleri ve sıcak temasları sağlanır...

Faşistler Kıbrıslılara zaman zaman açık hakaret ederler:

"Biz sizi kurtarmaya geldik, siz Türk değilsiniz. Kıbrıslılar kahvelerde mi oturuyorsunuz."

'Her türlü av serbest...

Askerlerin bir sınır köyünde askerlere av tüfekleriyle tatbikat yaptırdıkları bilgiler arasındadır... CTP'nin yayın organı Yeni Düzen gazetesinde bir resim altında şunlar yazılıdır:

"Elleri av tüfekli adamlar". Sorduk: Av mevsimi değil. Elde kırmalarla bu ne hal? Cevap: "Bugün özel bir gün. Her türlü av serbestmiş öyle haber salındı."

Kıbrıslı Türkler ne haldedir?

Kıbrıslı Türkler önce çok kızgın ve şaşkındır. İlk ölüm olayından sonra hoşnutsuzluk ve korku başlar. Bazı gençlerin faşistlerle taşlama eylemine katılmaları gözlenir. Zaman zaman alkış tutanların olması şaşırtıcıdır. İnsanlar genellikle eve kapanıp, çok az sokaklarda olmayı yeğlerler. Rutin işler dışında, Kilise'nin denetimindeki, Rum televizyonu LOGOS'un canlı yayınını izlemek, Rumca bilenlerin tercüme etmeleri ile zaman geçirilir. Irak savaşındaki CNN'i izler gibi

DEMOKRASİ VE BARIŞ İÇİN EYLEM BİRLİĞİ

Ne yazık ki tüm uyarı ve sağduyu çağrılarına rağmen, sınır eylemlerine kan bulaşmıştır. Yıllardan beri emek verilerek ulaşılmaya çalışılan diyalog ve çözüm yolu, şoven sınır eylemleri sonucu tıkanmaya çalışılmaktadır.

Söz konusu sınır eylemleri Klerides yönetimi döneminde ivme kazanmış ve kanla beslenen kilise tarafından açık bir tecavüze dönüştürülmüştür.

Görüldüğü gibi ciddi bir devlet desteği olmasına rağmen sınırlara yönelik tecavüzlere fiilen katılan eylemcilerin sayısı genel nüfusa oranla oldukça düşük kalmıştır. Başıboş davranan ve hiçbir otoriteye bağlı olmaksızın hareket eden Rum göstericiler Rum polisince engellenmemiştir. Bu da açıkça göstermektedir ki, son güne dek yapılan ağır tahrik ve kışkırtmalar sonucu galeyana getirilen Rum gençleri Rum yönetiminin devlet propagandasına kurban edilmişlerdir. Rum yönetimi ve kilisesince tırmandırılan şovenizm KKTC'de de malzeme olarak kullanılmış ve savaş çığırtkanlığı toplumumuza da egemen kılınmıştır.

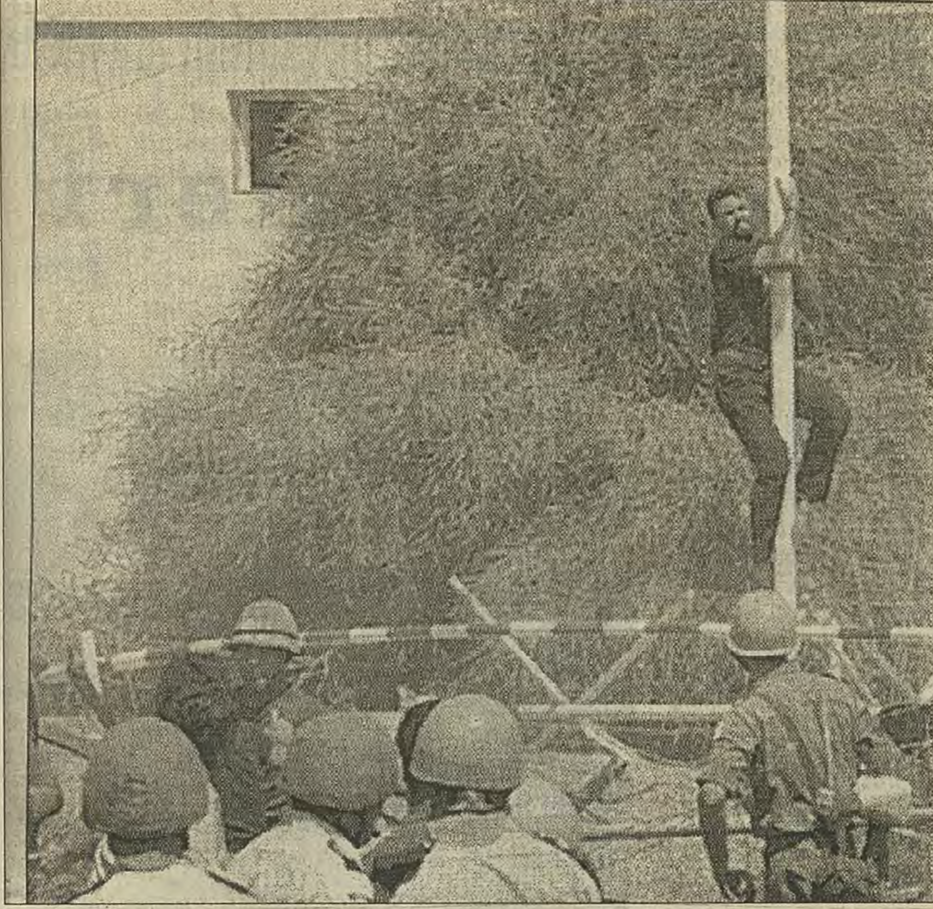
Bir yandan "Güvenlik güçlerimiz sınırlarımızda her türlü tedbiri almıştır" denilirken, sınır güvenliği Türkiye'den ithal edilen faşist Ülkü Ocakları militanları ile yerli işbirlikçilerine ihale edilmiştir.Kıbrıs Türk toplumu kendi toplumsal varlığını koruyabildiğini Ülkü Ocakları kurulmadan çok önceleri kanıtlamış onurlu bir toplumdur. Belli ki bu talihsiz sınır eylemleri bazılarınca Ülkü Ocakları'nı meşrulaştırma vesilesi olarak düşünülmüştür; ancak unutulmamalıdır ki bu olay Kıbrıs Türk toplumunu içte ve dışta küçük düşüren, aşağılayan, sonuç itibarı ile de zor duruma iten ciddi bir olaydır. Rumların düzenlediği sınırdaki tahriklerin yanlışlığını günlerce ifade ettikten sonra devlete ait kitle iletişim araçları ile halkı sınırlara sevketmek samimiyetsizliktir ve sivil toplumu sınır güvenliği için güvenlik güçlerinin önünde kullanmak tehlikeli bir oyundur.Güney'de aylardan beri körüklenen şovenizm kuzeyde de destek bulmuş ve sınırdaki şiddet eylemlerinde hedefine ulaşmıştır.

Hedef her iki toplumun Kıbrıs sorununu tartışarak görüşmeler yolu ile çözmesini engellemek, geçmiş yaralara yenilerini ekleyerek güvensizliği pekiştirmek ve netice barışı olanaksız kılmaktır.Kıbrıs Türk ve Rum halkı şovenizmin bu oyununa gelmemeli barışa karşı yapılmış bu tür eylemleri gerçekleştirenlerin azınlıkta olmalarına rağmen Kıbrıs'ın kaderini belirlemelerine müsaade etmemelidir.

İnsanlık savaş gerekçelerini ortadan kaldırmak için çaba sarfederken, bizlerin savaş gerekçeleri aramamız yanlış değil mi? Çocuklarımıza refah, mutluluk ve huzur içinde yaşanacak bir ülke yerine, kin, nefret, öfke ve düşmanlığın hakim kılındığı bir cehennem sunmamız doğru mu? Çocuklarımıza; savaş yerine barışı, kavga yerine dostluğu, çatışma yerine hoşgörüyü, huzursuzluk yerine mutluluğu miras bırakmak ellerimizdedir. 11 Ağustos Pazar günü yaşanan olaylardan ders almalıyız. İnsanları kışkırtan kin, nefret ve öfke tacirleri de ders almalıdır. Ateşkes koşullarından dolayı savaşa bu kadar yakın yaşayan insanlar olarak barış için adım atmayı ve barışı düşünmeyi yaşam biçimine dönüştürmemiz varlığımız için kaçınılmazdır.

Unutmayalım! Dünyada sadece bir Kıbrıs vardır...

Yeni Düzen, Basın–Sen, İletişimciler Birliği, KTAMS, Emek–İş, Genel–İş, Dev–İş, Tes, Gıda–Sen, Türk–Sen, Gasad, Başka Düşünce Dergisi, Pygmalıon Dergisi, Çağ–Sen, KTOEÖS, Güç–Sen, El–Sen, Tel–Sen, Bel–Sen, Yön–Sen, KTMMOB, Yurtsever Gençlik Örgütü, Daii–Sen, Kıbrıs Sanat Derneği, KTTB, KT Karikatürcüler Derneği, KTÖS, Tarım–Sen, Bes, Gençlik Merkezi, Demokrasi ve İnsan Hakları Hareketi, Kıbrıs'ta Sosyalist Gerçek, Barış ve Federal Kıbrıs İçin Toplumsal Barış Hareketi, Yazın Emekçileri Derneği, Alternatif Yazın, Has–Der, Galeri Kültür Yayınları, KT Sanatçı ve Yazarlar Birliği, DGD, Yeşil Barış Hareketi, Yurtsever Kadınlar Birliği, Barış ve Federal Çözüm İçin Kadın Hareketi, Tıp–İş, Koop–Sen, KT Barış Derneği, ÜTK, YKP, CTP.

"sınır savaşı" naklen izlenir.

Telefonlarla konuştuğum bir Kıbrıslı bir kadının söyledikleri özellikle ilginçtir: "Neredeyiz bilmiyoruz. İçimiz de dışımız da karışık. Gündemin içine girmekle girmemek arasında bocalıyoruz. Herkes savaşı düşünüyor. Ve eski günleri düşünüyor. Star faşistler ortada dolaşıyor."

Denktaş'ın ikinci ölümden sonra televizyonlarda, "onlar bizim hamile kadınlarımıza tecavüz edip öldürenlerdir" şeklindeki tarih hatırlatması aslında, bilinen bir korkutma yöntemidir...

Gazeteciler...

Gazeteciler, Enformasyon Dairesi'ne çağrılır. Bir bir kontrol edilirler. Kart dağıtımı sırasında yapılan brifingte karşı konulmaz hiyerarşinin gereği olarak uyarılırlar:

"Arkadaşlar, bu çok özel bir gün... Her görülen resimlenemez. Her şey yazılamaz. Bu temel bir kural. Unutmayın ki herbirinizin adı bir bir listemizde var. Kimse kendi özel aracını kullanmayacak."

İki taraftaki medya olayları iyice tırmandırır. Resmiyetçe çizilen sınırlar içinde şoven propaganda sürdürür...

BRT bültenlerinde faşistler onore edilir biçimde sunulur...

Bir imkan; AB, Federasyon

Son olaylar, en genelde Türk ve Rum tezleri olarak özetlenebilecek iki tezin çarpışmasının sonuçları olarak görülebilir. Ne ki sorun, aynı zamanda Rum resmi politikasının da kendi içinde yeni denge arayışları ile de ilgilidir.

Federasyon'un ve AB'ye girişin kabul edilebilirliği, çözüm arayışlarının gerçekleşebilirliğini yaşıyor Kıbrıs. Güney'de önemli bir güç odağı olan AKEL'in bile AB'ye girişe olur vermesi önemli gelişmeler olarak sıralanabilir. Gerek Avrupa ve gerekse de Amerika merkezli diplomasilerin temelini AB ve federasyonun oluşturduğu bir momentte Denktaş'ın "Türkiye'ye entegrasyon" tezini güçlendiren bir sınır eyleminin geliştirilmesi şaşırtıcı.Olup bitenler karşısında Amerika, Avrupa ve BM'nin sessiz kalması, aktif hiçbir öneride bulunmaması dikkat çekicidir!

Son olaylar, federasyon ve AB'ye karşı olan Kilise'nin güç toplama atılımı olarak da görülebilir...

Kilise eylemlerin neresinde?

Kamuoyunda motorsikletliler olarak adlandırılan grubun, arkasında Kilise'nin olduğu genel bir bilgi. Kilise'nin bu eylemin doğrudan örgütleyici ve yönlendiricisi olup olmadığı ise henüz açığa çıkmış değil. Güney Kıbrıs'tan aldığımız bir başka bilgiye göre ise, Kilise sanıldığı kadar eylemin içinde değil. Sadece sonuçlarını lehine çeviriyor. Federasyon ve barış tezinden yana olan Kıbrıs politik çevrelerinin ve iktidardaki Klerides yönetiminin sınır eylemini engellememesi de, "neden" sorusunu gündeme getiriyor. Sonuçları itibariyle, federasyon tezine zarar veren ve Denktaş'ın entegrasyon tezini güçlendiren bu eylem neden gerçekleşmedi? İşte bu kritik soru belki de, yeni bir güç paylaşımının Rum kesimindeki sinyallerini açığa çıkaracak...

Politik süreçleri eskisi gibi yönlendiremeyen Kilise'nin federasyon tezine karşı olduğu bilinmeden olayları yorumlamak mümkün değil. Kilise seçimlerde en az oy alan ve federasyona karşı olan Yeni Ufuklar isimli partiyi desteklemişti.

Kamuoyunda halkın seçtiği bir papazı eşcinsel olduğu için veto etmesi nedeniyle tanınan Başpiskopos Hriostomos'un eylemleri motive ettiği de yorumlar arasında...

Olayların kilisenin güdümündeki televizyondan anında naklen verilmesi de bir başka gerçek...

Eylem karşısında özellikle AKEL'in tavrı ise, soğukkanlılık olarak özetlenebilir? AKEL, adada Türkiye'nin varlığına karşı olmakla birlikte bu tür yöntemlerle mücadele edilmesinin sakıncalı olduğu görüşündedir.

Rum politikasında değişiklik mi?

Kıbrıs'ta olup bitenleri kavramak için temel bir yaklaşım değişikliğini bilmek gerekiyor. Kıbrıs sorununun değişik evrelerinde Kıbrıs Rum resmi politikası, (EOKA–B'nin yaklaşımı bir yana) uzun zamandır Kıbrıslı Türklerin varlığı ile çözüm arasında, Kıbrıslılık temelinde bir ilişki kurdu. Özellikle 1974 yılından bu yana olan yaklaşımlarda, federasyon tezinin yorumunda Kuzey'deki Türklerin varlığı temel bir unsur oldu.

74 sonrası Kuzey'de kurulan KKTC, Türkiye'den siyasi kaygılarla da yerleştirilen nüfus, Kıbrıslı Türklerin İngiltere, Avustralya, Türkiye ve değişik ülkelere göçleri sonucunda adanın demografik yapısının değişmesi ve "çözümsüzlük sendromu" bir politika değişikliğini zorlar oldu.

Kıbrıslı Türklerin Kuzey'deki nüfusun yaklaşık yüzde 40'ını oluşturması ve başka nedenlerle Kıbrıs resmi Rum politikasında son birkaç yıldır temel bir değişiklik izlenmeye başlandı... Bunun sonucu olarak geliştirilen yeni politika, Kuzey'de Kıbrıslı Türklerin azınlığa düşmesi ve göçlerin devamı nedeniyle, "Kuzey'de Türkiyeliler vardır ve bizim için artık esas sorun Ada'daki Türk askerlerinin varlığı ve Türkiye'dir, adaya yerleştirilen Türkiyelilerdir" görüşü egemen olmaya başladı. Bunun politikadaki anlamı ise, "Kıbrıs'ın tamamı bizimdir" tezinin yeniden güç kazanmaya başlamasıdır.

Buna, federasyon tezinin Kuzey'de savunucusu olan CTP'nin geçirdiği evrim, YKP'nin toplumdaki etkinliğinin cılızlığı, her iki partinin dışındaki "bağımsız" muhaliflerin parçalı oluşu ve bir bütün olarak muhalefetin "umut vaat etmemesi" de eklenince bu tez şekillenir oldu.

'İyi de kim kurtaracak bizi en son kurtarandan...'

Kıbrıslı Türk Şair Mehmet Yaşın'ın bu sözleri aslında sınır eyleminin özündeki mantığı olduğu kadar, Türk resmî tezinin yaklaşımını da özetlemektedir. Son olay bütün kurgusuyla, yine yeni bir son "kurtarıcı" aramak olarak da gelişti. Yunanistan bayraklarının taşınmasından, Yunanistan milli marşının söylenmesine kadar, eylemin bütün işaretlerinin Kıbrıslılık değil şovenizm olduğu söylenebilir. Ada'ya Kuzey'den kurtarıcı olarak getirilen yeni gücün mantığının "Türkiye ve dünya Türkleri adına, Kıbrıslı Türkleri kurtarmak" olduğu düşünüldüğünde, "kurtarıcı"lık sendromunun her iki resmiyetin ortak yanı olduğu açıktır.

Politikacılar nerede?

Kıbrıs'ta temsile dayalı bir sistemin ne kadar var olduğu bu son eylemle ortaya çıktı. KKTC'deki, "parlamento, partiler, Güvenlik Komutanlığı" ilişkileri içinde, bütün mekanizmanın askeri bir hiyerarşiye bağlı olduğu, parlamentonun, siyasi partilerin gönüllü ya da gönülsüz hemen devreden çıkarıldığı açık bir durum. Olay'sadece insanların militaristler ve faşistlerce terörize edilmesi değildir. Onun da ötesinde burjuva siyasal "geleneklerin" bir anda terkedildiğini görmek ve bunun bir gelenek olduğunu bilmek gerekir. Vurmak, kırmak, öldürmek, sözcükleri etrafında kurulan fetihçi, fetişçi ve barbar bir dünyanın ne kadar sivil olduğu ortada...

Kendimize hatırlatma

Kıbrıs'ta yaşananlar, muhalifler açısından aynı zamanda bir imkanı da içinde taşımaktadır.

Bu henüz potansiyel de olsa bir imkandır. Muhaliflerin kendi projelerini açıkça, sadece söz düzeyinde değil, eylem düzeyinde de ortaya koymaları artık ertelenemez bir gereksinimdir. Öte yandan, ÖDP ve bölgedeki bütün barışçı, muhalif ve özgürlükçü güçlerin en temel zemin olan, barış ve anti–faşist mücadele zemininden başlayarak bölgesel çapta bir "barış hareketi" yaratmalarının zamanı gelip geçmektedir. ÖDP'nin bu konuda adım atması, bölgedeki muhalif partilerle diyaloğa geçmesi, önümüzdeki beş altı ayın ön önemli siyasi çalışmalarından biri olmaya adaydır. Birleşik bir hareketin yanı sıra, Federasyon, ulusdevlet, anayasa ve yurttaşlık gibi kavramlar etrafında yürütülecek çalışmalar artık ertelenemez...

Eğer bunlar gerçekleştirilmezse, Kıbrıs için, "Kıbrıs meselesi bir rezalettir Yorgo" demekten başka sözümüz kalmayacak demektir...

YKP'DEN KAMUOYUNA DUYURU

Devletler gösteri yürüyüşü ve miting düzenlemezler. Bunu bir zamanlar Hitler, Mussolini gibi diktatörler, günümüzün Libya, İran gibi yarı askeri yönetimleri yaparlar.

Hudut olayları resmen devlet gösterisi ve karşı gösterisi olarak cereyan etti.

Meşruluğu şüpheli değilse, bir demokratik devletin yetkili makamı halk adına sözünü söyler, sokaklarda slogan attırması gerekmez. Üstelik bu işi yaparken sivilleri silahlı olarak polis ve askerlerin arasına ve görev alanına sokmaz. Bunun hatası çok iyi bilinmektedir. Sivillerin askeri yasak bölgelere ve BM denetimindeki tampon bölgeye izinsiz girmeleri, girmeleri için teşvik edilmeleri ve sivillerin birbirlerine taş, sopa, hava tüfeği ve av tüfekleriyle saldırmalarına seyirci kalınması da kabul edilemez. Asayişten sorumlular sivillere "bacaklarını kırın" diye basın yoluyla seslenemezler. Döve döve adam öldürtüldükten sonra sivillerin katilliklerine sahip çıkılıp "vatandaş–ordu" dayanışması diye övgü yapılamaz. Yabancı paramiliter getirip hududa süremez.

Klerides yönetimi de, Denktaş yönetimi de bir gösteriyi taşlı sopalı saldırıya çeviren ve tampon bölgeyi ihlal edenleri tespit edip dava etmeye ve dava ettiğini de göstermeye davet edilir. Kim sivilleri toplamış ve getirmişse, kim askeri yasak bölge ve tampon bölgeye girmesine izin vermişse ve kim sivillerin silahlarla oralarda dolaşmasına engel olmamışsa dünya kamuoyuna hesap verecektir.

Bizi elbirliği ile rezil ettiler. Her iki yönetim de (Rum ve Türk) bu topluma da, çağa da layık değildir. Kıbrıslı Türkler sokakları ikide bir sopalı, silahlı başıbozukların işgal etmesinden mutlu değillerdir. Ölümler ve öldürmeler görmek istenmemektedirler. Ama kendilerinin güvenlikleri için diye sık sık bize bu azap yaşatılıyor. Son olsun.

Alpay Durduran
Yeni Kıbrıs
Partisi Genel Başkanı

Kalıcı bir barış için

Son günlerde Kıbrıs'ta yaşanan gelişmeler, iki toplum arasında yıllardır yaratılmaya çalışılan gerginliğin yeni bir boyuta ulaştığını gösteriyor.

Kıbrıs, iki toplum arasındaki ilişkilerin gerginleşmesini kışkırtan, diyalog sürecinin kalıcı bir barışla noktalanmasından rahatsız olan güçlerin adım başı müdahale ettiği bir bölge.

Bu tür politikalar vasıtasıyla Kıbrıs'ta yer edinmeye çalışan güçler, son günlerdeki gelişmelerde de önemli rol oynadılar.

Bindirilmiş kıtalar halinde Türkiye'den Kıbrıs'a gönderilen faşistler, gündüz gözüyle bir Kıbrıslı genci döverek öldürdüler. Bu durum, Kıbrıs'ta tırmanan ve tırmandırılmak istenen gerginlik ortamında, kimlerin hangi tür politikaları devreye sokmak istediğinin somut bir kanıtı olarak görülmelidir.

Kıbrıs'ta kalıcı bir barış tesis edilmek isteniyorsa, iki toplum arasındaki görüşmelerin sağlıklı koşullar altında yapılabilmesi gerekir. Bunun ilk şartı da Kıbrıs'ın silahsızlandırılması ve askeri güçlerin Kıbrıs'tan derhal çekilmesidir. Bu gerçekleştirilmediği takdirde, iki toplumun diyalog yoluyla sorunlarının çözümünü sağlayabilmesi mümkün değildir.

Erdal Kara
ÖDP
Genel Başkan Yardımcısı

KESK'in 500 delegesi 3 gün sürecek kongrede güncel ve uzun erimli sorunların yanıtını arayacak

KESK kongresi beklentileri karşılayabilecek mi?

haber Merkezi - Kamu emekçilerinin merkezi sendikal örgütlenmesi olan Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu'nun (KESK) ilk olağan kongresi, 17-18-19 Ağustos günlerinde İstanbul, Mecidiyeköy Kültür Merkezi'nde yapılıyor. Her kongre gibi KESK kongresi açısından da seçim önem taşıyor, ancak yeni bir sendikal geleneği yaratmaya çalışan KESK, alışılagelmiş bir tarzda seçime endeksli bir kongre yapmak istemiyor. Kitle mücadelesi ve sendikal hareket için yeni perspektiflerin temel taşlarını örecek tartışmaların yapılması bu kongredeki esas beklentiyi oluşturuyor. Bunu başardığı oranda KESK, kongreden elde etmek istediklerine ulaşabilecek.

KESK de, diğer tüm sendikal örgütlenmeler gibi kendi içinde pek çok siyasi eğilimi barındırıyor. Konfederasyonda ağırlıklı eğilimleri oluşturan gruplar ise, kongre öncesinde birlikte hareket etmenin, ortak sonuçlara varmanın yollarını aradılar. Bir başkanlık yarışının beklenmediği kongrede, siyasi eğilimlerin yönetim aygıtına yansımasının sağlanması bekleniyor. En azından Tüm Bel-Sen, Tüm Maliye-Sen ve Eğitim-Sen'de yaşananlara benzer bir sürecin yaşanmaması, kongredeki belli başlı eğilimlerin ortak kanısını oluşturuyor.

Birikmiş deneyim

Kamu emekçileri, Türkiye'de, sabırlı ve uzun soluklu bir mücadeleyle haklarını adım adım koparararak ilerleyen, belki de tek toplumsal kesim. 12 Eylül cuntası onlara, siyaset, örgütlenme ve mücadele yasakları koymuş, bunları yasalaştırmıştı. Dernek kurma hakları bile ellerinden alınan kamu emekçilerinin mücadelesinin bugün ulaştığı düzey gerçekten son derece önemlidir. Yasalara ve baskıcı rejime rağmen kamu emekçileri, örgütlenmelerini ve mücadelelerini adım adım inşa ettiler ve bunu hem rejim, hem toplum karşısında meşrulaştırdılar.

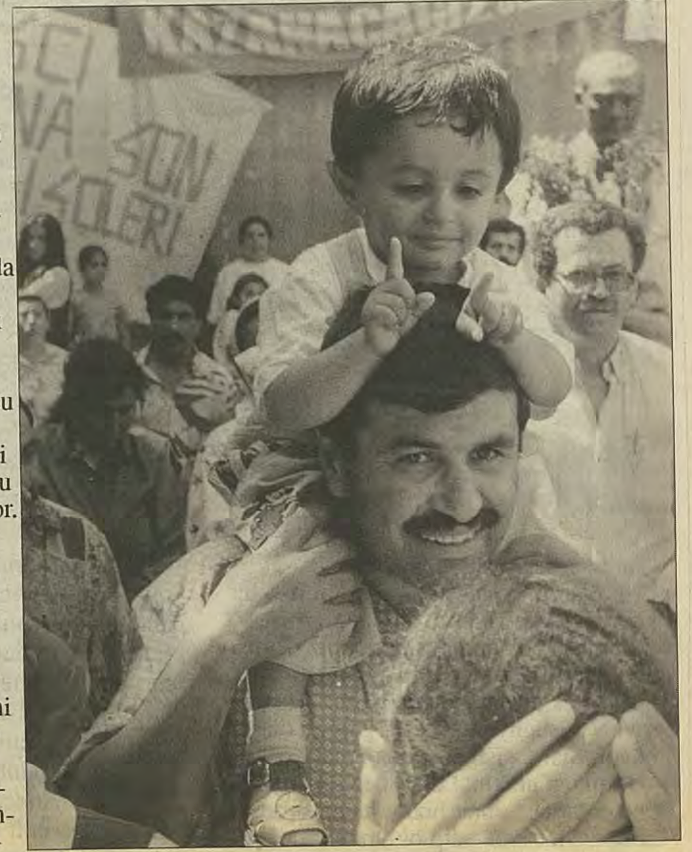
1987'de yükselmeye başlayan kamu emekçilerinin hareketi, meşruluk, sokağa ve kendi kitlesel gücüne dayanan bir mücadele perspektifiyle hükümetler karşısındaki en önemli toplumsal muhalefet odaklarından birini oluşturdu. İstikrarlı ve kararlı bir mücadele yürüten kamu emekçilerinin hareketi karşısında rejim, 1995'te yaptığı anayasal değişiklikle, onların fiilen kurdukları ve işlevli hale getirdikleri sendikal örgütlenmelerini tanımak zorunda kaldı.

Bu anayasal değişiklikten yıllar önce, 1990 yılından itibaren sendikalar kuruldu. Kamu emekçilerinin, grev, gösteri, iş bırakma vb. eylemler içinde bulunması yasaktı; ama onlar bunların tümünü gerçekleştirdiler.Kamu emekçileri, 1987'den bu yana sürdürdükleri mücadeleyle hem kendilerine, hem de toplumun diğer emekçi kesimlerine birikmiş ciddi bir deneyim bıraktılar.

Tıkanma nerede?

Kamu emekçileri, sendikalarını ve bir üst örgütlenme olarak konfederasyonu yaratmış olmalarına rağmen, buna uygun günlük-somut kazanımlara ulaşabileceği yasal olanaklardan yoksun bulunuyorlar. Yasalar sadece örgütlenme hakkına izin veriyor. KESK ve ona bağlı sendikalar, bulundukları işkollarında grev ve toplusözleşmeler yapamıyorlar. 400 bine yaklaşan üye, yıllar süren mücadelenin günlük- somut kazanımlarını görmek istiyor. Grev ve toplusözleşme hakkının tanınmamış olması, günlük kazanımların önündeki en büyük engeli oluşturuyor.Mücadele "grev ve toplusözleşme hakkı"nın kazanılmasında düğümlenmiş durumda. Rejimin geriletilmesiyle kazanılabilecek bu hak, kamu emekçileri hareketini doğrudan siyasallaştıran bir etken haline geliyor. Kamu emekçilerinin siyasallaşmasında katkı sağladığı söylenebilecek bu süreç, aynı zamanda hep kendisini iktidarlarla siyasi mücadele içinde ortaya koymak zorunda kalan KESK'in dezavantajını oluşturuyor. Zira emekçilerin aynı zamanda aşılması gereken güncel ekonomik, sosyal hakları bulunuyor.

Kamu emekçilerinin karşı karşıya kaldıkları bu dezavantaj, iktidardan gelen ekonomik ve siyasi baskılarla birleşince zorlu bir süreci ortaya çıkarıyor.

Birlikte mücadele gereği

KESK'in yaşadığı sorunları iki noktada özetlemek mümkün görünüyor. Birincisi, yeni bir sendikal perspektifin oluşturulması; ikincisi, kamu emekçilerinin güncel mücadele ve örgütlenmesinin önündeki engellerin aşılması... KESK kongresi bu iki temel noktada toparlanabilecek sorunlara yanıt arayacak.Birbirine bağlı olan bu sorunlar, yalnızca KESK'e değil, tüm toplumsal muhalefetin sorunlarına bağlı bulunuyor. Dünya genelinde yaşanan ve Türkiye'de de doğal olarak yansımasını bulan sendikal kriz, eski tip 'ücret sendikacılığı'nın yerine yeni perspektifleri geçiren bir sınıf ve kitle sendikacılığını zorunlu kılıyor. KESK bunun bilinciyle, kongreden, asıl olarak, bunun ipuçlarını oluşturacak kararların, perspektiflerin çıkmasına önem veriyor.

İkincisi; iktidarın ekonomik ve siyasi saldırılarıyla karşı karşıya bulunan kamu emekçileri, bu engellerin, diğer toplumsal kesimlerden soyutlanmış bir arayış ve mücadeleyle değil, aksine onlarla birlikte sürdürülebilecek bir mücadeleyle aşılabileceğini düşünüyor.

Kongre, KESK'in iç bileşenlerinin birliğini ve bunun da ötesinde diğer toplumsal muhalefet güçleriyle birliği öngören somut kararları çıkarmaya uğraşacak.Ve KESK kongresi, bütün bunları başardığı oranda, yalnızca kamu emekçileri değil, tüm toplumsal muhalefet güçleri için yol açıcı işlev yüklenebilecek.

KESK Genel Başkanı Siyami Erdem:

En önemli sorun özelleştirme saldırısı

Kamu emekçilerinin örgütlenmesinin ve mücadelesinin önünü kesen temel sorun özelleştirmedir. Özelleştirme, sonuçları itibariyle merkezi sendikal hareketi tasfiye eden bir olgudur. Sendikaların iç birliğini, dayanışmasını ortadan kaldırıyor. İşçi sınıfı ve diğer örgütlenmeler için de en büyük engel özelleştirmedir. Özelleştirmeler yapılırken, sermaye ideolojik olarak da çalışanları etkisi altına almaya çalışıyor. Bu, örgütlenme açısından en büyük handikap. Sadece kamu emekçilerinin değil, aslında tüm işçilerin sendikal haklarının, iş güvencelerinin, gelecek güvencelerinin ve diğer haklarının korunması, kazanılması ve geliştirilmesi özelleştirmeye karşı mücadelenin kazanacağı başarıyla yakından ilgilidir.

Bugüne kadar sürdürülen mücadelenin doyum noktasına ulaştığı, bir tıkanmaya uğradığı söylenebilir mi?

Bir tıkanmadan çok zorlu bir dönemi yaşadığımızı kabul etmemiz gerekiyor. Uzun süreli mücadele yaşadık; bu mücadelenin getirmiş olduğu beklentiler var. Demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması sürecinde işverenle olan ilişkilerimiz çok çetin bir zeminde gidiyor. Sadece bizler açısından değil, hak isteyen bütün toplumsal kesimler için böyle bir zorlu süreci yaşıyoruz. Zorlu dönemin önünü açmamız gerekiyor. 1 Mayıs sonrası yaptığımız da budur. Baskılara ve şiddete rağmen demokratik hakları kullanma noktasında direngen bir pratiği ortaya koymaya çalıştık. Önümüzdeki süreçte özellikle iki noktaya önem vermemiz geriyor: Birincisi, alışılagelmiş basın açıklamaları, birbirini tekrar eden eylemlerden çok, kitle gücünü ortaya koyabileceğimiz, katılım boyutuyla, etki boyutuyla toplumun diğer kesimlerini olumlu etkileyen bir tarz ve içerikle uzun erimli hazırlanmış bir program yaratmamız gerekiyor. 'Hak alıcı eylem' dediğimiz eylem biçimlerini sabırla örmemiz gerekiyor. Dışarıdaki etkilere göre tepki gösteren eylemlerden çok bizim kendi irademizle hazırlayacağımız, gündemi kendimizin belirleyeceği eylemlere ihtiyacımız var. Bu eylemlerde kitleyi mutlaka mücadelesine ve haklarına sahiplenecek tarzda bir çalışma ve yaklaşımı benimsememiz gerekiyor. Bu eylem programlarını diğer konfederasyonlarla ortaklaştırmak için çabalarımızı yoğunlaştırmamız gerekiyor. Bugün DİSK'in, Hak-İş'in Türk-İş'in ve benzeri sendikaların talepleriyle kamu emekçilerinin talepleri ayrılaşmıştır. Onların sorunları bizim örgütlenmemizi ve sürecimizi doğrudan etkilemektedir. Programları da ortaklaştırmaya özen göstermeliyiz. Topyekün bir kalkışma içinde olmalıyız.

Kongreden beklentileriniz nedir?

Bu genel kurulun üretken geçmesini içtenlikle istiyorum. Sıradan, seçime endeksli bir genel kurul olmasından öte, gerçekten Türkiye'deki sendikal hareketin önünü açabilecek bilimsel önerilere, yaklaşımlara ihtiyaç var. Günübirlik tutumların ya da soyut politik duruşların ötesinde emekçilerin ihtiyaç duyduğu konular üzerinde ve bu sorunların çözümüne dönük bilimsel yaklaşımlar konulması gerekiyor. Bu yaklaşımların gelecek yönetimin çalışma programının ana hatlarını oluşturması gerekiyor. Kısır politik söylemlerin, herkesin bildiği konuların tekrarının ötesinde önümüzü açacak ipuçlarına, yaklaşımlara ihtiyacımız var. Tabii bunu da yapacak delegelerin kapasitesi, eğilimleridir.

KESK'teki değişik siyasal eğilimler arasındaki ilişkiler ne durumda?

KESK içinde farklı siyasi görüşlere sahip unsurlar, potansiyeller var. Daha çok siyasi duruş noktalarına göre farklılaşmalar oluyor. Programlar bu siyasi duruş noktalarına göre şekilleniyor. Oysa hepimizin yaşadığı temel sorunlar var. O temel sorunların çözümünde yaşamda karşılığı olan önermelerde yoğunlaşılmış olsa bu grupların bir araya gelebilme imkanları daha fazla olabilir. Ama ideolojik boyuttaki farklılıklar esas alındığında yakınlaşmalar zor oluyor. Güncel sorunlarımız noktasında yakınlaşan gruplar var. Onların bir araya gelme şansları doğal olarak daha fazla. Böyle bir gelişme var. Bu ortaklaşma, henüz KESK içindeki farklı bütün grupları dahil edecek bir noktada değil. Ama KESK üyelerinin büyük çoğunluğunun beklentisine uygun olumlu yaklaşımlar, ilişkiler var.

Zafer kazanmadınız!

Yavuz ALOGAN

Her sınıfın ve siyasal grubun, hattâ her bireyin dünyaya kendi penceresinden baktığı doğrudur. Dünya tektir, ancak çeşitli pencerelerin dünyayı gösteren boyutları, oradan bakana sağladığı görüş alanı farklıdır. Bu nedenle, 12 devrimcinin ölümüyle sonuçlanan ölüm orucu eyleminin farklı biçimlerde değerlendirilmesi doğaldır. Ancak doğal olmayan, sosyalist solun en geniş ortamı içinde ölüm oruçlarının bu kadar farklı yorumlara yol açabilmesidir.

Sosyalist dergilerin bir kısmı ölüm orucu eylemini faşizme karşı "siyasal zafer olarak" nitelendirmektedir. Bu arkadaşlara göre, "ölüm orucu müfrezeleri"nin gerçekleştirdiği bu siyasal eylem, "faşist rejimin açık ve kesin politik yenilgisiyle sonuçlanmış", ayrıca "MGK'nun iradesini paramparça eden bir politik kuvveti" açığa çıkarmıştır. Bazılarına göre ölüm orucu eylemi, Türkiye'de toplumsal gündemin merkezini oluşturmuş, ÖDP gibi partiler bu durumu ıskalayarak hata etmişlerdir. Bazılarına göre, eylem toplumun gündemine yeterince girmemiş ve ölümler nedeniyle başarısızlığa uğramıştır. Bu arada, çile çeken insanların "tasavvur edilen dünya lehine" bu dünyayı terkedebileceklerine, bunun mümkün (belki de meşru) olduğuna dair mistik ve metafizik yorumlar yazılmış, dünya nimetlerinden faydalananların, bedenlerin siyasal mücadele aracı olarak kullanılmasını anlama kapasitesinden yoksun oldukları ima edilmiştir.

Kendi adıma hemen şunu belirteyim ki, ben bu son ölüm orucu eylemini tam bir facia, bir sosyal körleşme olarak değerlendiriyorum ve ortada hiçbir *siyasal kazanım* göremiyorum. Ayrıca bu eylemin sosyalist solun çeşitli kesimleri arasındaki algı, düşünce ve davranış farklılıklarını çarpıcı biçimde ortaya koyduğunu düşünüyorum.

Bir talebiniz var ve bu talebin gerçekleşmesi için bir eylem yapıyorsunuz. Sözgelimi, iktidarı talep ediyorsunuz ve eylem biçimi olarak silahlı ayaklanmayı seçiyorsunuz. Bu durumda kendi saflarınızda yer alan yüzlerce kişinin eylem sırasında ölmesini göze alırsınız. Ya da bir fabrikada işçisiniz ve ücret artışı talebiyle grev yapıyorsunuz. Bu durumda grev kırıcılara karşı ölümüne kavgaya girer ve kayıplara rağmen kararlılığınızı gösterirsiniz. Bu durumlarda eyleme yol açan taleplerle, eylemin biçimi ve kayıplar arasında bir uygunluk vardır. Ama ücret artışı için üzerinize benzin döküp kendinizi yakıyorsanız, bu eylem biçimi ve ortaya çıkan kayıpla, savunulan talep arasında bir uygunluk yoktur.

Cezaevi koşullarının iyileştirilmesi, bir siyasal hareketin mücadele programındaki bir madde ya da bir siyasal kampanyanın birkaç hedefinden biri olabilir. Böyle bir talebe kamuoyunun dikkatini çekmek için dünyanın her yerinde uygulanan çeşitli eylem biçimleri vardır. Siyasal partilerin, sendikaların ve sivil örgütlerin olduğu Türkiye'de, bu eylem biçimleri kolektif olarak uygulanamıyorsa, bunu sağlamanın, bu konuya dikkati çekmenin de yolları vardır. Ölüm orucuna varmayan dönüşümlü açlık grevi, başvurulacak en son ve en uç eylem biçimi olmalıydı.

Söz'ün geçen sayısında çıkan ve sosyalist dergilerin ölüm orucuyla ilgili değerlendirmelerini aktaran yazıyı okurken, amacın sadece cezaevi koşullarının iyileştirilmesi olmadığını, bu eylemlerle aynı zamanda "devrimci mücadelenin yükseltildiği"ni öğreniyoruz. Devrimci mücadelenin "yükseltildiğini" gösteren belirtiler nelerdir? Muazzam kitle gösterileri mi yapılmıştır? Bu eylem, daha geniş emekçi kitlelerinin mücadelesini tutuşturan bir kıvılcım mı olmuştur? Mevcut iktidarı temellerinden mi sarsmıştır? "MGK'nın iradesini paramparça eden politik kuvvet" neredeydi ya da "faşist rejimin açık ve kesin politik yenilgisi" nasıl gerçekleşmiştir? Halkın, mevcut rejimin ne kadar rezil, çürümüş ve iflas etmiş olduğunu öğrenmesi için 12 devrimcinin açlıktan ölmesi mi gerekiyordu?

Analar, kendilerini destekleyen az sayıda insanla gösteri yaptıkları meydanlarda polisin insafına terkedildiler; ülkenin her yerinde insanlar, yerlerde sürüklenen yaşlı kadınları, polis saldırdığında panik halinde kaçışan ve böyle durumlarda direnebilecek şekilde örgütlenmiş olmayan eylemcileri günlerce TV ekranlarında izlediler ve sosyalist solun kitlesel gücü hakkında fikir edindiler; dış semtlerde polis gelince dağılan küçük gruplar gösteri yaptılar; birkaç aydın, toplumu ve devleti duyarlılığa davet etti ve arabuluculuk yaptı; ÖDP, SİP ve EP gibi sosyalist partiler ve HADEP basın açıklamaları yaptı, parti binalarını analara açtı ve parti üyeleri onlarla birlikte meydanlarda tam bir çaresizlik içinde dayak yediler, gözaltına alındılar. Ölümler başlayınca hükümet geri adım attı; ancak RP'li hükümetin attığı bu geri adımın cezaevi koşullarının iyileştirilmesi bakımından ne kadar kalıcı olacağı tartışmalıdır. Toplumun geri kalan kısmı ve düzen partileri tam bir kayıtsızlık içinde olayları izlemekle yetindi. Ve en önemlisi, 12 devrimci insan hayatını kaybetti. Ölenler aynı kararlılığı bir başka eylemde gösterme fırsatına bir daha asla sahip olamayacaklar. Bütün bu olaylar Uluslararası Af Örgütü'nün ya da Avrupa Parlamentosu İnsan Hakları Komisyonu'nun raporlarında birer paragraf olarak yer alacak.

Bu satırları yazan kişi, uzun yıllar cezaevinde kalmış biri değil. Dolayısıyla hapishane psikolojisini ve ilişkilerini bilecek durumda değil. Ancak, bir cezaevi koğuşunda yatan, sözgelimi on kişinin kendi arkadaşları olan üç kişiyi ölüm orucunda *sonuna kadar* desteklemesini anlamak, hangi ölçü temel alınırsa alınsın, pek mümkün görünmemektedir. Ölüm orucu bir eylem biçimi değildir. Çünkü bu eyleme katılanların daha sonra, kendi eylemleri hakkında bir değerlendirme yapma şansları olmamaktadır. En azından ölüm orucunun bir eylem biçimi olarak kabul edilebileceği, çok nadir oluşabilen toplumsal koşullar, bugünkü siyasal ve toplumsal ortamda mevcut değildir. Öte yandan, cezaevlerindeki veya cezaevlerinden verilen mücadelenin, siyasal hareketlerin değil de, bir bütün olarak toplumun gündeminde en önemli madde haline geldiği durumlar da ancak nadiren oluşabilir. 1974 Affı'ndan önce Türkiye'de böyle bir mücadele, özellikle demokrat kamuoyunun baskısıyla toplumsal gündemin üst sıralarında yer almıştı.

Sosyalist solun Lübnan Hizbullahı'nı hatırlatan bir deyişle "ölüm orucu müfrezeleri"ne değil, örgütlenmeye ve kitleselleşmeye ihtiyacı vardır. Ölüm kültürünü faşistlere ve şeriatçılara bırakalım; yoksul ve umutsuz halkı RP'nin demagojisinden kurtarmak için, barışın gerçekleşmesi için, ölümün değil, umudun savaşçıları olalım.

İyiniyet yetmez

Yaşathak ASLAN

Devrimci tutsakların kaldığı cezaevlerinde açlık grevleri ve ölüm orucu direnişleri sona erdi. Ama içeridekiler de, dışarıdakiler de iyi bilmeliler ki, bu tarihsel evre sona ermeden cezaevleri direnişleri de sona ermeyecek. Açlık grevleri ve ölüm oruçlarında 12 yiğit devrimci arkadaşımızı kaybettik. Onlarca arkadaşımızın tedavisi ise henüz devam ediyor. Kaç arkadaşın normal yaşama döneceği de belirsiz. Bu süre içerisinde biz devrimci tutsaklar, dışarıdan direnişe omuz verenler hep birlikte duygusal bir atmosfere girdik. Bundan doğal bir şey de olamazdı. Ölümü gün gün, saat saat yaşadık. Düşünebiliyor musunuz, artık Aygün'le futbol oynayamayacak, Osman'la şakalaşamayacak, Osman'ın sahneye koyduğu oyunları izleyemeyecek, Tahsin'le tartışamayacak, İlginç'le maltada selamlaşıp, hal hatır soramayacağız.

Bu duygusal atmosfer içinde devrimci tutsakların söylediklerinin önemli bir bölümü güme gitti. İnsani ve duygusal boyut fazlasıyla öne çıktı. Bu atmosfer henüz aşılmış da değil. Mehmet Ağar'la hızlanan saldırı sürecinin şimdilik durdurulduğu, bugün devrimcilerin, demokratların sesinin daha gür çıktığı doğrudur. Ama biz devrimcilerin bu süreci daha kapsamlı, sağduyulu ve soğukkanlı bir şekilde değerlendirmek, gelecek nesillerin dersler çıkarmasını sağlamak gibi bir görevi de var. Fakat şu an her türlü yanlış anlamaya ve istismara açık bir ortam var. Bu yüzden ben şimdilik son sürecin kendisiyle sınırlı kalacağım. Sürecin evveliyatının ve sonrasının, bu süreçte açığa çıkan kimi çarpık (sosyalistlere asla ait olmaması gereken) mantıkların değerlendirilmesinin, özellikle gelecek açısından çok önemli olduğunu da biliyorum.

Evrensel adalet varsa eğer...

Girişte de söylediğim gibi, bu tarihsel dönem aşılmadıkça cezaevleri direnişinden daha çok söz edeceğiz. Çünkü her şeyden önce ortada çarpık bir durum var: Evrensel adalet varsa eğer, cezaevlerinde olması gerekenler, insanlığa karşı suç işleyenler, ülkeyi yönetiyorlar ve ülkeye hakimler. Özgür olması gerekenler ise cezaevlerindeler! Bu çarpık durumun her devrimci bilincindedir. Ve kimse gerçek suçluların dayatmalarını sonuna kadar kabullenemez. Ayrıca açlık grevleri biter bitmez mahkeme ve hastane sevklerinde saldırılar şimdiden başladı bile. Daha iki gün geçmeden koridorlarda kafası, kaşı yarık arkadaşlarla karşılaşmaya başladık. Bu durumdan cezaevi iç yönetimi bile rahatsız, ama ellerinden bir şey gelmiyor! Saldırılar bizim için hiç sürpriz değil. Devlete egemen klik hiçbir değer tanımıyor. TC devletinin ne hale geldiğini en yakından biz izliyoruz.

Bugün devrimci tutsakların olduğu cezaevlerinde (özellikle de Kürt illerindeki cezaevlerinde) geneldeki, egemen çatışmanın en yoğunlaşmış hali yaşanıyor. Yoksa, nasıl ki bunca bedelin karşılığını, "zaferi" devletten ne alıp verdiğimize indirgemek (ki o zaman 10-15 gün önce tam da bugünkü sonuçla çözüm olanakları ortaya çıkmışken, neden katı davrandıldığını ÇHD'li avukatlar da insan hakları savunucuları da büyük özverilerde bulunan genç militanlar da sorarlar) veya örgütsel çıkar hanesine yazmak yanlışsa; bu bakış ölümün üzerine yiğitçe yürüyen, devrimci bilinç ve iradenin gücünü gösteren, devrimci militanlara yapılmış en büyük haksızlıksa; cezaevlerinde sorunların ekmek, su, birkaç fazla olanak elde etme vb. nedenlerinden kaynaklandığını düşünmek de o ölçüde yanlıştır. Zaten açlık grevleriyle elde edilebilen hakların bir süre sonra tekrar geri alınabildiği de, direnişin sürekliliğinin gerekliliği de ortadadır.

Devletin insana ve topluma bakışı

Yaşananlar oligarşiye, devlete rağmen bir-iki işgüzar görevlinin yol açtığı sorunlar ve çatışmalar değildir. Cezaevlerinde yalın halde ortaya çıkan devletin insana ve topluma bakışıdır. Devletin adli tutukluların kaldığı cezaevlerinde rüşveti, uyuşturucuyu, fuhuşu, işkenceyi, mafyayı, pisliği nasıl kurumlaştırdığı biliniyor. Devrimci tutsakların kaldığı cezaevlerinin tutsaklarca yaşanılır hale getirilmesi, TTB'den doktorların dediği gibi, hastanelerden bile temiz olması, her koğuşta birkaç kitaplık bulunması, koğuşların çiçeklerle ☞

☞ donatılması, sınırlı olanaklarla bile beslenmede olabilecek en ileri düzeyin (cezaevi koşullarında) yakalanması, kolektif yaşam ve dayanışma, insanların paylaşmayı içselleştirmesi, eğitsel, kültürel, sportif faaliyetlere verilen önem bile devleti çileden çıkartmaya yetiyor. Onlar işkenceyle öldürülecek, kaybedilecek, kulakları, parmakları, kafatasları koleksiyon malzemesi yapılacak, tecavüz edilecek insanların nasıl olup da bu bataklık ortamında insan kalabildiklerine, devrimci tutsaklara yönelik kin ve düşmanlıkları giderek büyümektedir. Büyük şairin dediği gibi, onlar umuda düşmandır!

Gizli örgütlerin cezaevlerinden yönetilemeyeceğini, eylemlerin içeriden hiç planlanamayacağını, böyle bir yönetim ve planlama anlayışının devletin işine geleceğini aklı başında her insan bilir. Ama polis şeflerinden bakanına kadar her kontrgerilla şefi ağzını açtığında "terörün cezaevlerinden yönetildiği" safsatasını tekrarlar durur. Aslında bu safsatayı tersinden okumak gerekir: Devlet demek ister ki, "eğer dışarıda devrimi mücadele gelişecekse bizler de elimizdeki tutsaklardan intikam alacağız!" İşte TC devleti yöneticilerinin iddiasının tercümesi budur.

RP: Sahibine güven vermeye çalışan uşak...

Bunca yıl rejime muhalif geçinerek toplumsal destek elde eden Refah Partisi'nin de ipliği kısa sürede pazara çıkmıştır. RP bir taraftan sahibine güven vermeye çalışan uşak kimliğini ortaya koymuş; diğer taraftan ideolojik karşıtlığın gücü ortaya çıkmıştır! RP salt uşaklık kaygısıyla davranmamış, aynı zamanda kendi "demokrasi" anlayışını ortaya koymuş, devrimcilere, sosyalistlere karşı ideolojik nedenli kinini, düşmanlığını ifade etme olanağı da bulmuştur. Umut edelim ki Murat Belge gibi sol liberal aydınlar yeniden yeniden öğrenmiş olsunlar!!!

Solun, özellikle direnişte doğrudan yer alan kimi grupların hiç hatası olmamış mıdır? Bu süreci sorgularken bazı sol grupların "örgütsel hesaplarına" içeriden dışarıya siyaset yapma tarzlarına, mistisizmle bezenmiş pragmatizmlerine, Atılım, Öncü Partizan gibi dergilerin densizliklerine (*), sağa sola savurdukları ucuz küfürlere takılıp kalmamak; militanların önderlikleri günü geldiğinde politika ustalığı ve önderlik yeteneği açısından sorgulayacaklarına inanmak gerekir. Yoksa fıkrada olduğu gibi "hiç hırsızın suçu yok muydu?" demek zorunda kalınacak noktaya gelinir! Ayrıca içeridekiler de, dışarıdakiler de iyi bilmelidirler ki, bugün pabuç pahalı, onurlu şekilde yaşamak için ödenecek bedeller ağırdır. Her insanın mücadeleye verebileceği bir şeyler vardır. Direnişin kenarında, sessiz, tarafsız durmak için bir yığın gerekçeyi insan kendini kandırmak için bulabilir. Ama bu halde, bırakın umudu canlı tutmayı, son direniş noktalarını da kaybedersiniz. Kendinizi her gün aldatabilirsiniz, ama başkalarını her gün aldatamazsınız!

Bu duygusal atmosfer içinde devrimci tutsakların söylediklerinin önemli bir bölümü güme gitti. İnsani ve duygusal boyut fazlasıyla öne çıktı. Bu atmosfer henüz aşılmış da değil. Her türlü yanlış anlamaya ve istismara açık bir ortam var.

Savaş tüm toplumu teslim alıyor

Bazı aydınların sorunu dramatize etmesini, insan hakları sorunuyla sınırlı tutmalarını, hemen uzlaşma aramalarını, "acıma" duygularıyla hareket etmelerini anlayabiliriz. Ama devrimciler bu hataya asla düşmemelidir. Sorun Türkiye, sorun iktidar ve demokrasi sorunudur. Devrimci tutsaklar, yalnızca kendi payına düşeni yaşamaktadır. Savaş, "savaş ağaları", faşist ve yobazlar çetesi giderek tüm toplumu teslim almaktadır. Bugün Mehmet Ağar'ın, Şevket Kazan'ın ne dediğinden çok, gericilik ve şovenizm dalgasının esiri olmaya başlamış sokaktaki sıradan insanın ne dediği önemlidir. Bu noktada ülkemizde yaşanan kriz 3-4 yıl öncesinden çok daha vahim bir hal almıştır. Hiç kimsenin tek başına ve hemen kazanabileceği bir zafer durumu yoktur ortada.

Ama bu "vehamete" bakıp karamsar olmaya da hiç hakkımız yoktur. İnatçı, dişe diş bir direnişin, sinmiş hatta yok olmuş gibi görünen toplumsal dinamikleri nasıl harekete geçirdiğini, ülkemizdeki devrimci-demokratik potansiyel güçlerin küçümsenemeyeceğini görüyoruz, biliyoruz. Soruyu şöyle sormakta yarar var: Her şey kolay olsun, kansız olsun, fazla yorulmayalım diye diye biz bu güzelim Anadolu'yu emekçi halklarımızı, yobaz takımına, faşist ırkçılara ve savaş mafyasına bırakacak, ülkemizi daha büyük bir kan gölüne, tam bir bataklığa çevirmelerine göz yumacak mıyız; yoksa emekçi halklarımızın önüne düşüp, tüm olanakları politik ustalıkla ele alıp, onlara YETER diyerek yeni bir gelecek, yaşam umudunu eylemimizle ortaya koyacak mıyız? Söylediklerimizde ne ölçüde kararlıyız? Çünkü sürecin tersine dönmesi için, gelecek umudunun güçlenmesi için iyiniyet yetmez. Devrimci eylemimizle de anlamlaştıracağımız bir NİYET gereklidir.

İşte son direnişin ortaya koyduğu tarihsel değerdeki ders budur. Yazı biterken jest olsun diye direnişe dışarıdan omuz verenlere teşekkür edilebilir. Gerçekten de ÖDP, HADEP, EP gibi partiler, halkevleri, KESK, İHD, ÇHD gibi kitle örgütleri olumlu bir sınav vermiştir (tabii ki gazetelere ilan verme şeklinde ortaya çıkan vicdan rahatlatmaya veya reklama yönelik tutumları olumlu bulmak mümkün değil). Ama kimseye teşekkür yok! Çünkü bu süreçte cezaevlerinde direnen devrimcilere el uzatanlar, aslında kendi geleceklerine el uzattılar!...

(*) *Bazı sol dergilerde ve haftalık gazetelerde süreç üzerine gerçekle alakası olmayan şeyler yazıldığı için bu dipnot zorunlu hale geldi. M. Ağar'ın Adalet Bakanı olmasıyla cezaevlerine yönelik saldırıların tırmanacağı belliydi. Cezaevlerindeki tüm gruplar arasında bu saldırıların direnişle karşılanması konusunda fikir birliği vardı. Ama direniş nasıl olacaktı? Biz tüm grupların önde gelenlerine süresiz açlık grevlerinin bazı gruplarca dejenere edildiğini, eylemlerimizi ancak paralı gazete ilanlarıyla duyurabildiğimizi süresiz açlık grevi ile oynanmaması gerektiğini, süresiz açlık grevlerine insan hayatı ve onurunu korumak için son çare olarak başvurulabileceğini, içeride ve dışarıda yapılabilecek çok şeyin olduğunu söyledik. Ayrıca hükümet boşluğuna ve muhatap yokluğuna işaret ettik. Saldırılara tepkiyi ilk elde dışarı duyurmak için Devrimci Yol, TKEP, TDKP, PKK ve PYSK dava tutsakları olarak 20 Mayıs'tan itibaren 5'er günlük dönüşümlü açlık grevlerine başladık. Dışarıdaki tepki ve çatışmalarla paralelize olmaya çalıştık. Bu çalışma bir noktaya gelince de eylemimizi Devrimci Yol, TKEP, TDKP ve PYSK'lı tutsaklar olarak 14 Haziran'da süresiz açlık grevine dönüştürdük.*

Açlık grevi eylemimizi anlaşmanın olduğu 27 Temmuz akşamına kadar da sürdürdük. Süresiz açlık grevine erken başlayan arkadaşlar umarım bu eylemlerini, yürüttükleri politikayı gözden geçirme, kendilerini eleştirme, dünyanın kendi gerçekliklerinden ibaret olmadığını görme şansına sahip olabilirler! Kaldı ki bizler bile süresiz açlık grevine erken başlamakla, henüz son çare haline gelmeden başlamakla eleştirilebiliriz. Çünkü bir devrimcinin yaşamı çok çok değerlidir...

* Bayrampaşa Cezaevi'nde Devrimci Yol davasında tutuklu

Cezaevi direnişleri ve ÖDP

ÖDP'nin hiçbir şeyi ertelemeye hakkı yok

Nadire MATER

O pazar sabahı kahvaltılar biraz daha rahat yapıldı. 540 cezaevinden 42'sinde toplam sayıları 3 ay boyunca beşbinlere ulaşan tutuklu ve hükümlünün süreli–dönüşümlü, süresiz–dönüşümsüz, süresiz açlık grevi ve ölüm orucu tarzında sürdürdüğü direniş bitmişti. 12 genç insanın kaybının kederi ve 170'inin hastanelere kaldırılmasının kaygısıyla birlikte, direnişin bittiğinin bilin-

Elbette, bu kısa soluk anında bile, daha sonra duyulacak olan kimi cezaevlerinde grevlerin hala sürdüğü gerçeği bir yana, sorunun bütünüyle çözümlenmediği, ayrıca yaşamayı başaracakların hangi kalıcı sağlık sorunlarıyla yaşamlarını sürdürecekleri gibi sorular hep akıllardaydı. Şimdi gelişmeler tam da düşünüldüğü gibi seyrediyor.Bu yazı, hapishane direnişinin genel değerlendirmesinden ziyade, ÖDP–hapishane direnişi ilişkisine dair yazılara yönelik notlar olduğundan, "dı-

başlıkla özetlemekle yetinilecek."Dışarıdakiler" içeriye destek denince önce açlık grevi düşündüğünden, hemen "açlığa yatma"nın yolunu aradı. Mesela asıl görevi, hele de basından bu kadar yakınlan bir ortamda, haber yapmak olan kimi radyo ve dergiler bile işi gücü bırakıp grev yaptı. Tutuklu/hükümlü yakınlarınınki bir yana, dışarıda da adeta bir "aç kalma seferberliği" yaşandı.

"Sınıf", "üretimden gelen gücünü" mesela bir günlük kullanarak tepki verecediğine, basın açıklamalarına imza attı, hatta temsili olarak "açlığa yatan" "sınıf" temsilcilerine rastlandı.ÖDP ilçe toplantıları çok heyecanlı geçti, en radikal öneriler ise "sokağa çıkmak" ya da gene sokağa çıkarak "bildiri dağıtmak"tan öteye geçemedi. Bu arada "miting yapmak gerek" diye mırıldananlara da rastlandı. Aslında bunların hepsi de yapıldı, ama "sokağa çıkmak"tan kastın, sokaktaki insanla buluşmak olması gerektiği pek konuşulmadı, yani "sokakta bulunmak"la yeti-

Öncelikle, direnişe ilişkin değerlendirmelerde "Türkiye ikiye bölündü" tespitinden vazgeçmek gerekiyor. Doğruysa, neden hep genel "duyarsızlık"tan yakındık, insanları harekete geçirmek için neden "ünlü" isim aradık? Sonra, hep konuşulmaz mı, "açlık grevleri" insanları etkilemekten giderek uzaklaşıyor, diye.

☞ Komisyonu" kurdu, MYK üyeleri komisyon çalışmalarına ek çeşitli girişimlerde bulundu, Kazan'la da görüştü. Genelde izlediğimiz kadarıyla "bağıra bağıra" değil, çözüm için çalışıldı, ki böyle yapılması çok yerindeydi. Yani yaygın deyişle, yerine başka bir tanım bulamadığımız için kullanıyoruz, "ölüm tacirliği" yapılmamaya özen gösterilmesi dikkate değerdi.

Ya zafer, ya yenilgi

1980 sonrası cezaevlerinde pek çok açlık grevi ve ölüm orucunun yaşandığı bu ülkede, 38 tutuklu/hükümlü de yaşamını yitirmişti. Ne yazık ki, son yaşanan, bütün o direnişleri unutturan boyuta ulaşıyordu. Bu nedenle de, esaslı bir değerlendirmeye ihtiyaç gösteriyordu."Değerlendirme"lerin yarısı Demokrasi gazetesinin tam sayfa ilanlarında yapıldı. "Diz çöktürdük", "Zafer, ölüm orucu direnişçilerinindir" vs... Gencecik kadın ve erkek vesikalıkları, şimdilik 12 tane... Eğer bu sayı böyle kalabilirse, çok çok azımız kaç kişinin hayatlarını daha sonra nasıl sürdürmek zorunda kaldıklarını bileceğiz, gene ne yazık ki...İzleyebildiğimiz "değerlendirme"lerin öteki bölümü de SÖZ'de, 20 sayfalık haftalığın yarısını aşacak şekilde, asıl olarak ÖDP'nin yaptıkları ve daha çok da yapması beklenip de yapamadıkları tarzında partililerce dile getirildi. "Değerlendirme"ler genelde "aslında" ÖDP'nin ne kadar "gayret gösterdiği"yle başlıyor, başarıyla çalıştığına işaret ediyor, yazılara asıl rengini veren devam bölümleri başta okunanları unutturarak, herkesi ve asıl olarak da ÖDP'yi çok şık cümlelerle yerden yere vuruyor.Vehbi Ersan'ın iki sayfalık yazısının "Topluma Ölüm Orucu Şoku" başlığı ve "İktidarın topyekün saldırısına 'dışarıdakiler'in vermesi gereken yanıtı 'içeridekiler' üstlendi" üst başlığı genel yaklaşımın ve asıl olarak da "bizler"in duygularının bir özeti, ama hayatın uzağında.

Türkiye sahiden ikiye bölündü mü?

Öncelikle, direnişe ilişkin değerlendirmelerde "Türkiye ikiye bölündü" tespitinden vazgeçmek gerekiyor. Doğruysa, neden hep genel "duyarsızlık"tan yakındık, insanları harekete geçirmek için neden "ünlü" isim aradık? Sonra, hep konuşulmaz mı, "açlık grevleri" insanları etkilemekten giderek uzaklaşıyor, diye. Gene de, toplumsal muhalefet "kendi çapında" son yılların en başarılı sınavlarından birini verdi.

Aslında, direniş direnenleri, direnenlerin yakınlarını, meslek odaları, sendikalar gibi benzeri örgütlerin yöneticilerini, çok da fazla kitlesi bulunmayan sol parti ve grupları, tek tek solcuları ve tabii ki ÖDP'lileri ilgilendirdi. Haksızlık yapmadan buna bildik aydınları, köşe yazarlarını ve hatta bir iki CHP'liyi de eklemeli.

O yüzden, Sultanahmet Adliyesi'nde 3 bin kişi –bu sayı resmi tarih oldu– toplanınca "mutluluk"tan uçtuk. Bütün Türkiye'de yapılan eylemlere baktığımızda bu belki de en yüksek kalabalıktı ve kabaca bir hesapla ülke çapında en fazla 100 bin kadar kişi direnişlerle ilgiliydi. Kalanına gelince, en kolay nabız yoklama yolu; işte taksi şoförlerinin görüşleri:

ÖDP'nin yanlışı neydi?

"Bu hapishaneler o kadar kötü de, neden teröristler dışındakiler hiç açlık grevi yapmıyor?"

"Valla ben kendi açlığıma bakarım!"

"Bunlar ortalığı karıştırmak için emirle bu işleri yapıyorlar, aileleri de zorluyorlar, ne yaparsın, analık, babalık..."

Bu dezenformasyon kurbanı şoförleri bir yana bırakırsak, eylem alanlarında başlarını kaldırıp bakanlar, bulundukları binanın verdiği güvenle Adliye pencerelerindekiler hariç, ya kepenkleri inmiş dükkanlar ya da oralı değilmişcesine yürüyenleri gördüler, istisnalar hariç...

Bu ortamda, ÖDP yapması gerekenleri yaptı. Ancak ÖDP'nin yanlışı neydi? Buna geçmeden, öncelikle ÖDP'ye ilişkin eleştiriler üzerinde durmakta yarar var.

Merdan Yanardağ; "... ÖDP... Türkiye'deki bölünmeye uygun merkezi bir politika saptayıp, mücadele stratejisi oluşturamadı. Yaşananların sınıf mücadelesinin özgün bir biçimi olduğu görülemedi" tespitiyle hemen şu soruları sordurtuyor: "Bu mücadele stratejisi neydi? Yaşananlar sınıf mücadelesinin hangi özgün biçimiydi?" Yani önerilen ne?

ÖDP yan yana duranların partisi. Başkan Uras da, kendi adlandırmasıyla bir santral görevlisi; yani her ÖDP'li eleştirirken, önerecek de...

Gene Yanardağ'a göre, RP rüştünü Kazan aracılığıyla ispat etmeye çalıştı. Aslında bu cümleden sonra gelen konular RP'nin rüştünü ispata yeter de artardı bile... "Olağanüstü Hal", "Çekiç Güç" ve "İsrail–Türkiye Askeri Anlaşması" gibi "tali başlıklar"la RP zaten "rüştünü" ispatladı ve ne yazık ki ÖDP bu başlıklar üzerine görüş belirtmiş olsa bile, bunları kamuoyuna duyuramadı...

İşte bu noktada, ÖDP eleştirilmeli. ÖDP genç bir parti olarak ve başka bildik nedenlerle, neredeyse bütün bir üst kadrosu ve izleyebildiğimiz kadarıyla il ve ilçe örgütleriyle yüzünü hapishanelere döndü ve öteki olan bitenler güme gitti.

'Cenazelere sahip çıkmak'!

Sorular sürüyor; şu, eylemi "bazı radikal gruplar ile devletin düelosu" gibi gören parti içi eğilimler kimler ve neden böyle görünüyorlar? Bir "gecikme"de etkileri ne? Sonra "cenazelere sahip çıkmak" ne demek ve nasıl olacak? Zaten o "cenaze"ler "sahip"li değil mi? Ayrıca ölen genç insanları böyle mi adlandıracağız?

Yanardağ'ın –Parti Meclisi üyesi– son sözü çok önemli: Parti Meclisi'nin son politik durum değerlendirmesine uygun bir hat oluşturamamak... Bu doğru; çünkü, özetle Parti Meclisi, "ara rejim" tespiti yapmış, barış ve Kürt meselesi üzerine bazı kararlar almıştı ve tam da hapishane direnişleri sırasında sınır ötesi operasyonlar oldu, ama kimse kafasını kaldırıp bakamadı ki, o taraflarda neler oluyor görsün, anlasın...

Sungur Savran, "Paha biçilmez dersler" başlıklı yazısının girişinde, "bir politik parti benzeri durumlarda ve sonrasında 'ne yapmalı'" sorusuna yanıt arıyor, çok hoş cümlelerle de yanıtlar buluyor. Sahiden güzel! Ne var ki, anlaşılan önerileri çok bildik, kalanlar da anlaşılamıyor. Hemen burada Savran'ın İstanbul İl Yönetim Kurulu üyesi olduğu hatırlanmalı.

ÖDP'nin insanlara ulaşmada bir zorluğu var. Savran da, "açlık grevi/ölüm orucunu erkenden yakıcı bir sorun olarak politikasının merkezi değil, ama ana eksenlerinden biri haline getirmiş olsaydı, ... gündemi yakalamış olurdu" diyor. Neyle? Reddedilen afiş kampanyası ve bir bildiriyle erkenden emekçi mahallelerine ulaşarak. Ve elbette miting, stand açma ve imza kampanyası. İşte tıkanmışlığımız burada, en yaratıcı olabileceklerimiz bile bu tarzların ötesine geçemiyor. Bu tarzların tümüyle reddedildiği anlaşılmamalı, ama belirli bir grubun son zamanlarda "mobil eylem ekibi" haline geldiği unutulmamalı.

Savran, İstanbul ilçe örgütlerinin kabul edilmeyen sayısız önerisinden söz ediyor, örneklemiyor; aslında bunların en azından birkaçının başlıklandırılması, yaşadığımız tıkanıklığı aşmada önemli olabilirdi.

Bir de şu Galatasaray mevzuu var. Aylarca Galatasaray'la ilgilenmeyenler, şimdi Çiller'in "çakıl taşı" edebiyatı gibi, bir karış toprağa sıkışıp kaldı. Hazır "mevzi", hatta kimilerince "kurtarılmış alan" gibi değerlendirilen Galatasaray'da bulunmak biraz kolaya kaçmak değil mi?

Sokak ne?

ÖDP'nin sokaktan çekilme kararına gelince; bizim yorumladığımız tarzıyla çok doğru. Yani sokakta bulunmak değil, sokakta buluşmak önemli. Kaç ÖDP örgütü mahallelerde kadınlarla, erkeklerle, gençlerle irili ufaklı buluşmalar gerçekleştirdi, özel olarak hapishaneleri konuştu, genel olarak "ara rejim" tartışmaları yaptı? Eminönü ÖDP yapamadı, yapmadı. Bu yüzden, bizce "sokaktan çekilme" kararı tam da sokağa davetiye olduğundan çok yerinde... İş tabii bundan sonra tek tek ÖDP'lilere düşüyor. Haydi sokağa! Çünkü bir hafta boyunca her gün sokağa çıkan Mersin'in başarısı 37 yeni üye, ki ÖDP bununla yetinemez yetinmemeli.

Savran'ın "Ne kişi, ne organ, ne gruplaşma adı" anmamaktan yana durmasına da, insan "keşke anmaktan yana olunsa" demeden edemiyor. Sonra Savran'ın "kanlı hafta" tanımlaması da, direniş boyunca atılan "yaşasın ölüm" sloganları kadar yanlış... Bu ülkede "kansız hafta" var mı?

Aynı sayıda Bülent Forta'nın açıklamaları ÖDP'nin çabalarının ne kadar yerinde ve yeterli olduğunu gösteriyor. Ancak Forta'nın yapılamadığı için eleştirdiği, bizce tam da yapıldığı için eleştirilmesi gereken nokta; "Biz il örgütleri kanalıyla, MYK kanalıyla bütün örgütü aynı politik hat etrafında dizebilme konusunda çok fazla çaba sarfedemedik."

ÖDP'nin işi çok, hiçbir şeyi ertelemeye de hakkı yok. ÖDP kendi gündemi olan, olması gereken, oluşturulan gündemlere kendi bulunduğu yerden müdahale etmesi gereken bir parti.

B. Ali TATOĞLU
1952 - ...

Güzel günlerdi
Bayram Ali,
geriye biz kaldık

Arkadaşları adına
Şenol Morgül
Remzi Kazmaz

Asker oğlu Murat'ı çatışmada kaybeden Mehmet Yüksel:

İster solda, ister sağda olsun; ister bu topraklarda şehit vermiş, isterse çocuğu kaybolmuş olsun... Anne annedir...

Şehit cenazeleri konusunda sadece solcu aydınları suçlamıyorum, ama hiçbir şehit cenazesinde bir sol kalem gelip başsağlığı dilememiştir.

Artık vatan millet sakarya edebiyatı bitmiştir!

Ayla ÖNDER

Murat Yüksel 1995 Temmuzu'nda Van'da askerliğini yaparken öldürülmüş. Tezkeresini almaya 6 gün kala, 12 Temmuz'u 13'üne bağlayan gecede bir çatışmada yaşamını yitirmiş Murat... Aradan bir yıl geçtikten sonra Murat'ın babasıyla görüşmeye gittik. "Şimdiye kadar neredeydiniz, niye şimdi geliyorsunuz" serzenişleriyle karşımıza çıkan baba, daha sonra sakinleşerek anlatmaya başladı. Büyükada'daki evinde yaptığımız bu söyleşi sırasında Murat'ın annesi Kıymet Yüksel de yanımızdaydı. Yaklaşık 40 yıl önce Rize'den İstanbul'a, Büyükada'ya göç eden bu babanın anlattıklarını gözümü kırpmadan dinledim.

■ **Medyadan da izliyorsunuzdur, 'Cumartesi Anneleri' adı verilen kadınlar her cumartesi Galatasaray Lisesi önünde kayıp çocuklarını arıyor. Son zamanlarda bazı gazeteler ve televizyonlar çocuklarını Güneydoğu'da kaybeden annelere de 'Cuma Anneleri' adını taktı. Sonra da 'Cumartesi Anneleri' ile 'Cuma Anneleri'ni karşı karşıya getirme çabaları başladı. Siz ne diyorsunuz tüm bu olanlara, bu anneleri karşı karşıya getirmek doğru mu?**

İster solda, ister sağda olsun; ister bu topraklarda şehit vermiş, isterse bu toprakların karşısında çocuğu kaybolmuş olsun... Anne annedir. Anne yüreği bir başkadır. Bu anneleri de "Cumartesi Anneleri" olarak gündeme getiren medyadır. Bak burada çok samimi olalım. Elbette ki bir ülkede sol da olacak. Kasaba gidiyorsun et istiyorsun. Bakıyorsun etin kemikli tarafı da var, kötü tarafı da var. Hangisinden istersen oradan alırsın. Annelere gelince anneler bir bütündür. Solu da, sağı da bir bütündür. Anne arayacak. Galatasaray Lisesi önüne gidip oturan anneyi, karanfil götürüp oraya bırakan anneyi söylüyorum. O anne kutsaldır. Niye gitmiş. Çocuğu kaybolduğu için. Kayıptır veya değildir. Ama gitmiş oraya. Haa oğlu için gitmiş, kayıp evlatları için gitmişse gayet tabii bu en doğal hakkıdır. Ama oraya örgütlenmek için, örgütlenerek bu olayı başka yerlere çekmeye gitmişse onu da tasvip etmiyorum. Şehitlere gelince... Şehit anneleri elbette ki cuma annesi olacak, eğer öbürü cumartesi annesi olmuşsa. Ki zaten özüne baktığın zaman ayırmaya gerek yok. Herkes evladı için ağlıyor. Neden o zaman biri demiyor ki, soldan bir kalem demiyor ki; 'Gel kardeşim sen niye ağlıyorsun'; 'Kayıp çocuğun için'; 'Sen niye ağlıyorsun'; 'Ölen, bir daha geri gelme şansı olmayan çocuğun için ağlıyorsun'. İkiniz de anne değil misiniz? Eee niye el ele tutuşup da, barışıp da, barış gözyaşları akıtarak sizi yönetenlere karşı birleşmiyorsunuz?

■ **Artık tek tük de olsa bunu diyen aydınlar var.**

Yoo çok geç kalındı! Sen bak bugün gelmişsin, üzerinden bir sene geçmiş, niye bugüne kadar gelmemişsin?

Şimdi şehit cenazelerine gelelim. Ben burada sadece aydın solcuları suçlamıyorum. Ama hiçbir şehit cenazesinde bir sol kalem gelip başsağlığı dilememiştir.

■ **Şehit cenazelerinde sürekli MHP'lileri görüyoruz.**

Hayır, alakası yok. O sadece sizin varsayımınız. Sizin derken solun düşüncesi. Sonra sol-sağ... Solu da, sağı da yaratanlar sizlersiniz. Şimdi birisi düşüncesini yazıyor. Diyor ki, kardeşim şu ülkede herkes payını hakkıyla alsa kavga olur mu? Eee sol dediğin paylaşmasını bilmiyor ki... Sağ dediğin hepsi benim olsun diyor. O zaman burada olayın özünde de bir yanlışlık var. Yani menşeine indiğimiz zaman sol da düşündüğü kadar samimi değil. Ben Güneydoğu'daki halkla barışığım. Dağda gerçekten bu bayrağın direkten imesi için uğraşan veya bu ülkenin bölünmesi için uğraşan PKK ile değil, Güneydoğu halkıyla diyorum. Ben ona işte diyorum ki, kardeşim, gün bugündür. Şehit eli uzatıyorum sana. Gel barışalım.

■ **Siz böyle diyorsunuz, ama bunu farklı yorumlayanlar var. Kan davası güden çok insan var. Devlet de böyle bakıyor olaya...**

Yoo hayır. Benim oğlumun cenazesi musalla taşına yattı. Kaldırdık, defnedeceğiz. Şurada Güneydoğulu hiç yoksa 300 insan vardır, bir kişi gelmedi. Benim seninle kan davam yok, senin benimle niye kan davan olsun ki kardeşim. O düğündür artık benim düğünümdür. Seninle bir davam yok. Olaya ben böyle bakıyorum. Sen bugün benim çocuğumun cenazesine gelmezsen ben şüphelenirim.

Şimdi gelelim bizim sola. Ama bu sadece solun kabahati değildir. Sağda da o kadar büyük kabahatler, o kadar büyük yanlışlar var ki... Binlerce asker şehit olmuştur. Ankara'da ben sağcıyım diye geçinen, milletin de vekiliyim diyen milletvekillerinin biri şehit cenazesine gelmemiştir. Öbür taraftan 'ben aydınım, solcuyum' diyenler bu ülkenin bekası için ölmüştür. Onun da cenazesine gitmemiştir. Onun cenazesinde de bir başsağlığı dilememiştir. Demek ki bizi karşı karşıya getiren bir güç var. O güç de yukardakiler. İstediğimiz gibi at oynatalım diyorlar.

Şehitlerin günahı nedir? Günahı ülkeyi sevmek, ülkenin bütünlüğü için ölmek midir? Sol, yani sizler, sol beyinler, sizin burada vebaliniz yok mu? Çok var... O tarafa gösterdiğiniz hassasiyeti öbür tarafa da göstereceksiniz. Sana bir örnek vereyim; eğer bir evin çatısının yarısı açıksa, orada iki aile oturuyorsa, üzerine yağmur yağan diğerine kem gözle bakmayacak mı? Öbür taraf demeyecek mi ki, benim çatımın üzerinden kiremitleri aldılar. Ama demiyoruz. O çatı altında olan demiyor ki, 'Kardeşim sen haklısın. Bu çatının kiremitini alan kim, önce onu bulalım.

■ **Aydınları eleştirdiniz. Zaten onlar da bu konuda bir şey yapamamanın ezikliğini duyuyorlar. Bu konuda da yazıp çiziyorlar, ama sesleri güçlü çıkmıyor. Şimdi gündemde hep anneler var. Onların sesi çok etkili. Ancak acıları dinmiyor. Birileri Cuma annesi olsun, cumartesi annesi olsun, anneler birleşsin dediğinde de kıyamet kopuyor.**

Ben de diyorum sana, o sol kalemlerle, sağdaki kalemler cumartesi anneleri ile cuma annelerini getirsin bir araya, barıştırsınlar. Devletin yapamadığını onlar yapsın diyorum! (Bağırıyor)

■ **Ama bazı çatlak sesler çıkıp onlar teröristlerin annesi diyor.**

Terörist değil o. O anne terörist değil. Niye senin solun ve benim sağım cuma anneleri ile cumartesi annelerini barıştırıp, elele tutuşturup halay çekerek, ağlayarak birleştirmiyor. Niye ağlasınlar, sevinçlerinden ağlasınlar. İşte siz yukarıda busunuz, ama biz aşağıda ülkeyi seviyoruz, evlatlarımızı seviyoruz, barış istiyoruz desinler...

■ **Barış istiyoruz, diye anneler hep bir ağızdan haykırsa elbette olağanüstü bir şey olur.**

Herhalde barış istiyoruz. Benim Murat'ım ölmüş ama başka Muratlar ölmesin diyorum. Benim Murat'ım gitmiştir, benim Murat'ımı hiçbir güç veremez Allah'tan başka. O zaman Güneydoğu'da başka Muratların ölmesin. Bak ben hükümetin samimiyetine inanmıyorum. Bak bunun altını çizerek söylüyorum. Niye inanmıyorum. Şu ülkede 30 tane şehit bir günde verildi. İçkiler su gibi aktı, genelevler çalıştı, yukarıdaki bakanlarım kadeh tokuşturdu.

■ **Timsah gözyaşları demek ki...**

Haa o zaman ben Ankara'ya inanmıyorum kardeşim. Arkasından 16 tane şehit verildi. Keza yine öyle... Sen bilir misin, bir laf vardır; 'Ateş düştüğü yeri yakar.'

Bir defa ben şehit veriyorsam, bir baba olarak Güneydoğu'da ne oluyor, ne bitiyor benim bilgim niye olmasın? Bu benim en doğal hakkım değil mi? Bunun gerçek bir bilançosunu veren de yok. Devletin bölünmesi için uğraşan birtakım zihniyetler vardır. PKK diyoruz dağdadır. Doğrudur. Ama bunu dağa çıkaran unsur nedir? Kimler dağa çıkardı bunu? Dağa çıkmalarının nedeni sadece toprak almak ise o zaman devlet niye bugüne kadar geç kalmıştır? Devlet bunun kökünе inmemiş veya innek istememiş ya da başka bizim yetişemediğimiz, bizim ulaşamadığımız, perde arkasında birtakım entrikalar dönüyorsa bu benim şehidimin üzerinde oynanmasın.

■ **Güle oynaya çocuğunuzu gönderdiniz askere, ölüm hiç aklınıza geldi mi o zaman?**

Anne Kıymet Yüksel: Oğlum askere gidene kadar bilmiyordum. O askere gidince o zaman ölenler olduğunu öğrendim. O zaman telefon açar anne felan yerde felan kişi vurduk derdi. Ondan sonra öğrendim. Ondan sonra her akşam haberlerde beklemeye başladım. Aradığı zaman anne orası hep harp derdi. Hep öldürüyoruz anne derdi. Orası hep harp derdi. Yüzlerce insan ölüyor anne, saklıyorlar derdi...

Baba Mehmet Yüksel: Ne kadar kan aktığını bilmiyorum. O tarafta ne kadar kan aktı, bu tarafta ne kadar kan aktı, bunu rakamsal olarak devlet, medya vermiyor. Yasak ya da sansür koyuyor. O gün, oğlumun şehit olduğu gün, bir avukat arkadaşın söylediğini söylüyorum. 10 bin tane asker şehit verilmiş şimdiye kadar. Ama devlete sorsan 2 bin, 2 bin 500, bilemedin 3 bin. Yalnız asker. Bu sayının içinde korucusu, sivil vatandaşı, polisi yok. Bugün belki 15 bindir. 2 bin 500 kolu bacağı kopmuş sakat asker, yani gazi denilen evlatlarımız var dedi o avukat. Haaa vatan için öleceksek hep beraber öleceğiz tabii. Ama gerekmiyor da, bunlar ölüyorsa ben buna üzülüyorum. Buna kahroluyorum.

Şimdi 10 bin asker şehit, 2 bin 500'ü sakat.. Bir bakıyorum, bu 12 senenin bilançosunu yapıyorum. Bunların içinde 550 milletvekilinin çocuğundan bir tane yok. Artı o da yetmedi. Elit tabaka dediğimiz zengin çocuklardan bir tane yok. Kimin çocuğu biliyor musun, beşinci sınıf vatandaşın çocukları asker. Benim devletimle hiçbir sorunum yok, ama devleti temsil ediyorum, diyen hükümetlerin biri de demiyor ki, bu şehit olanların anaları hep başı örtülü, başı eşarplı. Babaların ayağında ayakkabı yerine lastik var... Peki bu zengin çocukları ve

milletvekilinin çocukları nerede? Şimdi rum ki, Mehmet Yüksel aklını başına al ayım, 'vatan millet sakarya olayı' artık iştir. Bundan böyle 'vatan millet sakar-a ben inanmıyorum. Ama yine altını çi-k söylüyorum, devletimle barışığım, et benimle barışık olursa... Güneydoğu'da niye kan durmuyor. Ben er açısından söylüyorum, ama dağdaki-çısından demiyorum. Tabii ki o da in- Onun da düşüncesi ne olursa olsun nsandır.

Dağa çıkmasının bir sebebi vardır. Ben de yaşıyorum, ama ondan değilim, on-dolayı bir parça toprak istiyorum diye- Devlet onları ihmal etmiş olabilir. Bun-ant elde eden zihniyetlerin oyununa miş olabilir. Bunların hepsi varsayımdır. Bugün Güneydoğu'da 35 yaş dahil, n altındaki halk benimsemiş dağdakile-orkudan olabilir. Devlete karşı güveni bolmuş olabilir.

Şimdi, TC'nin bir iğne dahi yapamadığı emde bu ülke işgal devletlerinin çizme-en kurtarılmış. O zaman 'vatan millet arya' denmiş. Ha o zaman rant yoktu. ün ise şehit cesedi üzerine politika ya-politikacılar var. Şehit kanı üzerinden elde eden zihniyet var.

Burada kimler menfaatlanıyor? Korucu ş alamayacak. Oradaki güvenlik güçle-aaş alamayacak. Bir de esrar, eroin yası rant elde ediyor. Buraya silah sa-belli gruplar var. Benim, onun- bunun, banın çocuğu vurulmuş ona ne... Gü-doğu'da da hangi ağanın çocuğu vurul-. Orada da dağa çıkan beşinci sınıf va-aş. Demek ki burada bitirilmesi icap n noktaya kimse yaklaşamıyor.

Şimdi hükümet diyor ki aşiret reisine, a 2 bin korucu lazım..' Aşiret reisi liste yor veriyor. Bana söyleneni söylüyo- Aşiret reisi her maaştan 1 milyon alı- Bin kişi olursa bu bir milyar eder. Rant l mi bu? Bu ağa şimdi bu işin bitmesini mi? İstemez.

Anne Kıymet Yüksel: Milletvekillerine kızıyorum, bir tanesi gelip de başsağlı-lemedi. Onların da evlatları gitsin. On-çocukları gitmezse eğer, benim elleri-elepçeye vursalar dahi göndermeyece-artık evladımı. Hapis yatanların anne-görüyorum televizyonda. Onlar da be-gibi yanıyor. Hep anaların yüreği yanı-Niye yanalım böyle?

Mehmet Yüksel: Vatana şehit verdiği-üzülmüyorum. Türkiye Cumhuriyeti bö-me noktasına gelmiş de benim çocu-şehit olmuşsa ben buna üzülmüyo- Yalnız benim çocuğum bana benzer, m sınıfımdaki insanların çocuğunun inde, cesedinin üzerinde yukarıda siyaset yapanlardan ben utanıyorum. Buna da bundan sonra izin vermeyeceğim. Beni askerlik şubesine çağırdılar, çocuğunun birini al gel. Gittim. Şube Başkanı dedi ki, 'baba, şehit Murat Yüksel'in tezkeresini onun altında olan oğluna vereceğiz.' Oğlumun ifadesi aynen şu oldu; 'Hayır, ben ağabeyimin tezkeresini alıp ağabeyimin arkasına saklanacak kadar şerefsiz değilim. Ben bu vatanın çocuğuyum, sağlığım yerindedir, ben askerliğimi yapacağım.' O zaman Şube Başkanı, 'Bu almıyorsa onun bir küçüğüne verebiliriz' dedi. Diğer çocuğuma söyledim. O da 'hayır' dedi. 'Niye alayım ki, günüm geldiğinde ben de gideceğim, askerliğimi yapacağım' dedi.

Kıymet Yüksel
Milletvekillerinin çoçukları avaşa gitmezse eğer benim ellerimi kelepçeye vursalar dahi göndermeyeceğim evlatlarımı

Şimdi o gün çok hoşuma gitti, çok gururlanmıştım. Ama ben vatandaş olarak böyle düşünürken beni yöneten kişiler oğlunu askere göndermeyecek, yakınını askere göndermeyecek. Eğer gönderirse Boğaz'da yaptıracak. Veya anasının villasının karşısında askerlik yapacak. Belindeki silahı diskotekte, şurada burada düşürecek. O bu vatanın evladı, benimkisi üvey evlat! Ha işte bunları gördükçe, bunları yaşadıkça kendi çocuklarıma diyorum ki, kendi kendinize haksızlık ediyorsunuz. Sizinkisi vatanı sevmek değil, sizinkisi Donkişotluk.

■ Vatan sevgisi imajını sürekli işliyorlar.

Ben 1980 ihtilaline kadar CHP'liydim. Mülayim CHP'liydim. Memleketini seven insanım. Sonra şartlar değişti, ANAP'ta birleşme oldu... Şimdi bugün ben ne sağdayım, ne soldayım. Ben ortadayım. Ben vatandaşım. Ben merkezdeyim. Haa şimdi Ankara'dakiler. Hep dönüp dolaşıp Ankara'ya geliyorum, çünkü Ankara'dakilere artık kin kusuyorum.

Anne Kıymet Yüksel: Hepsi yalancı onların. Ben hiç inanmıyorum.

Baba Mehmet Yüksel: Çıkıp televizyonlarda boy göstermek için ahkam kesiyorlar. O ahkam kesen milletvekillerinin bir tanesi kalkıp da bir şehit ailesinin evine gidip de başsağlığı dilememiştir. Sağdaki de, soldaki de. O halde sen iki kişinin vekilisin. Bir o partinin genel başkanının vekilisin, bir de çocuklarının vekilisin. Seçimlerde listeyi koyuyor önüme vatandaş olarak. Diyor kardeşim sen notersin. Onayla bunu. İyi kardeşim, noterim ama, burada birtakım sakıncalar vardır. Bunu onaylamıyorum. O zaman da diyor ki bana sen vatandaşlık görevini yapmadın. Sana 250 bin lira ceza. Böyle seçilenler nasıl millerin vekili olabilir? Hastane kapısında ölen benim hastam, benim çocuğumu, eşimi tedavi ettirmeye gittiğim hastanede senin eşin, çocuğun yok. Benim oturduğum kahvede sen yoksun. Benim oturduğum mahallede sen yoksun. Benim seyahat ettiğim otobüste sen yoksun. Benim çocuğumun okuduğu Milli Eğitim Bakanlığı okullarında senin çocuğun yok. Benim Güneydoğu'da askerlik yapan çocuğumun yanında senin oğlun asker değil. Eee nasıl benim vekilimsin sen? Nereden benim vekilim oluyorsun? Benim vekilim benim acılarımı paylaşandır. Benim ekmeğimi paylaşandır. Geçenlerde bir rakam duydum şaşırdım. TBMM'nin 1995 sağlık harcamaları 422 milyar. Düşünebiliyor musun?

■ Bir de olağanüstü boyutlarda savaş harcamaları var...

Onun rakamını bilemem. Benim şehidimin rakamını vermeyen savaş harcamalarını verir mi? Vermez.

■ Peki başta da aynı konuya girmiştik. Ölümler.. ölümler.... Geride anneler, babalar korkunç acılar çekiyor. Nasıl bitecek bu?

Bunun bitmesi için halk sağlıyla, soluyla bir defa birbirine inanacak, güvenecek.

■ Ama çoğu öyle düşünmüyor. Bir oğlu ölen iki oğlum daha var onları da göndereceğim diyor. Bunlardan güç alanlar var. On tane oğlum feda olsun diyor. Bu iş silahla çözülür biz çocuklamızı oraya komando olarak gönderelim diyenler de var. Hatta sivil olarak gönüllü giden MHP'liler olduğunu duyuyoruz. Kardeşi kardeşe kırdırtma yöntemi. Sizin ise kafanızda soru işaretleri var. Ne zaman senin gibi hayır ben inanmıyorum bunlara diyen babalar çoğalsa..

Mehmet Yüksel
O kalemler şehit analarını hiç örgütlemediler, niye örgütlemiyorlar.

Şimdi sen de dönüp dolaşıp sağda düğümlüyorsun. Olaylar böyle çözülmez. Şimdi Güneydoğu'daki akan kanı yalnız sağ kaleme veya sağ düşünceye veya o babalara mal etmek doğru bir olay değil. O zaman olaya yaklaşamayız. Olayın nirengi noktasını bulamayız. Bir konsensüs sağlanacak. Şimdi Güneydoğu'da o baba demişse ki, on tane çocuğum da olsa gönderirim. Vatan için ben de on tane çocuğumu da veririm. Sen vermez misin?

Ben diyorum ki, ben bir çocuk vermişim, yaşadığım toprakların bedelini ödedim ben. Haa şimdi gelip benden bir çocuk daha istediği zaman derim ki kardeşim sen kaç tane çocuk gönderdin? 550 milletvekilinin ikiyüz ellisinin çocuğu 250 asker eder. Müsteşarının, müşavirinin, genel müdürünün çocukları da torbadan çıkar Güneydoğu'ya giderse benden asker alırsın. O zaman sıra kızıma geldiği zaman kızım da gider.

Şehidi ben vereceğim, kan benden akacak, oğlumun cenazesine gelmeyeceksin, şehidimin düğününe gelmeyeceksin. Senin çocuğun benim çocuğumla şehit olmayacak. Gazi olmayacak, orada askerlik yapmayacak. Bu ülkenin Milli Savunma Bakanı çocuğuna 'bu gözü öbüründen biraz tembeldir' diye çürük raporu almış, askere gitmemiştir. Yani ben artık bu kadar saf değilim. Ama bunu söylerken de sol zihniyetin birçok şeyini tasvip etmiyorum, kabullenmiyorum. Sol da konuştuğu kadar samimi değil. Herkes samimi olsa bu ülke çoktaaan düzelmiş olurdu.

■ Solcuların da konuştuklarıyla, yaptıkları birbirini tutsa diyorsunuz..

Tabii. Şimdi bu ölümlerin durması için az evvel de söyledim. Cumartesi anaları ile cuma anaları birbirine inanmış vaziyette yaklaşacaklar.

■ Niçin birleşecekler, bunu açın da bunun karşısında duranlar anlasın...

Niye mi birleşecekler? İkisi de evlat kaybetmiştir onun için. Eğer kaybetmişse, örgütlenmek için oraya toplanmamışsa, maksatlı olarak oraya toplanmamışsa, sırf evladı için oraya götürmüş de gül bırakmışsa ben onunla gül bırakırım. Ben de gül bırakırım. Gerçekten perde arkasında başkalarının oyununa gelmemişse... O ana benim için baştacıdır. Ha oğlu ne olursa olsun, dinsiz olur, imansız olur, inanır, inanmaz, devleti sever, sevmez.. O ayrı bir olay, ama ana olarak diyorum. Çünkü benim eşimin çekmiş olduğu ızdırabı çekiyor. Ama başka amaçlar için toplanıyorsa ona da karşıyım. O anadır, babadır. Başkaları tarafından tezgahlanmış oyunlara gelmiş anaysa o yanlış yapıyor.

■ Bir yıldır dayağa, gözaltına rağmen her şeye rağmen oraya geldiklerine göre...

Şimdi şunu soracağım sana. O kalemler şehit analarını hiç örgütlemediler, niye örgütlemiyorlar?

■ Onlar da bir ara örgütlendi. Ama devlet o derneği kapattı. 'Şehit' adını alarak dernek kurulamazmış. Her şehirde kurulsa 70 dernek eder. O 70 ildeki dernekler birleşse. O insanlar ortak bir miting yapsa, bitsin bu kan dese, o zaman çok şey değişecekti belki de..

Onların örgütlenmesi kendiliğinden olmuştu. Çözüm için millet -devlet elele verecek devlet, millet kadar samimi olacak. Devlet derken ben iktidarları kastediyorum.

■ 12 yıldır gelen her hükümet 'çözeceğim' dedi, ama değişen bir şey olmadı.

O zaman karşı karşıya olan analar yan yana olacak. Devlet de Güneydoğu'da ağalık olayını kaldıracak. Güneydoğu'da devlet ağanın kapısına değil, vatandaşın kapısına gidecek.

■ Soruna ilişkin siyasi çözüm önerenler var. Bu sorun barışçıl yollardan çözülsün diyenler var. Bir de askeri çözüm önerenler var. Yani ölerek ve öldürerek çözmek. Siz hangisini söylüyorsunuz?

Vuruşa kırışa olsaydı şimdiye kadar düzelirdi. Ama yalnız askeri açıdan bakmayacaksın olaya. Dağdakinin açısından da bakacaksın. Herkes şapkasını atacak bir kenara, düşünecek. Diyecek ki, kardeşim ben 10 senedir dağdayım bir halt edemedim. Ha silahını mı bırakacaksın... Beride de devlet, anladın mı? Der ki, kardeşim ben bu kadar trilyonlar akıttım buraya bir şey olmadı. Hala da akıyor. Eee devleti korumak zorundayım. Askere ne kadar görev düşüyorsa sivil siyasi kadrolara da düşüyor. Siyasi kadrolar gereğini yapsın. Nedir gereği? Güneydoğu'da bir defa toprak ağalığını kaldıracaksın. Herkesi toprak sahibi edeceksin. Ağalık aşiret olayını kaldıracaksın. Devlet gittiği zaman aşiretin kapısına gitmeyecek, vatandaşının kapısına gidecek.

■ Söyleşimizin başından beri sürekli 'ben bir bedel ödedim' dediniz.. Diğer analara, babalara ne diyorsunuz?

Hepsine şunu söylüyorum; bundan sonra bedel ödemeye hazırlanmayalım, ikinci bir bedel ödemeye hazırlanmayalım. Bu çok saflık, çok da aptallık olur. Bizden ikinci bir bedel ödememizi isteyenlere, hep birlikte şunu demeliyiz; bundan sonra kan aksın istemiyoruz. Başka Muratlar, başka Aliler, başka Veliler ölsün istemiyoruz. Ama da illa da istiyorsanız kendi çocuklarınızı gönderin. Gitsinler 18 ay vatan borcunu ödesinler.

Anne Kıymet Yüksel: Ben anneyim, ben barış, kardeşlik isterim. Hapiste çocuğu olan ailelere ve şehit ailelerine sesleniyorum; hepimiz bir olalım bu kan bitsin artık. Ben onu istiyorum, başka bir şey istemem.

Onlar da benim gibi acılı. Benim muhatabım devlet. Benim öbür ailelerden veya oğulları hapis yatan ailelerden hiç şikayetim yok. Biz devletten şikayetçiyiz. Evladım öldü, bir telgraf, bir mektup... bir telefon etmediler. Benim acıma arka çıkmadılar. Ben onlara hiç inanmıyorum. Herkes bir araya gelsin çözüm bulsun bu acılara..

RP ve 'siyasi çözüm'

Onlar denedi, cezasını da onlar çeker!

Mustafa ERDOĞAN

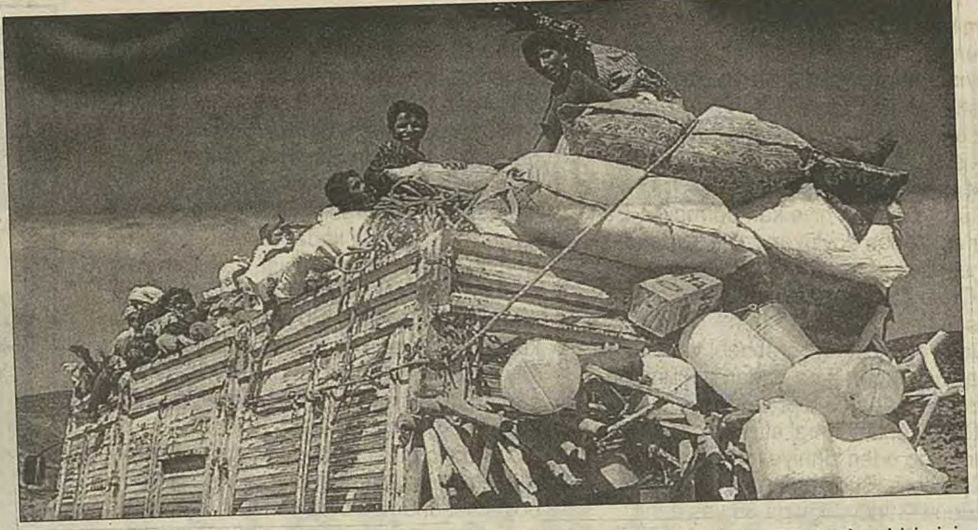
Kamuoyu uzun bir süredir Başbakan Erbakan'ın RP Van Milletvekili Fetullah Erbaş ve İsmail Nacar ile yaptığı görüşmeyi konuşuyor. Basına sızan bilgilere göre, Erbakan sorunu diyalogla çözmek için Erbaş ve Nacar'dan arabuluculuk etmelerini istemiş. Sonraki gelişmeler ise malum.. Önce DYP'li Gölhan'ın girişimi destekler mahiyetteki açıklaması, daha sonra çarketmesi ve son olarak da Erbakan'ın "U" dönüşü. Büyük basının yorumlarına göre Erbakan askeri çevrelerden gelen uyarıları aldıktan sonra bu konuya son noktayı koymuş. 'Devlet teröristle masaya oturmaz'... RP lideri Erbakan iktidar ortağı olduğundan beri Kürt sorununu şu ya da bu biçimde gündeminde tutarak bir çıkış yolu aradığı izlenimini veriyor. Ancak konuya ne kadar ciddi yaklaştığı tartışmalı. Erbakan'ın gerek 24 Aralık seçimleri öncesi HADEP'lilerle yürüttüğü temaslar sırasında "partinizi kapatın, gelin RP'ye iltihak edin" biçimindeki yaklaşımı, gerekse bir Kürt zirvesi yapmak için belirlediği kişilerin temsil yeteneğinin tartışmalı olması, kafalardaki soru işaretlerini artırıyor.

RP'li bazı milletvekillerinin aktardığına göre, seçimler öncesinde HADEP Genel Başkanı Murat Bozlak ile RP MYK üyesi Doğan Bekin'i HADEP'e yakın bir işadamının bürosunda bir araya getiren Erbakan, HADEP'e 28 milletvekilliği önerisi götürmüş, 5'i Türkiye kontenjanından belirlenen bu milletvekillerinin 23'ü bölgedeki illerin birinci sıralarından aday gösterilecekmiş. Ancak Erbakan bu cazip teklifi yaparken, HADEP'i "resmi ittifak yapmayacağız, RP'ye katılacaksınız. Kesinlikle RP'den ayrılmayacağınız yönünde teminat vereceksiniz" biçiminde bir koşula bağlamak istemiş. HADEP cephesinde bir süre kafa karışıklığına neden olmakla birlikte reddedilen bu teklif, Erbakan'ın soruna yaklaşımının ilk işaretini veriyor: "Bu sorunu kendi yöntemlerim ve kendi inisiyatifim altında çözerim."

Seçimler öncesi atmosferin ve Erbakan'ın o dönemdeki siyasal hırsının da etkili olduğu belirtilen bu tekliften sonra, RP bölgede Kürt sorunu açısından halkta sempati uyandıran bazı isimleri aday listelerine alarak Kürt sorununu karşılamaya hazırlandı. Erbakan'ın bu isimlerle yaptığı gizli görüşmeler sırasında, "Ne yapmak gerekiyorsa hiçbir tabuya takılmadan araştırın ve söyleyin" dediği de biliniyor. Erbakan'ın bu girişimlerinde aldığı yanıtların hemen tümü aynı olmuş: "Bu sorun PKK'siz çözülemez. Diyalog şarttır." Nitekim RP'li bir milletvekilinin Almanya'da Doğu Ergil ve bazı Kürt örgüt temsilcilerinin katıldığı, Kürt sorununa PKK'siz çözümlerin arandığı toplantıda benzer bir yaklaşımla konuyu değerlendirmesi, RP tarafında tek seçeneğin diyalog olduğu kanısının güçlenmesine neden oldu.

Bir taşla en az iki kuş

Tüm bu yaklaşımları Türkiye'nin sorunlarını çözmeye aday bir politik programın gerekleri olarak sunmaya çalışan Erbakan, süreçten siyasi kazanımlarla çıkmayı tasarlıyor. Bazı RP milletvekillerinin iddiaları doğruysa ordunun yalnızca bir kesimi –söz sahibi olmayan bir kesimi– ile görüşüp destek alarak önemli bir çıkış yapmak isteyen Erbakan, sorunu çözerek tarihe mal olmak

ile çözüm yolunu deneyip belli güçler tarafından engellenen vizyon sahibi, ama mağdur edilmiş lider pozisyonunu yakalamak gibi iki olanakla karşı karşıya bulunuyor. Her iki durumdan da politik kazanımla çıkacak olan Erbakan'ın çözüm arayışları anlaşılır gözüküyor. Ancak burada kafa karıştıran bir durum var. Erbakan gibi "tecrübeli" bir politikacının Kürt sorunu konusunda temsil gücü tartışmalı isimlerle sorunu çözmeye soyunması çok mantıklı görünmüyor. Bununla birlikte, gelişmeleri RP gibi seçmen kitlesinin neredeyse yarısı Kürt olan bir partinin göz boyamaya yönelik çabası olarak değerlendirmek de çok kestirmeci bir yaklaşım olur. Erbakan sorunun vehametinin farkında. Çünkü Kürt sorunu Türkiye, İran, Suriye ve Irak gibi "dost ve kardeş müslüman ülkelerin" öncelikli sorunu ve RP'nin tasarladığı 4'lü zirvelerin de belirleyici unsuru durumunda. Olası bir çözüm seçeneği RP açısından kaçınılmaz fırsat olarak algılanabilir. Öyle ki, RP'nin son grup toplantısında Erbakan'ın yumruğunu kürsüye vurmasını gerektirecek kadar.. RP'li milletvekillerinin aktardıklarına göre, son grup toplantısında Erbakan, Kürt sorunu ve PKK ile diyalog konusunda "homurdanmaya başlayan" Karadenizli ve Orta Anadolulu milletvekillerine çok sinirlenmiş ve yumruğunu masaya vurarak, "biz bu sorunu iyiniyet ve kardeşlik temelinde çözeceğiz. Herkes fedakarlık etmeli" demiş.

Nacar ve basının tavrı

Görünen o ki Erbakan, bir doğulu lider gibi piyonlarını öne sürerek karşı hamleyi ölçmeye çalıştı. Askeri kesimlerden gereken yanıtı alınca da geri çekildi. Van Milletvekili Fetullah Erbaş'ı memlekete gönderdikten sonra Nacar'la ilişkileri askıya aldı. Burada islamcı basının tavrı da ilginç. Görüşmenin basına sızdırılmasından bir süre sonra hemen hemen tüm islami yayın organları İsmail Nacar'a yüklendiler. Kürt sorununu tartışmak, Erbakan'ın konuya yaklaşımını analiz etmek yerine, İsmail Nacar'ın "şaibeli" bir kişi olduğu, "yazar" ve "islamcı" titrlerinin gerçeği yansıtmadığı yazıldı. Bu da islamcı basının görüşmenin basına sızdırılmasına duydukları öfkeyi dile getiriyor. İslamcı yanları kadar Türkçü yanları da ağır basan bazı islamcı yazarlar bir yana bırakılırsa, söz konusu görüşmeden islamcıların beklentili oldukları da izlenebiliyordu. Hem yalnızca islamcıların mı? Görüşmenin yapılmasının ertesi günü Milli Gazete, Sabah ve Demokrasi gazeteleri aynı manşeti attılar. Neredeyse sözcüğü sözcüğüne aynı olan bu haberlerde DYP'li Gölhan'ın Başbakan Erbakan'ın girişimini destekleyen açıklaması yer alıyordu. Türkiye'de belki de ilk kez gerçekleşen bu durum sorunun diyalogla çözümüne hangi kesimlerin -tabii ki herkesin kendi üslubunca- ilgi ile yaklaştığını gösteriyor.

Ordunun tavrı

Görüşmenin yarattığı etki dağılmışken ve iç politikanın gündemini Başbakan'ın Asya gezisi ile dış politika kaplamışken, Kürt sorunu Adalet Bakanı Şevket Kazan'ın inisiyatifine bırakıldı. İçeride RP'li bazı Kürt milletvekillerine, "Kürt meselesi konusundaki diyalogcu tavrı sürdürün. Ancak basından uzak durun" talimatını veren Kazan, dışarıda da Iraklı yöneticilerle benzer konuları görüştü. KDP lideri Barzani ile YNK lideri Talabani'nin de görüşlerini alan Kazan, Türk dış politikasına 70 yıldır hakim olan ve temel mantığını Kürt sorununun oluşturduğu, "karşılıklı iyiniyete dayalı dostluk ilişkileri" anlayışını bölgesel ilişkiler açısından yeniden inşa etmeye çalışıyor. Askeri çevrelerin de dikkatle izledikleri ve özellikle müdahale etmedikleri bu politika, Türkiye'nin geleneksel dış politika yapma tarzıyla da uyumlu. 7. Cumhurbaşkanı Özal'ın "bir koyup üç alma" biçiminde formüle ettiği dış politikasından zararlı çıktıklarını düşünen çevreler, RP'yi en azından bir süre daha dış politika konusunda serbest bırakmaya niyetli görünüyorlar. Böylelikle hem bölgesel ilişkiler, hem de Kürt meselesi konusunda riski yüksek politikalar deneyen RP'ye muhtemel bir başarısızlıkta tüm bunların faturasını çıkarmak da mümkün olabilir. Öyle ya onlar denedi, cezasını da onlar çeksin.

Bu eylülde birlikte barış istenecek...

1 Eylül Dünya Barış Günü'yle ilgili hazırlıklar tamamlanmak üzere. Önceki yıllardan farklı olarak bu kez, hemen hemen tüm illerdeki sol, sosyalist siyasi partiler, meslek odaları, sendikalar 1 Eylül Barış Günü hazırlıklarını birlikte sürdürüyorlar. İllerde tüm bu kitle örgütleri arasında sürekli toplantılar, görüşmeler yapılıyor ve barış günü etkinlikleriyle ilgili neler yapılabileceği konuşuluyor. Tartışmaların sürdüğü, kararların alınmak üzere olduğu şu günlerde başlıca illerde yapılan çalışmalar şöyle:

İstanbul

İstanbul'da ÖDP, HADEP, EP, İHD, ÇHD'liler sık sık bir araya gelerek, ortak etkinliklerin neler olabileceğini tartışıyorlar. En geniş katılımla yapılması tasarlanan etkinliklerden belirginleşeni 1 Eylül Pazar günü Yedikule zindanlarında gün boyunca yapılacak olan şenlik. Yine bir gün önce 31 Ağustos'ta bir barış zinciri oluşturulması netleşmiş bulunuyor.

Ankara

ÖDP, HADEP, TSİP, SİP, Sİ–Parti Girişimi, DBP Ankara'da bir platform oluşturdu. Başlangıçta EP'nin de katıldığı toplantıların son ikisinde EP temsilcisi yer almadı. Şu ana kadar yapılan haftalık toplantılarda, güç birliği temelinde ortak hareket etme kararı alındı.

Dünya Barış Haftası kapsamında yapılan görüşmelerde, partiler Ankara'da en geniş barış cephesi yaratılması doğrultusunda Ankara Demokrasi Platformu (ADP) ile görüşerek ortak bir kampanyayı örgütleme görüşünde birleştiler. ADP ile yapılan toplantılarda iki ayrı platformun programları birleştirilerek tek bir organizasyonda anlaşma sağlandı.

1 Eylül günü "Barış mitingi" ile başlayacak olan Barış Haftası, Yüksel Caddesi'nde açılacak olan standlarla, dinletiler, şiir, söyleşi, panel, sergi günleriyle bir haftaya yayılacak. 7 Eylül'de ise bir "Barış Şöleni" ile bitirilecek. Ayrıntılandırılmış program ve ortak deklerasyon daha sonra kamuoyuna duyurulacak. ÖDP, tüm ilçe örgütlerini bir hafta önceden kampanyanın propagandasını yürütmek üzere harekete geçirecek.

İzmir

Barış etkinlikleri İzmir'de de Demokrasi Platformu tarafından gerçekleştirilecek. 1 Eylül'de ortak bir miting yapılmasını karlaştıran Platform, haftanın diğer günlerine yayılan çeşitli etkinlikleri sürdürmeyi planlıyor.

Samsun

ÖDP, KESK, Pir Sultan Derneği, İHD, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği, Elektrik Mühendisleri Odası arasında sürdürülen görüşmeler sonucunda barış etkinlikleri için ortak bir platform kurulacak. Henüz kesinleşmemiş olmakla birlikte bugüne kadar yapılan toplantılarda panel, televizyon programları, barış zinciri oluşturmak gibi etkinliklerin yapılması üzerinde duruldu.

Mersin

Siyasi partiler, sendikalar ve kitle örgütlerinin oluşturduğu ve 26 demokratik kuruluşun bulunduğu Mersin Demokrasi Platformu, barış etkinliklerini Mersin'de de birlikte yapacak. 19 Ağustos günü yapılacak toplantıda kesinleşecek olan etkinlikler arasında, 3 mahallede şenlik düzenlenmesi, radyo ve TV konuşmaları yapılması ve 1 Eylül günü de miting yapılması düşünülüyor.Bu illerin dışında diğer pek çok il ve ilçede de Dünya Barış Günü'nün kitlesel etkinliklerle kutlanması için hazırlıklar ve girişimler sürdürülüyor.

ÖDP Gençlik Forumu toplanıyor

ÖDP'li gençler daha önce temmuz ayında yapmayı tasarladıkları Türkiye çapındaki gençlik forumunu 21 Eylül'e ertelediler. Konuyla ilgili olarak yapılan açıklamada şöyle dendi:

"ÖDP Ankara Gençlik Forumu, Ankara'da bulunan ÖDP'li gençlerin bir yandan o anki somut durumlara yönelik ne tür tavır alınması gerektiği yönünde tartışmalar yaptıkları, diğer yandan da ÖDP'li gençlerin uzun vadede gençlik mücadelesi içinde kendi politik hatlarını oluşturmak için 15 günde bir toplandığı tartışma platformudur.

İki ayı aşkın bir süredir aramızdaki ilişkileri belli bir düzeye taşımak ve mücadele içinde ortaklaşabileceğimiz genel ilkeler ortaya koyabilmek amacıyla;

a) Nasıl bir Bağımsız Gençlik Hareketi,

b) Partili gençlik ve Bağımsız Gençlik Hareketi ilişkisi

c) Parti-partili gençlik konu başlıkları altında tartışmalar yaptık. Bugün bu tartışmaların büyük bir kısmını kendi adımıza tükettiğimiz söylenebilir. Kendi aramızda yakaladığımız bu ilişki düzeyini Türkiye'nin diğer illerinde bulunan partili arkadaşlarla paylaşmak ihtiyacı duyduğumuzdan ve Ankara'da olduğumuzdan ve diğer bazı illerden de bize bu tip taleple geldiğinden bir Türkiye ÖDP'li Gençlik Forumu düzenleme görevini üstlendik.

Daha önce Türkiye ÖDP Gençlik Forumu'nu temmuz ayı sonlarında yapacağımız çağrısını ulaşabildiğimiz illere göndermiştik. Fakat iller arası organizasyonu sağlamakta zorlanmamız ve farklı illerin gündemlerinin de birbirinden çok farklı oluşu Türkiye Forumu'nun verimliliğini düşüreceğinden, bu tarihi 21 Eylül'e aldık. Bu tarihe kadar çıkaracağımız bültenlerle çeşitli illerden yukarıdaki konulara veya kendi gündemlerini oluşturan konulara ilişkin görüşlerinin yer aldığı metinleri derleyip, hem iller arası tartışmaları ve gündemleri ortaklaştırmaya hem de forum organizasyonunu sağlamayı amaçlıyoruz.

Bu bültenleri ÖDP Genel Merkezi'nin kullandığı zincir illeri sistemiyle ulaşabildiğimiz bütün parti şubelelerine göndermeye çalışacağız. İkinci bültene göndereceğiniz yazıları bekliyoruz.21 Eylül'de buluşmak dileğiyle."

Gazipaşa'da açılış şenliği

Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin 10 Ağustos Cumartesi akşamı Antalya-Gazipaşa ilçesi açılış şenliği yapıldı. Bine yakın kişinin katıldığı şenlikte,konuşan ÖDP Parti Meclisi üyesi M. Emin Sert, RP'nin el altından PKK ile görüşme girişimlerine de değinerek, "şimdilik gizli de sürdürseler, sıkışınca ret de etseler mutlaka bizim dediğimiz noktaya gelecekler" dedi. Konuşmasında 11 Ağustos 1996'da Filistin'de ölen Gazipaşalı Cevat Saim Çelen'i (Teğmen Ali'yi), 1982'de İsrail saldırısına karşı savaşta ölen Gazipaşalı Mustafa Çetiner'i ve yine Dersimli olmakla beraber Antalya'daki devrimci mücadeleye katılmış İmam Ateş'i andı.

İHD Genel Başkanı ve ÖDP PM üyesi Akın Birdal da ülkede süren savaşın devamını isteyen karanlık güçlerin olduğunu belirten Birdal, "ama onlara rağmen barış isteminin başarıya ulaşacağı"nı söyledi.

Sürekli sloganlar atan topluluk, geceye katılan sanatçılar Yelda, Fevzi Kurtuluş, Sevinç Eratalay ve Besim Yılmaz'ın şarkı ve türkülerine halaylarla eşlik ettiler.

Durum çok mu vahim?

Hüseyin HASANÇEBİ

Türkiye açıkça batağa doğru sürükleniyor. Bunu söylemek için, mevcut şeraite veya gidişata soldan veya sağdan, yani ideolojik olarak tanımlanmış açılardan bakmak gerekmiyor. Bir seyyahın, geçerken şöyle bir baktığında görebileceği bir çöküntüyü yaşamaktadır Türkiye.

Bu çöküntünün nedenlerini soldan veya sağdan, kendine münhasır ölçü ve kavramlar kullanmak suretiyle açıklamaya da olanak yoktur.

Türkiye'nin hem kavram, hem de somut bir tanım olarak çökmekte oluşunun nedenleri içinden bir veya birkaçını öne çıkaran açıklama biçimleri de geçerliliğini kaybetmiştir. Görünür olgular, Türkiye'nin nereye gittiğini anlatmak bakımından kifayetini yitirmiştir. Belki asıl nedenleri toplumun arka şuurunda, sakat ve çarpık tarihinde, üzerinde 70 yıl saadet aradığı toprağın altındaki deprem faylarında aramak gerekmektedir.

Soldan bakarak Türkiye'nin nereye doğru gitmekte olduğunu anlamaya çalışanları yanıltan başlıca faktör, sol dünya görüşünün klasik ölçü ve kavramlarından ibaret bir optikten bakmaya devam ediyor olmalarıdır.

Bu optikten bakıldığında görebildiğimiz iki şey var. Bunlardan biri Türkiye'nin, 70 yıl önce bir biçimde koptuğu İslam dünyası ile yeniden bütünleşme eğilimi içine girdiği, yani izlediği yoldan geriye dönmekte olduğudur.

Görünür öteki olgu, Türkiye'nin, hep Batı'ya doğru yürüyerek ulaşabileceğini sandığı "Altın Elma"ya ulaşamayacağını anladıktan sonra durması, kendi tarihsel köklerine, kendi kimliğine ve değerler sistemine geri dönmesidir.

Bunlardan ikisi de "görünür" oldukları için kabul etmek zorunda bulunduğumuz gerçeklerdir. Ve bunları, baktığı yerin ve kullandığı kavram ve ölçülerin niteliğine göre "çöküntü" olarak tanımlamak da mümkündür.

Örneğin, son yıllarda Türkiye'de "tinsel değerlere" doğru gözle görülür bir yönelim varmış gibi gözükmektedir. Bu eğilim sonucunda, klasik siyasal partiler içindeki dinci kanatlar güçlenmiş, bu arada islamcı kimlik taşıyan bir küçük parti, şaşırtıcı bir hızla büyümüş ve iktidar durumuna gelmiştir. Bu gelişmeyi yaratan nedenleri anlamaya çalışan değişik sol görüşlerin vardıkları sonuca göre, şu tüld ç görüntü durumu anlatmaktadır: "Din halkın afyonudur."

Bu değerlendirmeye göre Refah Partisi toplumun iki alanında gezinmektedir. Sırtında afyon torbası, Güneydoğu'da ve büyük kentlerin yoksul varoşlarında ev ev dolaşıp halka afyon dağıtmaktadır. Afyonu çeken halk uyuşup kalmaktadır.

Oysa bu değerlendirme yüz elli yıl önceki dünyanın gerçeğini anlatmak için söylenmiş ise de bugünkü dünyanın, özellikle de Türkiye'nin gerçeğine uygun değildir. Açıkça gördüğümüz gibi, din her nasılsa uyuşturucu bir rol oynamıyor, bulaştığı kesimleri harekete geçiriyor, derin bir iktidar histerisi içine sürüklüyor. Bugün toplumun en hareketli ve dinamik kesimleri islamcı ideoloji etrafında kümelenmiş kesimlerdir ve bu kesimler afyondan başka bir şey yutmuş gibidirler.

Öte yandan, "afyon yutmanın" kötü bir şey olduğunu düşünmek de, başka keyif bulamadığı için önüne çıkan en ucuz uyuşturucudan keyif almak zorunda kalan halka karşı haksızlıktır. Ya da halka, her ne olursa olsun "keyif alma" hakkını tanımayan cimriliktir.

Görünür öteki olguya dayanarak vardığımız hükme göre Türkiye, Batı'ya giderek aradığı, ama bir türlü bulamadığı saadeti bu kez bir ilahiyat partisinin önderliğinde Doğu'da aramaya çıkmaktadır. Bu da içinde doğruluk payı olan bir saptamadır, ama Türkiye'nin durumunu anlamak için bundan çok daha fazlasına ihtiyaç vardır.

Batı'ya doğru yürüyüp bir türlü bulamadığı şeyi, Türkiye'nin Doğu'ya gidip bulması da olanaksızdır. Çünkü orada da Batı vardır. İslam dünyasına geri dönerek bulunacak şey de Batı'ya giderek aranan şeydir. Dünya Fransız inkilabından beri, Doğu'ya gidenlerin de Batı'yı buldukları bir yuvarlaktır.

Bu yuvarlak sallanmakta, derin bir sarsıntı geçirmektedir. Türkiye'nin çökmekte oluşu, dünyanın belli bir tanımının çökmekte oluşundandır.

Böyle bir yuvarlak üzerinde Batı'ya doğru gitmek, RP ile veya DYP ile yönetmek ve yönetilmek arasında bir fark yoktur. Bütün kavramlar yerinden oynamıştır.

İşin ilginç yanı, sallanan bu küre üzerinde sağ ve sol ne varsa yıkılıp gitmiş, ayakta kalabilenler ise solun birkaç temel kavramı olmuştur. Bunlardan biri de insan ve bu insanın en geniş bireysel tanımı olarak sınıf gerçeğidir.

Aynı şeyleri Türkiye için bir kere daha söyleyecek olursak; Refah Partisi'nin ne olup olmadığı ve Türkiye'yi nereye götürmek istediği sorusu önemini yitirmiştir. Bir başka parti veya herhangi bir parti, Türkiye'yi, RP'nin götürmekte olduğu yerden başka bir yere götüremez. Siyasetler arasındaki farkların silinip yok olması gibi görüp algıladığımız şey aslında Türkiye'nin tüm seçeneklerinin tükenmiş olmasıdır.

Seçeneksiz toplum olmak safsatası, tıpkı Türkiye dimdik ayaktadır safsatası gibi, sadece bir safsatadır. Bu durumdaki bir toplumun Refah Partisi gibi keyif verici uyuşturuculara meyletmesi şaşırtıcı değildir. Durum bu olunca kendini zorlamaya, özel sol seçeneklerimizi üretemediğimiz için kahrolmaya, Refah Partisi'nden çekinmeye hiç gerek yoktur.Çok uzak değil belki, ama yakın da olmayan bir geçmişe dönerek yaşamak zorunda olduğumuzu kavramak yeterlidir. Hazır, Enver Paşa da gelmişken, olaya bir kere daha 20. yüzyılın başındaki yerden bakabilir, üstünden atlayarak geçtiğimiz için bugün bizi geriye çekmekte olan kendi gerçeğimiz üzerinden bir yol bulabiliriz.

Yaşamın tartışılabilir pek çok doğruları vardır da, tartışılması abes, kendinde doğruları da vardır. Yıkılıp gittiğimiz, galiba bu kendinde doğru olan bir yaşam gerçeğimizdir.

Bütün bunlara rağmen...

Yapılacak hiçbir şey yok değil-

Zapatista Ulusal Kurtuluş Ordusu'nun (EZLN) çağrısıyla 27 Temmuz- 3 Ağustos tarihlerinde Meksika'nın Chiapas eyaletinde düzenlenen 'Neo-liberalizme karşı insani bir toplum için kıtalararası buluşma' toplantısına Türkiye'den iki örgütün katıldığını geçtiğimiz sayılarda duyurmuştuk; **Özgürlük ve Dayanışma Partisi** adına **Mahir Sayın** ve **Türkiye ve Ortadoğu Forumu Vakfı** adına ise **Temel Demirer**. Bu sayımızda Sayın ve Demirer'in Chiapas'ta sunduğu yazılı tezlerini ve o sıralarda Türkiye'de süren ölüm orucu ile ilgili olarak enternasyonal dayanışma çağrısı yaptıkları ortak bildirilerini yayımlıyoruz. Önümüzdeki sayıda ise son yılların bu en önemli uluslararası toplantısına katılan iki temsilcinin izlenimlerine ve değerlendirmelerine geniş bir şekilde yer vereceğiz.

'Umut Enternasyonali' belgeleri

Globalizm, neo-kolonyalizm ve enternasyonalizm

ÖDP temsilcisi olarak Chiapas'taki toplantıya katılan **Mahir SAYIN'***ın tartışmaya yazılı olarak sunduğu tezleri aşağıda olduğu gibi yayımlıyoruz:*

Dünyanın gittikçe küçüldüğü, ulusal farklılıkların gidere azaldığı bugün artık bir realitedir. Egzotik sözcüğü bile egzotikliğini gittikçe yitirmekte, ögeleri günlük hayatımızın bir parçası haline gelmektedir. Afrikalı da artık Avrupa'nın herhangi bir ülkesinden ithal edilmiş olan çamaşır makinası kullanmakta; Avrupalı günlük sofrasında süpermarketten aldığı tropik meyvaları bulundurmaktadır. Seyredilen film, okunan roman, dinlenen müzik aynı. Evlerin yapıları aynı. Kullandığımız yağların, benzinin, otomobilin markası ve yemek menüleri aynı.

Farklı olan ne acaba?

Pasaportlarımız, bayrağımız, devlet başkanlarımız ve borçlarımız ayrı. Buna karşılık çoğu durumda artık burjuvalarımızı birbirinden ayırdedemiyoruz; alacaklılarımızı da. SSCB'nin yıkılışı sırasında dünyayı yeni bir ideoloji sarıp sarmalamaya başladı. Burjuvazi nihai zaferini ilan etti: "Gerçekleşmesi olanaksız olan sosyalizm" nihayet dünya sahnesini terketmişti!

Kapitalizmin tek gerçekleşebilir sistem olduğu, insan karakterine ancak onun uygun olduğu kanıtlanmıştı! İnsan doğasında varolan rekabet olmadan toplumsal gelişme olamazdı!

Evet. Bilinen sosyalizm dünya sahnesinden çekildi. Ama neden? İnsan doğasına uymadığı için mi?

Sosyalizm hayat alanını kapitalizmin çelişkilerinde bulmuştu; bazı insanların arzularında değil. Kapitalizm insanlığı mülk sahibi olanlar ve olmayanlar diye bölüyor. Ve bunu derinleştiriyordu. Bunun doğal sonucu toplumsal gerginlikti. Sosyalizm, bu gerginliği temelinden ortadan kaldırmak demekti.

Kapitalizm cinsler arasındaki eşitsizliği yeni biçimler altında ebedileştiriyordu. Sosyalizm, bu çelişkiye son vermek demekti.

Kapitalizm sürekli tekelleşme, toplumsal insiyatifin gittikçe daralan kesimlerce gaspedilmesi, bir kesim zihinsel varlık olarak gelişirken diğer bir kesimin el emeği bile kullanamaz duruma gelmesi demekti. Bu koşullarda insanlara zihinsel yarış sahası dayatılıyordu.

Sosyalizm, bu eşitsiz yarışa son verip, herkesin zihinsel varlık olarak gelişmesine eşit imkanlar sağlamak, toplumdan çalınmış olan insiyatifin yeniden topluma, her bir bireye iade edilmesi, tekel egemenliğine son verilmesi demekti. Kapitalizm rekabetin, pazar paylaşımının zorunlu sonucu olarak yerel ya da dünya çapında savaşlar çıkarmadan yaşayamazdı. Sosyalizm, pazar paylaşımı-rekabet yerine kollektivizm-dayanışmanın geçirilmesi, rekabetin en keskin biçimi olan savaşlara son vermek demekti. "Savaş rekabetin başka araçlarla sürdürülmesidir."

Dünya yüzünü terkeden sosyalizm bu muydu acaba?

Gerçekten tüm insanlar bu yıkılan sistemde kendilerini mülkün sahibi hissettiler mi? Yoksa sahipsiz görünen bu mülkün başkaları, bir yönetici azınlık tarafından yönetilmekte olduğunu mu gördüler?

Bu "sosyalizm" dünyasının insanları için haksız savaşlar bitti mi? Yoksa kendilerini arada bir böyle savaşların içinde mi buldular?

Cinsler arasındaki ayrım ortadan kalktı mı? Yoksa kapitalizm koşullarında olduğu gibi yeni biçimler mi aldı? Kadınlar eğitim kurumlarında çoğunluğu oluştururken kendilerini ev işinin uzantısı olan 15-20 civarında bir meslek grubunda toplanmış olarak mı buldular?

Tekellerin insanlığın elinden aldığı insiyatifin yeniden kendilerine iade edildiğini, rekabetin yerini dayanışmanın aldığını yaşayabildiler mi? Yoksa tekeller yerine tek bir tekelin, yani devletin tüm insiyatifi yuttuğu durumu mu yaşadılar?

Evet. Eğer dünya sahnesinden çekilen "sosyalizm" buysa bunun bizim bahsettiğimiz olayla alakası çok az. Bu, bizim istediğimiz ilişki biçiminin ancak cesedi olabilir. Ruhu çoktan yokolmuş.

Kapitalizm aynı çelişkileri üretmeye devam ediyor. İnsanlığın altıda beşi sefalet sınırında yaşıyor. Bölgesel savaşlar sürüyor. Cins, ırk ayrımcılığı ve yabancı düşmanlığı sona ermedi. Çevrenin yıkımı devam ediyor. Toplum gerçek doğru bilgiye ulaşıp toplumsal karar süreçlerini belirleyemiyor.

Öyleyse bu çelişkiler çözüm bekliyor. Öyleyse sosyalizm gerekiyor: Bu analizin sonucu olarak değil, insanlığın yüzyüze olduğu problemlerin bir çözümü olarak sosyalizme ihtiyacımız var.

O halde ne yapmalı?

Bu soruyu hep sorduk. Paris komününde, Ekim devriminde, Küba'da, Çin'de, Meksika'da, Kürdistan'da, Sri Lanka'da ve Uruguay'da hep sorduk. Başladığımız her yerde yanıtımız basit oldu: Kendi talebimiz için mücadele edelim ve bu mücadeleleri birleştirelim. Yerel müfrezeler olarak birleştirelim; uluslararası/kıtalararası olarak birleştirelim. Birleştirince kazandık; birlikte karar vermeyip kendi arzularımızı başkalarına dayatmaya kalkıştığımızda da kaybettik.

Kaybetmek zorundaydık. Çoğunluğun arzularının ortak bileşkesinin ortaya çıkabilmesi için bileşenlerin kendilerini en açık biçimleri içerisinde ortaya koymalarıyla mümkündür. Bunun engellendiği durumda azınlığın belirlemesi, dolayısıyla farklılıkların çelişki, çelişkinin de antagonizma haline gelmisi kaçınılmazdır. Antagonizmanın olduğu yerde özel baskı aparatları, yani sonuçta merkeziyetçi devlet zorunludur. Bu noktaya ulaştığımızda artık şekil ortada kalsa da ruhumuzu şeytana çoktan teslim etmişizdir demektir.

Birleşmek hem çok kolay, hem de çok zordur. Özdeşlik arandıkça birleşmek imkansız. Kendi meşruiyetimizi farklı olanın meşruiyetinde bulabildiğimizde birleşmek en kolay olanıdır.

Biz Türkiyeli sosyalistlerin en büyük kısmı birbirimizin meşruiyetini tanıyarak, emeğin iktidarı için Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nde (ÖDP) bir araya geldik; makropolitik düzeye müdahale edebilir olduk. Şimdi daha fazla birleşmek istiyoruz.

Kürtler'le, Yunanlılar'la, Araplar'la, Avrupalılar'la, Asya ve Amerikalılar'la dünya oligarşisine, yeni sömürgeciliğe karşı hepimizin taleplerinin içinde yer alabileceği yeni bir dünya için birleşmek istiyoruz.

Zapatistlerin Selva Lacandona ormanlarında gerçekleştirdikleri bu dayanışma toplantısını sürekli kılmak, özgürlüğün, emeğin ve dayanışmanın dünya çapındaki ortak cephesine ulaşmak istiyoruz. Sosyalizm istiyoruz: Özgürlükçü, özyönetimci, erternasyonalist, demokratik planlamacı, doğa-insan ilişkilerini yeniden tanımlayan, militarizm karşıtı, cinsiyetçi olmayan, her bir bireyin gerçek bilgiye ulaşabildiği ve emekçilerin toplumsal karar süreçleri üzerinde belirleyici olabildiği bir sosyalizm istiyoruz.

ÖDP Temsilcisi/Türkiye
Selva Lacandona Ormanları,
30.07.1996

'Yaşasın tüm ezilenlerin uluslararası dayanışması'

Ölüm orucu eylemine ilişkin enternasyonal dayanışma çağrısı yapan bildiri metnini İspanyolcaya Basın Bürosu'ndaki Carmen çevirdi. Bildiride özetle şunlar söyleniyordu:

Değerli dostlar ve yoldaşlar,

Bugün, Türkiye zindanlarında yüzlerce devrimci, insanca ve onurlu bir yaşamla birlikte savunma hakkına sahip olabilmek için, Türkiye'deki baskıcı rejime karşı ölüm orucunu sürdürüyor. Yetmişinci gününü dolduran ölüm orucunda, düne kadar 11 devrimci öldü. Ve belki şu anda buna yenileri de eklendi. Önümüzdeki günlerde toplu ölümlerin daha da artması şaşılacak bir durum değil.

Yeni kurulan Türk hükümeti, sözde bir "adil düzen"i gerçekleştireceği ve Kürtlerin bazı haklarını "savunacağı" iddiasının sahibi RP'nin katılımıyla kuruldu. Onlar, cezaevindeki insanlıkdışı koşulları "iyileştirecekleri"ni söylediler, popülist demagojiyi malzeme olarak kullandılar. Ama, değişen bir şey olmadı, insanlar ölmeye devam ederken, zindanlardaki keyfilik ve vahşet devam ediyor. Öte yandan, Türkiye'deki otoriter yönetimin Kürt sorununa ilişkin "askeri çözüm reçeteleri", ateşkes politikalarına rağmen, askeri harekatlarla sürdürülüyor. Barış istemi boğuluyor.

Türk hükümetinin, sonu gelmeyen saldırılarına karşı, tüm dünya ilerici güçlerini, Türkiye'deki otoriter, anti–demokratik, özgürlük ve barış düşmanı uygulamaları protesto etmeye ve cezaevlerinde ölümün eşiğindeki devrimcilerin haklı taleplerini aktif biçimde desteklemeye çağırıyoruz.

Eğer, neo–liberalizme karşı, gerçek bir uluslararası mücadele ve dayanışmadan bahsedeceksek, bunu, sözden öteye, Türkiye'dekine benzer durumlarda eyleme dönüştürmek gerekir. O zaman burjuva kozmopolitizmine karşı, gerçek bir enternasyonalist ilişki ve dayanışmayı layığınca hayata geçirdiğimize inanabiliriz.

Yaşasın tüm ezilenlerin uluslararası dayanışması!
Kahrolsun emperyalizm ve uşakları!
Yaşasın özgürlük!

ÖDP Temsilcisi Mahir Sayın
Türkiye ve Ortadoğu Forumu Vakfı Temsilcisi Temel Demirer

27 Temmuz 1996, Oventic– Chiapas

Şimdi başkaldırma zamanıdır!

Türkiye ve Ortadoğu Forumu Vakfı adına **Temel DEMİRER**'*in sunduğu tezleri geniş bir şekilde özetleyerek yayımlıyoruz:*

BİR

Sosyalizmin (ve sol projenin) zafere ulaşabileceği varsayımı, en ağır sınavını, 1990'ların başlarına uzanan kesitte verdi. (...) "Sosyalizmin bunalımı" olarak sunulan ve sosyalist sektörel bloku oluşturan ülkeleri sarsan "kargaşa dönemi", çaplı bir likidasyonun trajik görüngüleriyle, tüm dünyayı derinden sarstı. Eski SSCB ve Yugoslavya ile Romanya, Çekoslavakya etnik çatışmalara sahne oldu. Milliyetçilik dalgası gerici ve dinsel akımlarla da birleşerek, Balkanlar'dan Kafkaslar'a uzanan coğrafyayı ateşe boğdu. (...) Sosyalist sektörel bloku oluşturan ülkelerin çöküşü, elbette Batı ve Doğu'da yeni soru(n) ve bunalımları da beraberinde getirdi. Yeni sağ dalga, "globalizm"adı altında vahşi kapitalist bir ekonomik politikayı dayatırken, ırkçılığı, neo-faşist ideolojileri rehabilite etti. "Uygar Batı" çaplı bir sarsıntı ile irkildi. Sarsıntı dalgasıyla birlikte tüm muhalefet hareketleri (bir hayli şaşkınca !) 1970'lerdeki kazanımlarını korumak için savunma konumuna çekildi. (...) Oysa "Yeni Dünya Düzen(sizliğ)i"nin (YDD) devreye soktuğu globalleşme, sözde "Bilgi Çağı (veya toplumu)" kavramları altında Güney'e, "kolonyalist ve oryantalist" bir talanın vahşetini sundu. (...) Emperyalist talanın, "çağdaş" siyasi ideolojisi haline getirilen "globalleşme" dünyayı 22 trilyon dolarlık bir kumarhaneye çevirdi. Açlığı büyüttü, talanı genişletti ve sömürüyü derinleştirdi. (...) Örneğin dünyada 5.5 milyar insan yaşıyor. 2040 yılında bu sayı 11 milyara çıkacak. "Dünya'da 800 milyon kişi açlıkla karşı karşıya" diyor Birleşmiş Milletler Dünya Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) Başkanı Jacques Diouf. (...) Örneğin 1993 yılında Çokuluslu Şirketlerin (ÇUŞ) dünyanın dört bir yanındaki 170 bin ortaklığının toplam üretimi, ülkeler arasındaki toplam ticaret hacminin yüzde 37 daha üstündeydi. Dünya ticaretinin yarısını ÇUŞ gerçekleştiriyordu. (...) Yani uluslararası ekonomiden siyasete değin, uluslararası sermayenin kesinlikle demokratikleşemeyecek hakimiyeti ve hegemonyası vardır.

Dünya kapitalizminin "YDD" boyutlu yeni sermaye birikim modelinde, toplumsal adaletsizlik ve anti-demokratik baskılar daha da derinleşirken 1960 yılında dünya nüfusunun en zengin yüzde 20'lik bölümü dünya gelirinin yüzde 70'ine el koyuyordu. 1991 yılında bu oran yüzde 85'e yükselmiştir. Buna karşılık dünya nüfusunun en yoksul yüzde 20'lik bölümü 1960 yılında dünya gelirinin yüzde 2.3'ünü alırken, bu oran 1991 yılında yüzde 1.4 daha gerilemiştir. Özetle "YDD", emekçi insanlığın ezici çoğunluğu için açlık, sefalet ve yıkım olmuştur...

İKİ

(...)

Evet 90'lı yıllarda, "kapitalizmin zaferi ve sosyalizmin çöküşü" üzerine çok şey söylendi. Rüzgar tersten esince, "bir dönemin modası, yanılgısı" ilan edilen sosyalizmin ve toplumsal-ulusal başkaldırıların bittiğinden söz edildi. Kapitalizmin "Avrupa merkezli" söylemi, insan(lık)ı, "tüketim"e ve "boş vermeye" çağırırken, karı ve sömürüyü hayatın tek amacı ilan etti ve "kutsal"lık mertebesine çıkarttı. (...) Ancak neo-liberal dalganın azgın saldırganlığıyla başardığı şey, tatmin değil, düşkırıklığı oldu. Çünkü "YDD", gezegenimizi bütünleştireceğim derken parçalıyor ve küresel güçlerin yerel güçlerle, ezilenlerin-ezenlerle kapışmasını keskinleştiriyordu. Yani dünya çok katlı ve yönlü bir krizin içinden geçerken, yaşanan toplumsal çürüme, yeni bir toplumsal kuruculuğun başkaldırısına davetiye çıkartıyordu.

"YDD"nin neo-liberal vahşetine karşı dipten gelen bir dalga yükselirken, kıvılcımların globalleşerek, yangın çıkarması olasıdır. Soru(n), neo-liberal vahşetin, emek karşıtı anti-kriz program ve yaşam tarzını örmekten geçiyor. Devrimci özgürleşme mücadelesini "özgürlük, eşitlik, kardeşlik, barış, dayanışma" ekseninde insan(lığ)a maledip, siyaseti toplumsallaştırarak yürütmek, insanlığın gündem maddesini oluşturuyor.

(...)

ÜÇ

(...) Tablonun Kuzey'den Güney'e uzanan ve öne çıkan görüngüleri ne denli karanlık olursa olsun, unutulmaması gerek: kapitalist sistemin çimentosunu oluşturan hakim ideolojik düşünce sistemindeki çatlaklar büyüyor. (...)

Dünya emperyalizminin "YDD" formlu "yenilenme"sinin, kapitalizmin temel kurucu unsurlarından mali sermayenin, tekellerin ve sömürgeciliğin yapısındaki bir evrime denk düştüğünü söylemek yanıltıcı olmaz. "YDD" ile ortaya çıkan belli başlı karakteristik ögeler şöyle sıralanabilir:

i–) Mali sermaye, piyasaları dünya çapında bütünleştirme eğilimini güçlendirmiş ve mali sermayenin rolü önplana çıkmıştır...

ii–) Kapitalist üretimin zamana, mekana ve insana bağımlılığı azalırken, sermaye yüksek bir akışkanlık kazanmıştır...

iii–) Meta fetişizminin küreselleşmesi, insani etkinliğin bütün alanlarını kucaklamıştır...

iv–) Dünya ekonomisine egemen olan çokuluslu şirketler (ÇUŞ), dev tekellerin ulusal devletle ilişkileri, çokulusluluk kavramıyla daha da giriftleşmiştir...

v–) NAFTA, AB, Pasifik Birliği vb. bölgesel ekonomik birimlerin örgütlenmesi ve paylaşımı öne çıkmış ve bölgeselleşme eğilimi, "küreselleşme" ile tezgahlanan emperyalist egemenlik ilişkilerini yeniden tekrar üretmektedir...

vi–) "YDD" ile küresel ölçekte ucuz, bol ve denetlenebilir bir emek piyasası yaratılırken, uluslararası üretim bandına ve pazara eklemlenmiş üretim/tüketim sarmalı, emeğin doğrudan ve yoğunlaştırılmış sömürüsüne ivme kazandırıyor...

vii–) "Ulusal" (veya yerel) ekonomiler parçalanırken, "YDD" fiiliyatı ile "ekonomi dışı" denilen, marjinal ve kendi kaderine terkedilmiş nüfus ve toprak parçaları oluşturuyor...

viii–) "YDD"nin uluslararası kapitalist ilişkiler ağı, tüm ülke ve bölgeleri, dünya pazarı ile kurdukları ilişkilere göre tanzim edilerek katmanlaşıyor...

ix–) Sermayenin uluslararası entegrasyonu, emperyalist–kapitalist metropollerin IMF ve Dünya Bankası gibi uluslararası kumanda kurumlarının önemini öne çıkartırken, G–7 benzeri (metropoldeki kapitalist devletlerin temsilcilerinden oluşan) "Zengin Zirveleri" küreselleşmenin "yürütme komiteleri" işlevini görüyorlar...

x–) Küreselleşmenin körüklediği ekonomik bütünleşme eğilimi, özellikle dünyanın Güney'inde, etnik ve dinsel çatışmaların parçalanma eğilimiyle eşzamanlı süreçte gelişiyor.

Bütünleşme sürecindeki rekabet ve çatışmanın bedeli, dünya emekçilerine çıkarılıp, ekonomik çalkantılara ivme katıyor...

Tüm bunlar sosyalizmin birinci büyük dalgasının geri çekilmesiyle, devreye giren çöküş ve likidasyonun en çarpıcı sonucudur. (...) İnsani etkinliğin, "YDD" tarafından metalaştırılması ve kapitalist ilişkilerin küreselleşmesi, işçi sınıfı profilinde değişimleri devreye soktu. Ancak söz konusu değişimler, sınıf mücadelesi ile diğer toplumsal mücadeleler arasındaki organik bütünleşmenin sağlanabilmesinin zeminini geliştirdi. İşçi sınıfı hareketi artık, eskiden olduğu gibi, fordist montaj hattı ve kitle üretimine göre örgütlenmiş bir sanayi proletaryasının oluşturduğu ana kitle etrafında yapılanmıyor. Reel küresel özellikler kazanıyor.

Subcomandante Marcos

DÖRT

Öte yandan "Terörizm/Demokrasi" ikilemine göre kurulan "YDD"nin uluslararası ilişkilerindeki değişim, Güney'de, Kuzey'in iç politikaya müdahalesini öne çıkarırken, kapitalist küreselleşme dört temel ögeyi içeriyor:

i–) Ticari sermayenin veya mal akımlarının uluslararasılaşması dışında, mali ve üretken sermayenin uluslararasılaşmasındaki yükselişini..

ii–) Sermayenin uluslararasılaşması eğilimlerine karşı duran engellerin, özellikle de ulusal devlet sınırlarının liberalizasyon retoriğiyle aşındırılması...

iii–) Söz konusu sürecin uluslararasılaşması yanında uluslararasılaştırma fonksiyonu kazanmasını...

iv–) Uluslararası sermayedeki yoğunlaşmanın merkezileşme düzeyinin daha da yükselmesini...

Böylelikle de kapitalist küreselleşme, sermayeye sınırsız bir özgürlük, hareketlilik ve esneklik imkanı sunarken, emek hareketinin kısıtlanmasını, ekonomik, demokratik örgütlerin etkisizleştirilmesini kolaylaştırıyor. Bu nedenle de neo–liberal akımlar, anti–sendikal yönelimleri, küreselleşmenin "olmazsa olmaz" koşulu olarak görüyor. Sonuç olarak da, "YDD" ile emeğin etkisizleştirilmesi şu noktalarda yoğunlaştırılıyor:

i–) İstihdamda kuralsızlaştırmayı geliştirmek...

ii–) Devleti ve kamu yaşamını, "sosyal amaçlı" harcamaları budayan politikaları yürürlüğe sokmak...

iii–) Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu'nun genel yönelimlerini, özelleştirme politikası üzerinde biçimlendirmek...

iv–) Emeği sendikasızlaştırmak...

v–) Esnek istihdama yönelmek...

vi–) Çalışma süresini belirsizleştirmek...

vii–) Reel ücretleri daha da düşürüp, aşındırmak...

(...) Kuzey metropollerindeki yedek işçi ordusu, sınıf içi rekabeti ve bölünmeleri yaşam ve çalışma koşullarını kötüleştirirken, uluslararası işçi hareketi, Kuzey/Güney işçisi olarak ikiye bölünüyor. Bu noktada reel örgütlülüğü ulusal (veya yerel) çerçevede oluşmuş işçi sınıfının küreselleşme dayatmacılarına karşı başarılı bir mücadele yürütebilmesi elbette kolay değil. Çünkü ulusal (veya yerel) devletlerin siyasal egemenlik ve etki alanıyla sınırlanan sınıf hareketleri de dar bir hareket alanına mahkum olmakta. Bundan ötürü de emeğin sermaye karşısındaki konumu, sadece tek tek ülkeler düzeyindeki sınırlanmışlıkla kötürümleşiyor. "YDD" ile yaşanan süreç, geleneksel sınıf kültür ve kurumlarını da aşındıran özellikleri de bağrında taşıyor. Kapitalist üretim süreci, uluslararası çapta üretimde yer değiştirme, işsizlik, kozmopolitleşme ve yabancı düşmanlığını önplana çıkartıyor.

BEŞ

Bu durumda işçi sınıfının mücadele ekseni ulusal (veya yerel) bir mevzi (ya da devlet sınırları içinde örgütlenmesi) değil, enternasyonal hattır. Çünkü kapitalist küreselleşme, yerel ve bölgesel sermayelerin, çok büyük firmalar biçimindeki üst örgütlenmelerle farklı ulusal (veya yerel) sermayelerin bir arada var olarak, faaliyet alanının dünyalaşmasıdır. Bunun anlamı, sermayenin egemen biçiminin uluslararası düzlemde yoğunlaşma ve merkezileşme aşamasına ulaşmasıdır. Ancak bu yönelim "ulus–devleti bitir"mez! Ulusal olgunun temelini ortadan kaldıracağı iddia edilen kapitalist küreselleşmenin egemenliği eşitsizliğe, sömürüye ve baskıya dayandığı için, ulusal olguya süreklilik kazandıran ana etkeni oluşturur. Burada söz konusu olan, devletin işlevsizleşmesi değil, "ulus–devlet"in aşınmasıdır. Kaldı ki, emperyalist aşamasında kapitalist yapı, ulusal çelişkileri sistematik olarak yeniden tekrar üretir. (...)

Kapitalist küreselleşme saldırısına karşı "ulus–devlet kalesini koruyarak karşı çıkma" fikri, emekçiler için burjuva egemenliğinin yeniden üretiminden ve egemen boyunduruğun pekiştirilmesinden başka bir anlam taşımıyor. Bu, son tahlilde küreselleşme sürecine "üçüncü dünyacı" bir tepkidir. Ancak onu var eden uluslararası ortamın ve temellerin yok olduğu bir dünyada, "üçüncü dünyacılık" boş ve anlamsız bir çabadır. Küreselleşme ve "ulusal devlet" görüşünü savunanların ortak yanılgısı, siyasal oluşumların otomatik olarak ekonomik gelişmeleri izleyeceği varsayımına yaslanmalarıdır. Bu varsayım, küreselleşen dünyada "ekonomik bağımsızlık" ya da "karşılıklı bağımlılık" kategorilerini mutlaklaştıran bir yanılgıdır.

ALTI

(...) Teknolojik gelişim, insanlığın tümüne hizmet ediyorsa anlamlıdır ve savunulabilir. (...)

Gerçek şudur: Teknolojik gelişmeler, toplumsal yasalardan ve sınıf ilişkilerinin koyduğu sınırlardan ve harekete geçirdiği dinamiklerden kurtulamayacaktır. Aksine bunlar içinde şekillenmektedir. Ve ona hizmet etmektedir. Son analizde teknolojik gelişmeler, ekonomik ve politik olarak egemen olanların elinde bir baskı ve sömürü aracı olma durumundadır. Kapitalistlerin kontrolündeki teknoloji, genel toplumsal refahı artırmaktan çok, kârı artırmaya hizmet ediyor. Dahası I. ve II. Dünya savaşlarında görüldüğü gibi yıkımın aracı oluyor. 1980'lerde etkileri iyice hissedilmeye başlanan teknolojik gelişim de bir istisna değil. Bu teknolojik gelişim de, kapitalizmin elinde, öncekilere benziyor, izinden gidiyor ve benzer sonuçlar doğuruyor.

YEDİ

Öte yandan küreselleşen kapitalist dünya ekonomisi, son yıllarda hızlı bir bloklaşma süreci yaşıyor. Avrupa Birliği ile başlayıp, NAFTA (Kuzey Amerika Ticaret Anlaşması) ile devam eden bloklaşma hareketini Uzak Doğu'dakiler izledi. Gelişmeler, bu blokların yenilerinin eklenebileceğini ve bloklar arası kapışmanın sertleşebileceğini gösteriyor.

SEKİZ

(...) Gezegenimizde açlığı büyüten, Kuzey/Güney çatışmasını derinleştiren, Güney'i marjinalleştirerek bir fazlalık konumuna sokan, Kuzey'de sosyal devletin sonunu ilan eden ve tüm demokratik kazanımları yadsıyan, emperyalistler arasında hegemonya sorununu büyüterek yeni bir paylaşım kapışmasına kapı açan, gezegenimizin politik tansiyonunu yükselten, çevreyi tahrip eden, eşitsizliği, ayrımcılığı, ırkçılığı, milliyetçiliği ve köktendinciliği tırmandıran neo–liberal saldırının globalleşme girişimi, kaçınılmaz biçimde yeni bir küresel polarizasyonun da önünü açmaktadır.

Dünya neo–liberal çılgınlığın ve serbest piyasa fetişinin kollarında şu ana kadar tanık olmadığı biçimde "yaklaşan bir felaket"in eşiğindedir. İnsan soyu, hiç bu kadar "barbarlık" ve "topyekün yıkım" tehdidiyle burun buruna kalmamıştı.

DOKUZ

Eşitlikçi– özgürlük ütopyalarının derin yaralar aldığı ve kıtalararası başkaldırı hareketinin çaplı bir atomizasyonun ve öndersizlik krizinin tahribatına maruz kaldığı verili koşullarda, insanlığın devrimci ütopyalarını ve umudunu yeniden yaratması ve "YDD"nin küresel saldırganlığına karşı kıtalararası bir direniş ve ortak mücadele hattını yaratması dönemin vazgeçilemez 'olmazsa olmaz'lığıdır.

"Özgür üreticiler topluluğu"nu yaratmayı hedefleyen bu direniş hattı, mantığı gereği emek eksenli ve anti–kapitalist konumlu olmalı ve alternatif olarak önerdiği sosyalizmi, insanlığın özgürleşme ve dayanışma faaliyeti olarak tanımlamalıdır. Geniş yığınların doğrudan katılımı ile oluşturulması gereken sosyalizm, çeşitlilik içinde birlikçi bir sosyalist çoğulculuğun eseri olmalıdır.

Emekçi insanlığın kurtuluşunun sadece kendi eseri olabileceğinin de facto kabullenmesi gereken sosyalizm, bir elitin değil, ezilenlerin tarihsel blokunun, yani aktif karar–katılım ve denetimlerin ürünü olmalıdır. Sınıflı sömürücü egemenliğe karşı mücadeleyi mutlaka ihtiyacı olan siyasallık temelinde (ve gereklerini yerine getirerek) yaşama geçirmek durumunda olan sosyalizm, hiçbir koşul altında "silahların düzenleyici erdemine" tapınmamalı ve iktidarı tüm sorunların çözümü için "her şey" ilan etmemelidir.

İnşa halindeki bir tarih ve mücadeleye denk düşen devrimci marksizm için aslolan, toplumun ve dünyanın devrimci tarzda (gündelik hayatı ve insan ilişkilerini değiştirerek) dönüştürülmesidir. Bunun iki aracından biri marksist devrimin sürekliliği ve diğeri de dünya devrimidir. Bir devrim sürekli kılınmadan ayakta kalamayacağı gibi, kendini realize edebileceği dünya devrimine de bağlanamaz.

Siyaseti toplumsallaştırmak ve yeni bir insan (etiği ve ilişkileri) yaratmayı hedefleyen bir devrim için tek çözüm, sosyalizmin tabandan ve gündelik hayat içinde yığın atılım organlarını ikili iktidar perspektifleriyle sivil bir siyasallık içinde inşa etmesidir.

Böylesi bir devrimin, insanlığın tarihiyle hesaplaşması, neo-liberalizm kılığındaki kapitalist emperyalizmin süregenleştirdigi tüm tarihsel baskı ve sömürü biçimlerini de ortadan kaldırmaya hedeflemesi gereği ortadadır. Bu bağlamda, insanlığın 'ikinci' yarısını oluşturan kadınların üzerindeki ataerkil baskı ve 'çifte sömürü'nün bizzat kadınların belirleyici katılımıyla inkara uğratılması ve kadınların bireysel ilişkilerden yönetsel mekanizmalarla, tüm karar alma süreçlerine etkin ve bağımsız katılımı, gündelik ve toplumsal yaşamın dönüştürülmesinin yaşamsal önemdeki unsurlarındandır.

Eğer sosyalizm, "bir kalkınma ideolojisi" olarak gülünçleştirilmeyecek ise ve eğer sosyalizm ekonomist ve bürokratik yorumlarında olduğu üzere "tarihin şaşmaz yasalar"ına yaslanan bir "resmi rehavet" ile vulgarize edilmeyecek ise, tarihi yapanların, sadece ve sadece düşlerini realize etmek için dövüşen ve dönüştüren; dövüşüp-dönüştürürken de değişen insanlar olduğunu bir an dahi unutmamalıyız.

Bu bağlamda neo-liberal barbarlık karşısında insanlığın tek seçeneği yine sosyalizmdir. Hayır, yenilen sosyalizm değildi, sadece onun bürokratik-deformasyonel uygulamasıydı. Bir arabayı bir şöför devirdi diye, yeniden bir arabaya binmemezlik edip, yola umutsuzca yürüyerek devam edilemez. (...)

ON

"Zamanı gelmiş bir fikrin önünde hiçbir güç duramaz" der Victor Hugo... Artık "YDD"ye başkaldırı zamanıdır... Çünkü 'Walt-Whitman' merkezinin Başkanı Benjamin Barber'e göre, küreselleşme ile sistem yurttaşlık değerlerinin içi boşalırken, tüketici "üreten" sıradan bir aygıta dönüştü. "YDD"ile önü ardı kesilmeyen iç savaşlar ve kardeş kavgalarının penceresinde bir dünya çıkıyor karşımıza.

Uluslar içten patlıyor. Birleşme süreci ile kaos eğiliminin birlikte varolması nasıl izah edilebilir? (...) tüketici kapitalizm, tıpkı etnik ya da dinsel köktencilik gibi egemen ulus devlete karşı savaşıyor. Biri pazarını büyütmek için sınırları delip geçerken, öbürü otonom topraklara sahip olmak istiyor." (Le Nouvel Observateur, 10 Nisan 1996)

(...)

"YDD" vahşeti ile kısa vadeli karın büyüsüne kapılmış spekülatif yönelimler yükselirken, uzun süre pazara övgü düzenler bugün zenginliği salt kişi başına düşen GSMH ile izah edememektedir... Kapitalist dünya ekonomisi ciddi bir durgunluğa doğru ilerliyor... 95'ten 96'ya uzanan eğilim, 1997'yi de etkisi altına alacak...

ONBİR

Görülmesi gerekiyor: "YDD"nin tüm iktidar küresel pazara" sloganıyla taçlanan küresel işbirliği ile toplum dışına itilen sahipsizlerin konumu, toplumsal dokuları yıpratıp, sarsarken, siyasal açıdan da "YDD" düzenlemelerini imha edeecek patlayıcı da birikmekte. Tam bu noktada sıyrılıp gelen şeyler var. Emperyalist sermeyenin uluslararası planda yeniden yapılanma sürecinde kazandığı özellikler, uluslararası sınıf mücadelesinin yeni bir tarihsel döneminin genel koşullarını oluşturuyor. "YDD"ye başkaldıran güçlerin tarihsel eylemi, dünya çapında artık-değer oranının düşürülmesini ve mali sermeyenin küresel egemenliğini olanaksız hale getirebilecek bir politik gücü ortaya çıkarabilecek mi? "YDD" ile dünya kapitalizmi, tarihindeki en şiddetli çelişkileri üretirken, sosyalist devrime geçmişte sınırlılıklarını aşacak olan toplumsal ve enternasyonel bir zemin hazırlamakta. Dünya tarihini durdurma, geri çevirme hayali boşuna. "YDD"nin neo-liberal saldırganlığı ile insanlığa karşı savaşı, gezegenimizde zafere ulaşamayacak.

O halde bir kez daha tekrar edelim:

I-) Neo-liberal vanşetin kollarındaki gezegenimiz bir ekolojik felakeitin eşiğindedir. Ekolojik yıkımdan birinci dereceden sorumlu olanlar emperyalist ülkelerdir.

II-) Emperyalist Kuzey ülkelerinin "serbest rekabet" ve "globalleşme" manipülasyonlarıyla ve medyatik şovlarla pazarlamaya kalkıştığı "uygarlığı kurtarma/veya rehabilite etme" retoriği altında, Güney'deki "fazla nüfusu" imha senaryoları ve eğilimi yatmaktadır. Bu iddiamız, bir "vesvese" yada "paranoyak hezeyanlar" değil, neo-liberal barbarlığın yöneldiği gidişatın telaffuzudur.

III-) Çünkü neo-liberal saldırının "küreselleştirme" harekatı, Kuzey'de olsun Güney'de olsun emekçi insanlığın büyük (ve ezici) çoğunluğuna karşı bir savaş ilanıdır.

IV-) Kar oranlarını yükseltmek için bir önceki sermaye birikim modelinde "daha çok devlet" diye haykıran ücretli kölelik sistemi, küreselleşme evresinde "daha çok pazar" derken, sadece kapitalist sömürüyü uluslararası planda derinleştirip, yaygınlaştırmayı hedefliyor.

Bu açıdan "pazar"ın da "devlet"in de kapitalistler için olduğu unutulmadan, "devlet" mi, "globalleşme" mi? türünden ikilemlere hapsolmadan, aslolanın kapitalist ücretli kölelik ilişkilerine karşı, bağımsız enternasyonel özgürleşme kavgasını yükseltmek olduğu unutulmamalıdır.

V-) Yerel ve uluslararası düzlemde ana hedef, kapitalizme karşı mücadeledir. Çünkü insanlık açısından "sürdürülebilir bir kalkınma"nın önkoşulu, "sürdürülemez kapitalizmin" aşılmasından geçmektedir.

VI-) Bu bağlamda kozmopolit dünya kapitalizminin (zırh içindeki ölüyü andıran ve) zorbalıkla ayakta duran saldırganlığa karşı insanlığın altında toparlanabileceği biricik mücadele sancağı ("Avrupa-merkezli" sakınca ve sorunlardan arındırılması gereken) enternasyonalizmdir.

VII-) İnsanlığın geleceğini, neo-liberal saldırganlığın ve küreselleşmenin ipoteğinden kurtarmak, başkaldırmaya cüret eden ve kıtalararası dayanışmayı hayata geçirebilen insanlığın iradesi dahilindeki bir olanaktır. Yüzünü Ortaçağ karanlıklarına dönmüş "YDD" koşullarında, insan iradesini aşan bir şey yoktur.

O halde sorun başkaldırmaya cüret etmiş insanlığın enternasyonel mücadele iradesini ayaklandırmaktadır. Aslında, tekrar ayaklanacak olan insan olmak onuru, vicdanı ve hayşiyetidir...

Acılı bir acele

Neşe YAŞIN

Katılımcı, demokratik, hiyerarşiye değil, gönüllü işbirliğine dayalı yeni örgütlenme modelleri hem özleniyor, hem de yerine oturmayan, sonuç alınamayan durumlarda düş kırıklığına neden oluyor. "Eskiden her şey daha kolaydı. Kararlar hızla alınır ve uygulanırdı" yollu görüşler var. Buna verilecek yanıt en hızlı sonuçların diktatörlüklerde alındığı şeklindedir... Yüzlerce kişi yerine bir kişi karar aldığı zaman kuşkusuz ki sonuç daha hızlı olacaktır. Emirler verilecek ve koşulsuz uygulanacaktır.

Örgütlenmelerde insani yapıyı oluşturmak. Kolektif gruplarda bireyselliği yok etmeden farklılıklar içinde birlikler oluşturmak ve çeşitlilik içindeki farklı potansiyelleri en etkin biçimde değerlendirebilmek... Kuşkusuz ki, zaman alıcı ekip/proje yönelimli örgütlenme modelleri bunları hedefliyor... Doğal ve paylaşılmış liderlikler böylesi çalışmaların bir parçası... Böylesi örgütlenmeler en başta çok yavaş kararlar alsalar bile, bu kararlar süreklilik taşıyor ve uygulanması itaata değil, sevgi ve gönüllülüğe dayanabiliyor. Diğer yandan ise, örgütün kendi içinde kurulan insani yapı onun gelişiminin önünü açabiliyor. Lidere yaranmaya çalışmak biçimindeki hiyerarşik örgütlenme modelinin yerini, örgüt için başarı sağlayarak bütünün sevgi ve takdirini kazanma güdüsü alabiliyor... Örgüt içerisindeki bütün farklı yetenekler böylesi modellerde kendini gerçekleştirme şansını bulabiliyor... İktidar olmak değil, muktedir olmak bir değer olduğu zaman güç başkalarını domine etmeye değil, başkalarıyla birlikte sonuç almaya yöneltilebiliyor.İnsanı araçsallaştıran emir–komuta ilişkilerinin yok edilmesi ve militarist bir disiplin anlayışının alternatifi ne olabilir? Pek çokları bunun karşısına kaos'u koyabilecektir. Hiç de değil! Bu baskıyı sevenlerin bir bahanesidir... Düştüğümüz hata verili pozisyonları sabit kabul etmemizdir. Yeni örgütlenme modelleri ancak yeni bir kültür içinde gelişebilir... Bütün pozisyonlar belli ihtiyaçların tatmini için geliştirilmiş modellerdir. Oysa bir ihtiyacın birden çok tatmin biçimi olabilir. Gruplar kendi ihtiyaçlarının tatmini için sayısız yaratıcı seçenekler oluşturabilirler. Pozisyonlarda direnmek, onları kutsallaştırıp onlara tapınmak, karşıt pozisyonlarla amansız bir savaşa girmek bizi bir sıfır toplamları oyununa götürebilir... Bütün enerji ve kaynaklar bu zıtlaşmaya aktarıldığından, esas amaç olan ihtiyaçların tatmini unutulur... Karşı tarafla birlikte kaybedilen bu çatışma ortamında iki tarafın toplam kazancı sıfırdır...Barış kültürü "karşı" kelimesinin yerine "ve" kelimesini koyar ve birlikte kazanıp, birlikte var olabilmenin imkanlarını araştırır... Pek çok katılıklarının ardında derin güvensizlikler ve korkular yapar. Katılıklara karşı yeni katılıklar geliştireceğimize, onların ardındaki bu güvensizlik ve korkuları analiz edip, onları rahatlatacak formüller düşünebiliriz.Çatışma kültürünün en berbat tarafı çatışmayı insanlar için birer kimlik ve varoluş biçimi haline getirmesidir.

Çatışmanın dili bilinen yegane dildir... Barışseverlerin en büyük sorunlarından birisi bu kültür ve dil içinde kendi mesajlarını vermeye çalışmalarıdır...Yeni örgütlenme modelleri ancak yeni bir kültür ve dil içinde etkin hale gelebilirler... Bu yüzden böyle projeler tüm yönleri ile ele alınıp değerlendirildiği zaman başarı şansı yükselir.

Acele, gayriinsani yöntemlerle çabuk sonuçlar mı, yoksa insancıl, yumuşak ve öğretici bir süreçle, biraz uzak, ama sağlam sonuçlar mı? En önemli soru bu galiba...

Sessiz ölüm sesleri

Oğuz ÖZDEM

Dostumu rahat bırak. Hepsini size bırakıyorum; kentlerin ne kadar artık maddesi varsa; memurların "evet efendim" yorgunluğu, kıpırtısızlığı, aşksızlığı, tutkusuzluğu, sıradanlığı, alışverişlerinizi, midelerinizi.... hepsini!

Dostumu rahat bırak. Sıkılmış yumruğu içindeki güç: Ölüm. Ben, gazetelerin, televizyonların çoğaltılan görüntüsü, aşk gözdesi, kirpik taşı, su gözesi, su uykusu, ağustos böceklerinin toprağa akan sesi... (Soruyorum.)

> *"Dostumu rahat bırak. Üzüntünün kıyısı muhterem sislerin arkasında yeterince silinip kayboldu; artık düşlerin gögünden isteyecek bir şeyim yok."*
>
> *(C. Baudelaire)*

Güz rüzgarlarının önündeki pamukçuklar gibi önce hava kabarcıkları uyuştu damarlarımda, cayır cayır yanmaya başladı sonra vücudum (ateşli hastaya su verilmez dediler), semenderce kanıksadım ateşi.

Ey Empedokles işte hava, su, ateş ve toprak. (Bir insan yaratabilirsen yarat.)

Bütün bunlar seyircilerde de var. (Ama) Su gözleri akmıyor, ateş gözleri yakmıyor, hava gözleri solumuyor. Yoksa onlarda toprak mı yok?

Dostumu rahat bırak. Sarmaşık gibi kemiriyor bedenimi dilime dolaşık sözcükler. Benim cennetlerime akmıyor sizin şiiriniz.

Ve tanrı yaratmadı beni. Ve tanrı öldüremez. (Dostum) "çürüme zamanı çaresizlik saatinin tozunu alırken" (H.İ. Özcan) gözlerimdeki ışığı yak; alaca günlerin anneleri ağlıyor;

Dostumu rahat bırak. Kemikler çürümez; haritaların mavi kıvrımlarındaki özlemi içmek kadar kıvrımlı, değişken bir barışı bekler. (Bir parıltı gördüm gözlerinde bir kuyunun dibinden yansıyan. Ürktüm. Gözlerimi yumdum. Yalnızdı anne kollarının uçurumunda. "- Karıncalara yedirtmeyin insan vicdanı"nı diyordu bir insan; sesten şiire giderken görüntüleri boğup.)

Dostumu rahat bırak. Mürekkep yerine ölüm doldu kalemlere, bu yıl kış erken bastırdı der gibi. Soğudu bedenler. (Üşüyorum demiyorum.) Demek ki yakışıyor tarihe şehrin arka penceresindeki mavi, göktaşları yanlış bir imlayla düşerken.

Dostumu rahat bırak. Ölüm üzerine yazı yazılmaz. Renkli değildir, şekli de yoktur. Durup dururken, kahramanca, korkakça, gülümseyerek... gelir ve gider. Kendisi siyahtır, ama kızıl açar gelincikte. Gencecik gülümser bazen; soylu, vakur ya da çiçekçe. Ve tarihin herhangi bir anında ve tarihin dışına çıkarak.Dostumu rahat bırak. Her ölüm trajiktir ve parçasıdır insanlığın, çan sesiyle beslenen bir acıdır. (Günleri olmayan bir annedir, cumartesi akşamları.) Hem obje, hem subjedir mavi kanatlı. Kilitler bizi korkularımıza ve cesaretimize. (Ölüm oruçları böyle öldürdü beni, bağışlayın.)

Çoçuklar barışı da yakar...

Vakıf ÇAĞIN

Önce avuçlarımızdan başladılar, titrek kırılgan çoçuk avuçlarımızdan... Hangi lanetli eğitim sisteminden miras kaldığı malum öğretme zorbalığı. Başlangıçta zor kullanarak benliğimizi silmek istediler. Küçük bebelerdik, büyüklerden kötülük bekleneceğini öğrenmemiştik henüz. Dilimizle aramıza dikenli teller ördüklerinden, gayrı ana ocağımıza düşman yavru kurtlar olacaktık. Ülkemizde yabancı olmamızı öğrettiler, yabancı kuşak olmamız ondandır. Tüm çiçeklerin zor diliyle adlandırıldığı mekanlarda önce analarımızdan öğrendiğimiz çiçeklere düşman olmalıydık. En iyi Türkçe konuşanlarımız çoçukluğunu en çok unutanlarımız olacaktı. Uğruna hep bizim kanımız dökülmüş bu vatana hizmet edecektik adam olup. Dedik insan olak, adamdan önce. Tek cins olunmalıymış, bacılarımız ve de analarımızdan utanmamız kader edildi bize. Kellaam bilmezlerdi ki insanın toprağı ana yüzü gibidir hatıralarda silinmez sonsuza dek. Unutun unutun çocukluğunuzu dendi hep, çünkü en Kürt olan, en biz olan yanımız çoçukluğumuzdur. Caniler çocuklardan korkarmış meğer. Çocuklar barışı da yakar, hem de şimdi... Barış kemse bebelere.. Tarih öğrendik, resmî, analarımıza anlatamadık bir türlü, onlar yalana inanmaz, hangi ana çocuğunun yalanını bilmemiş sevgiden yana olanından özge? Meğer onlar bizi biz görmek istermiş, yani kavgada Ad'larımız sahte gururlara kazıldı çalınan benliklerimize. Tutmadı tabiata madik atamadılar, hepten çocuklaştık barış oyunu oynuyoruz. Bu seferki sahici.. Namluların gölgesinde doğmuş çoğumuz, ondan kaleme pek ısınmamış elimiz. Öğrendik sonunda, ama nedense biraz namludur kalemlerimiz. En çok yaşlılarımız övünür bu halimizle bir de dostlarımız. Aşklarımız hep yarım, ne ki kendimiz yarım, biçilmişiz zulüm keskisiyle hepimiz hepimizden. Bir de terimiz damlamıştır aşk dağarcığımıza. Emeksiz ter de olunmuyor bre kardeşler. Ondandır halen ayrı yerlerde dururuz kendimize o kadar muhtaçken. Kendimizden gayrı dostumuz olsun isteriz. Yokluğuna sitem ederiz, bin yıllardır hep düşman tanıdık, şimdi dostluk dersimize çalışmak isteriz. Tekmil çağları 'tezi' geçmişiz şimdi geriye dönüp hesap eyleriz. Bizsiz hakkımızda hesap edenler belli ki korku yumağı olmuş, çözüm yine kardeşlikte mi ne? Avuçlarımızda bir yudum dostluk, bir damla geçmiş, kardeşlerimizi kendi dilimizle çağırmak isteriz. Merhametli, dorukları yıldızlarla kur yapan dağlarımızla övünürüz, övüncümüzü çocukluğumuzun unutulmuş gülücükleriyle taçlandırmak boynumuza borç olmuştur. Borcumuzu dostlarımızla paylaşmak isteriz. Dost dediğin, kardeş dediğin borca da ortak olmalı. Böyle dedi bilgelerimiz. Kainat, hayat veren ırmakları üzre kavgaya tutuşmuş, onlara Mitra'yı armağan bildik. Kutsal ateşimizde etimizi pişirmeye kalktılar. Kadir bildik, dağlarımızı sitar olsun diye peşkeş çektik, saflığımıza saydılar. Meğer Krişna'yı da Dicle doğurmuş. Suyunu kirlettiler öz evlatlarının acılarıyla. Koca şehirler kurulmuş Aea'mızın eteklerine. Sokaklarında özgürlük dilencileri adımızla anılır. Varoşlarda can satan çeteler yem masumluğumuzun nefs cinayetleri Kaf Dağı'nın önü ve arkası...

Ve bir inat bir de azim kalmış bize miras, henüz dokunulmamış. Çok gelişmiş aygıtlarla oyaladılar bir dönem.

Biz de bilir olduk gayrı sırrını, ayaz oldu tüm entrikalar. Kurdumuz gövdemizden, lakin insanlık kavgamız em'dir dedik cümle çürümüşlüğümüze. Dışardaki belli biliriz ya kendimizde barındırdığımız? Analarımız kanımızı görmek istemez, sancımızı çekmişler birbirimize güvenmemizi isterler...

Ve kırk katır yükü, al'ıyla ekşisiyle, tatlısıyla ergen evlatların ayaklarında ezilmiş nar suyu ile doyurulmuş tanrıçalar hediye ediyoruz kavgası toprakla olana. Ve demir ve gümüş ve altın ve cümle metal can kesmeden komşu denizlerde yüzen balıklara renk versin isteriz.

ÖDP, ittifaklar ve toplumsal muhalefetin birliği

Zeki KILIÇASLAN

22–23 Haziran 1996 tarihli ÖDP Parti Meclisi "Ara rejim arayışlarına karşı", "sermayeden bağımsız bütün sol güçlerle ve toplumsal muhalefetin kitlesel örgütleriyle bu gidişi durdurmak için birlikte hareket etme" kararı aldı. Bu kararın pratikteki karşılığının nasıl şekilleneceği konusundaki tartışmalar ÖDP'nin gündeminde baştan beri var olan HADEP ve diğer güçlerle "Blok" sorununu bir kez daha güncelleştirdi. Bugün Refah Parti'li bir hükümet koşullarında ortaya çıkan yeni siyasal durum da dikkate alınarak gerçek kalıcı bir toplumsal muhalefet oluşturmak için ÖDP'nin izlemesi gereken mücadele tarzı/ittifaklar politikasının bir an önce netleşmesi gerekmektedir.

Rejimin krizi ve yeniden yapılanış

Cumhuriyet tarihimiz açısından kritik bir dönem yaşamaktayız. Uzun süredir devam eden çok yönlü krizle birlikte rejimin başkalaşımı ve kendini yeniden kurması sürecinde epeyce yol alınmış bulunmaktadır. Merkez partilerin eriyişi ile kendini ortaya koyan siyasal temsil krizi, bu krizin belirgin olarak yaşandığı iki ana alanda, yani OHAL Bölgesi'nde ve kentlerdeki geniş emekçi, ezilen kitleler arasında RP olgusu ile aşılmak istenmektedir. Bunu başarırken bir anlamıyla merkeze yaklaşmaya zorlanan RP, aslında merkezi de yeniden tanımlayacaktır. Bu, rejimin bazı tabularının yıkılması demektir. Doğal ki bu süreç "Batıcı–laik–demokratik" düzen için bazı risklerin uluslararası ve ulusal egemenler tarafından göze alınmasını gerektirmektedir. Ama biliyoruz ki, bu "zinde" güçler açısından son tahlilde durulacak nokta "sermaye egemenliği ve milletin, vatanın bölünmezliğidir." Başka hiçbir şey değil.

Siyasal taraf olmak

Yukarıda değinilen rejimin bir anlamıyla değişimi ve yeni bir siyasal iklimin oluşumu süreci içinde, her türlü maddi koşulun varlığına karşın, ne yazık ki emek hareketi bağımsız bir taraf oluşturamamıştır. Rejimin şöven Türk milliyetçisi yapısına karşı gelişen Kürt ulusal hareketi Batıcı–otoriter laik yapıya karşı; islami hareket, burjuva demokrat liberal hareket ve bunlarla ilintili olarak faşist hareketin yükselişi ve Alevi hareketi siyasal tartışmaların ana eksenini oluşturmakta. Aslında "çok" partili Türkiye siyasal yaşamının süregiden en önemli niteliği yine karşımızda; sosyal demokrat veya sosyalist siyasal kitlesel bir emekçi hareketinden yoksunluk... Ülkemizde esas olarak kültürel alanda rejimin yukarıdan aşağı geliştirdiği "batılılaştırma–modernizm" politikaları ve ona karşı gelişen tepki, siyasal yaşamımızdaki "sağ", "sol" tarafları belirledi. Sosyalist sol, toplumumuzun değişim süreci içinde kemalizmin temel politikalarından ayırımını koyamadığı ölçüde, "sol"u da gerçek zemininde, yani sınıf temelinde tanımlayamadı. İttihat–Terakki, CHP çizgisi "sol" oldu. 1960'lı yıllarda TİP ile yapılan özgün hamle de tamamlanamadı. İşçi–emekçi kitleler ekonomik–sosyal talepleri, sosyal kimlikleri ile değil, kültür–din–mezhep ve etnik kimlikleriyle siyasette taraf oldular ve olmaya devam ediyorlar. Ve şimdi esas olarak sosyalist hareket içindeki değişik eğilimlerin bir araya gelişiyle şekillenen ve emek eksenli çoğulcu bir kitle partisi olma amacındaki ÖDP ile, Türkiye'de siyasetin yeniden şekillendiği koşullarda bir alan açma çabasındayız. En büyük problemimiz kuşkusuz bir bütün olarak sosyalist hareketle işçi–emekçi kitleler arasında ciddi bir bağın yokluğudur. Bugün gerçek sosyal–siyasal bir emek hareketine denk düşmeyen ÖDP ve diğer sosyalist güçler kendilerinin anlamlı bir öznesi–tarafı olamadıkları ortam içinde siyaset yapma durumu ile karşı karşıyalar.

Kürt sorunu

Son 10 yıldan fazladır, sosyalist güçler, ciddi bir kitlesel destek ile yükselen Kürt hareketine ilişkin tutum konusunda önemli problemlerle yüz yüzeler. Ulusal temelde yükselen harekete veya onun bileşenlerinden bir tanesinin her türlü eylemine, kayıtsız şartsız desteği, devrimciliğin, demokratlığın asgari ölçütü olarak kabul edenlerden, Kürt hareketini emperyalizmin bir oyunu olarak görenlere kadar geniş bir yelpazeye sahibiz. Bazı eğilimler yükselen şöven dalganın etkisi ile Kürt sorunu konusunda resmi çizgiye iyice yaklaşırken, bir kısım eğilimlerin politikaları ile sosyalist hareket, zaten çok cılız olan emekçilerle ilişkilerinden tümüyle kopuk, Kürt hareketine destek veren "Türk demokrat aydınları" durumuna indirgenmiştir. Temel bir demokratik sorun olarak Kürt sorununun çözümünün ülkemizde emek–sermaye temelinde bir politikleşmenin önünü açacağı kuşkusuzdur. Sorunun demokratik çözümü konusunda sosyalistlerin net bir tutum alması da doğal. Ama politika güçle yapılmakta, barış ve demokrasi de bir güç sorunu. Henüz toplumsal bir hareket olarak karşılığı bulunmayan "sosyalistlerin" "kendileri" olarak çırpınmalarının sorunun çözümüne ciddi bir katkı yapması zor. Dayatılan askeri çözüme karşı barışçı, siyasal bir çözüm için katkımız, emekçileri devlet partilerinin desteği olmaktan çıkarıp, somut ekonomik, sosyal talepleri doğrultusunda, kendileri için siyasal sahneye çıkartabildiğimiz oranda gerçekleşecektir.

RP'ye karşı mücadele, laik cephe...

ÖDP ve diğer sosyalistler, öte yandan özellikle RP–DYP Hükümeti'nden sonra daha da artacak olan "laik–demokratik geniş cephe" baskısı altındadırlar. Bu eksende bir RP karşıtı hareket oluşturmak en çok RP'nin işine yarayacaktır. Bir türlü demokratikleşemeyen cumhuriyetin, "eşit, özgür yurttaşlar" haline getiremediği kitleler, bir "kul" olarak, ümmetin–cemaatin verdiği kimliğe ve dayanışmaya muhtaç durumdadırlar. İnanılmaz bir gelir dağılımı bozukluğu, ezilmişlik ve yoksulluk koşullarında, emekçiler ve ezilen kitleler için, kendini dışa, daha çok kentli orta sınıfların Batılı günlük yaşam tarzlarının tehlikeye girmesine karşı bir refleks olarak ortaya koyan "laiklik" mücadelesine duyarlı olmalarını beklemek anlamsızdır. Çoğunun eşlerinin başı örtülü, kendileri zaten birçok zaman sadece cuma ve bayramlarda da olsa camideler. Ama, aynı zamanda onlar da TV'de gördükleri insanlar gibi tüketmek istiyor. Ekmek, iş, çocukları için eğitim, sağlık garantileri istiyor. RP'ye karşı mücadele, sömürücü, baskıcı sermaye egemenliği ile somutlanan düzene karşı mücadeleden ayrı değil. Mücadelenin emek–sermaye hattından yürütülmesi, RP'nin sermayeci, patroncu yüzünün açığa çıkartılması gerekmektedir. Gerçek bir din, vicdan, inanç ve düşünce özgürlüğü ortamını sağlayan demokratik bir anlayış ile, her inanıştan veya inançsız bütün emekçilerin, ezilenlerin siyasal birliklerinin sağlanması yolundaki politikalar, ancak bizi başarıya götürecek. Fakat galiba bu yolda doğru politikalar üretebilmek için sosyalistlerin "batı merkezli" bakış açılarını ve cumhuriyet tarihi boyunca "kemalizmin" toplumu tepeden "batılılaştırma" politikaları konusundaki kayıtsız şartsız destek konumlarını da gözden geçirmeleri gerekiyor.

Birlik politikası neyi hedeflemelidir?

Bütün bu söylenenler ışığında gerçek bir toplumsal muhalefet nasıl örgütlenebilir? Kalıcı bir birlik politikası her şeyden önce emeğin bütün siyasi güçleri için genel kabul gören stratejik, politik amaçları gözetmeli ve ona hizmet etmelidir. Bu amaçlar ise, ÖDP programında da vurgulandığı gibi; "bizzat işçilerin, emekçilerin kendilerini yönetmesi.... daha bugünden siyasetin toplumsallaşması.... işçi ve emekçilerin sermayeden, devletten bağımsızlaşması" şeklinde özetlenebilir. Geliştirilecek politika, "sol parti" ve "kitle örgütlerinin" geniş emekçi kitlelerle olan ilişkilerinin bugünkü nicel ve nitel anlamda çok geri olan düzeyini dikkate alan ve onu geliştirip dönüştüren bir tarza sahip olmalı, ekonomik–sosyal ihtiyaçlar temelinde yaygın bir dayanışma ağı oluşturmayı önüne hedef koymalıdır. Dolayısıyla örneğin sadece HADEP- EP- SİP gibi partileri değil, emeğin tüm toplumsal güçlerini hedefleyen bir birlik hattı kurulmalıdır.

Bu amaçla genel olarak;

- Oluşturulacak birlikler "sol güçlerin" birliği veya "Kürt hareketi + sosyalist hareket + Alevi hareketi anlayışı ve formunda değil, "işçilerin–emekçilerin, ezilenlerin" birliği içeriği ve formunu taşımalıdır.
- Oluşturulacak birlikler, zaten siyasallaşmış olan veya mücadele süreci içinde siyasallaşma potansiyeli olan, temel ekonomik, sosyal, demokratik hak ve talepleri, barış isteğini esas almalıdır.
- Oluşturulacak birlikler, siyasal taraflılığın giderek etnik, dinci–laik veya mezhep farklılıkları temelinde tanımlanmaya başladığı koşullarda ekonomik–sosyal çıkar temelli bir toplumsal saflaşmaya, ortak emek ve özgürlük kimliği etrafında politikleşmeye hizmet etmelidir.

Öneriler;

1. HADEP, EP ve SİP gibi güçlerle somut gündeme bağlı olarak barış, demokratik hak ve özgürlükler, seçim ittifakları gibi konularla ilgili güç ve eylem birlikleri oluşturulabilir. Bu siyasi güçler düzeyindeki birlikler o günkü somut koşullara bağlı olarak geliştirilmelidir.

2. Fakat, kalıcı ve bir kurumlaşmaya dönüşmesi gereken toplumsal muhalefet birliği ise; bu siyasal güçlerle yukarıdan değil, bu siyasal güçlere bağlantılı olan veya olmayan emeğin tüm toplumsal güçlerini temel almalıdır.

Bu birlikler hem sınıf bazında bölgesel ve/veya işkolu düzeyinde işçi meclisleri şeklinde ve hem de mahalle düzeyinde örgütlenebilir.

Başlangıç için, bugünkü güçler dikkate alındığında, önerimiz: Bölge ve il bazlarında "EMEK TEMSİLCİLERİ MECLİSLERİ/ BİRLİKLERİ" oluşturulması olmalıdır.

- Bir nevi emekçiler parlamentosu olacak bu kurum, başlangıçta ayrım yapmadan o bölgedeki tüm işçi ve kamu emekçisi, seçilmiş şube yönetimleri ve işyeri sendika temsilcilerinden, bölgedeki demokratik meslek odalarının seçilmiş yönetim ve temsilcilerinden katılımcılarla kurulur. Süreç içinde bölgesel meclisin, oluşturulacak işyeri meclislerinin temsilcilerinden seçimle belirlenir hale getirilmesi hedeflenir.
- Emekçilerin bölgesel bazda özörgütlenmesine tekabül edecek bu kurum emeğin özsavunması, demokrasi, barış programı etrafında oluşabilir.
- O bölgedeki örgütsüz emekçileri, var olan veya oluşturulacak kooperatifleri, küçük üretici birliklerini kapsamayı hedeflemelidir.
- Böylesi bir birlik "Sendika Şube Platformları", "Sendika Birlikleri" ve "Demokrasi Platformu" deneyimini dikkate alan, ama onları kapsayıp aşan bir formda olacak, mücadeleyi işyerleri temeline, tabana taşıyacaktır.
- "Sol güçlerin" mücadele birliği böylesi bir toplumsal muhalefet hareketinin oluşturulması, kurumsallaştırılması hedefini ortak olarak önüne koymalıdır. Öte yandan, böylesi bir muhalefet birliği anlayışı, emekçiler arasında olan herhangi bir siyasal eğilimi dışlamadığı için de çok daha geniş ve demokratik olacaktır. Böylelikle "sol güçlerin" yukarıdan bir araya gelmesinden çok daha fazla bir potansiyeli açığa çıkaran, sendikal hareketin önünü açan, bir anlamı ile solun yeniden tanımlanmasını sağlayacak süreç başlayabilir.
- Sadece ÖDP'nin Türk–İş, DİSK, KESK, meslek odaları gibi kurumlardaki doğrudan ve dolaylı ilişkileri harekete geçirilebilirse böylesi bir kurumlaşmanın güçlü bir başlangıcını yaratmak mümkündür. Kaldı ki, diğer sol güçler ve sendika, kitle örgütlerinin desteği, sendika şube platformları ve Demokrasi Platformu deneyimi ve güçlerine sahibiz.

AĞIR AKSAK ÖYKÜLER

Hazım RUHİ

Gün günlük günüdür

"Komünistler Moskova'ya!"

Zagor Te–nay

2 Ağustos– İstanbul'a yirmi dakika boyunca yağmur yağdı. Ortalık Bangladeş'e döndü. Eve yüzerek gittim. Kurbağalama ve kelebekte madalya alabilecek kadar yetenekli olduğumu farkettim.

3 Ağustos– Seyfi Bey'e bu hafta da günlük yazacağımı söyledim. "Yeter artık" dedi ve beni tehdit etti. Yapacağımı yaptım ve şunun farkına vardım. Boksta da bayağı yetenekliymişim.

4 Ağustos– Erbakan İran'la doğalgaz, benzin, mazot ve şeriat konusunda anlaşma yaptı.

5 Ağustos– Amerika sert çıktı. Dışişleri Bakanı Charles Bronson "Siz İran'la anlaşırsanız, biz de MED TV'ye uydu uydururuz" diyerek bize kafa tuttu. Amerika'ya üç kamyon MHP'li göndermeye karar verdim. Washington ya da New York sokaklarında bi tekbir getirsinler, bakın bakalım Amerika artık bize bi şey yapabiliyor mu?

6 Ağustos– Malezya'ya, oradan da Sri Lanka, Burkina Faso, Moldavya ve Gulag Takımadaları'na gitmeye karar verdim. Başbakan dolaşır da, ben dolaşamaz mıyım? Onlarla ticari anlaşma yapacam. Bunu Charles Bronson'a da bildirdim.

7 Ağustos– Charles Bronson'un Şemdin Sakık'ı Beyaz Saray'a davet ettiğini öğrendim.

8 Ağustos– Memleketimiz bölünecek mi acaba? MED TV'de Kürtçe açık oturum, film, şarkı, türkü varmış.

9 Ağustos– İran Büyükelçisi'ne mektup yazdım. Doğalgaz anlaşmasının iptalini istedim. Ulan bu mollalar yüzünden Mc Donalds hamburgeri yiyemicez be!

10 Ağustos– Bütün dış gezilerimi iptal ettim. İstiklal Caddesi'nde tur atmak daha cazip geldi.

11 Ağustos– Ne yersem yiyeyim asit yaptı ağzımda!

12 Ağustos– Endonezya ile hurma ve gülsuyu anlaşması yaptık. İçim ferahladı.

13 Ağustos– Charles Bronson'u Türkiye'ye davet ettim. Ona tespih koleksiyonumu gösterecem.

14 Ağustos– Gelmedi, korktu herhalde.

15 Ağustos– Kıbrıs'taki olaylar tırmanıyor. Oysa Kıbrıs Türktür, Türk kalacaktır. Malezya müslümandır, müslüman kalacaktır. Michael Jackson zencidir, zenci kalacaktır ve Ali Şen başkan, Fenerbahçe şampiyon.

16 Ağustos– Singapur'un düşman işgalinden kurtuluşunun 18. yıldönümü, sabotaj bayramı, kelaynakların Birecik istikametine doğru seyahat etmeleri.

17 Ağustos– Süleyman Bey'e telefon açıp, "N'olacak bu Kıbrıs'ın hali" dedim. "Meraklanma" dedi. "Rauf Denktaş adamımızdır."

18 Ağustos– Hiç kimseye bi çakıl taşımızı, bi metamorfik kayamızı ve Bursa'nın ufak tefek taşlarını vermeyiz. Tekbiiir! Allah–u Ekber! Tekbiiir! Allah–u Ekber!

19 Ağustos– Sordum sarı çiçeğe, annen baban var mıdır? Çiçek, "manyak mısın ulan, ben konuşamam ki!" dedi.

20 Ağustos– Sol, Refah hakkında ne düşünüyor?

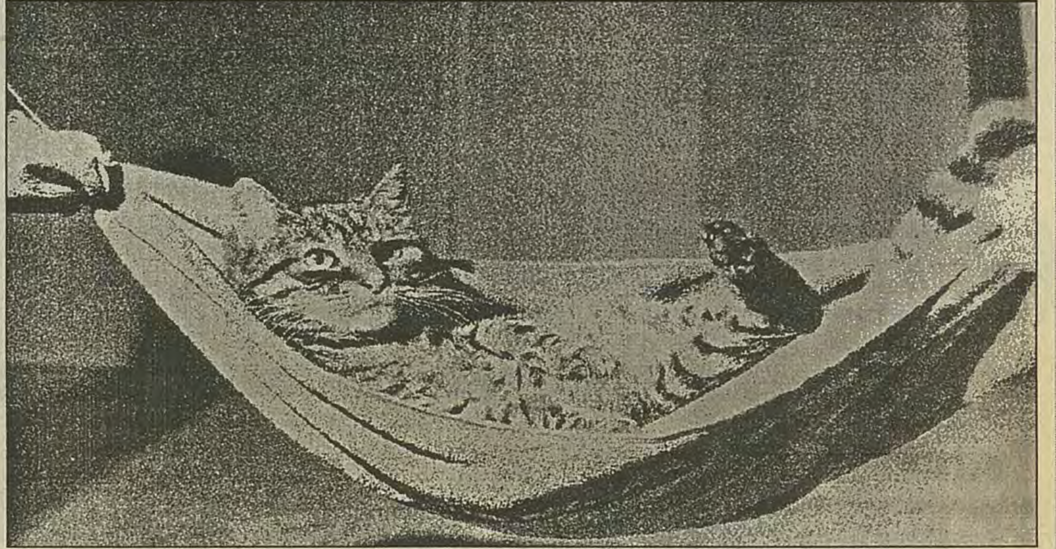
21 Ağustos– Sol, Refah hakkında düşünüyor.

22 Ağustos– Sol, Refah hakkında düşünüyor, demek ki var.

23 Ağustos– Charles Bronson telefon açtı. "Madem ki o doğalgazı alacaksınız, biz de elimizden geleni ardımıza koymayacağız" dedi. PKK'yla anlaştıklarını, hızlarını alamayıp Marcos'la, Tamil gerillalarıyla, İRA'yla da temas olduklarını öğrendim.

Erbakan'a durumu bildirdim. "Korkma" dedi, "Bizim iman dolu göğsümüz gibi serhadimiz var." "İyi de..." dedim, "İkide bir 'Amerika bizim dostumuzdur, müttefikimizdir' diyen sen değil misin?" Sesi o anda kesildi. Ben de bu kez Şevket Kazan Bey'e telefon açtım. "Erbakan Hoca takıyye yapıyor" dedi. Takıyyeyi takunya diye anladığımdan, uzun süre işin içinden çıkamadım.

24 Ağustos– Ay, içim dışıma çıktı. N'oluyor memlekette yahu! Her şeyi devletten bekleyip, herkese iyi haftalar diliyorum –özellikle günlük konusunda hiçbir zaman desteğini esirgemeyen Seyfi Bey'e buradan, yok burası olmadı, nah şuradan, masanın yanından, teşekkürlerimi gönderiyorum.

Geçmişe takılı kalmak

Ali MAHİR

Söz, çok önemsediğim bir konuya parmak basıyor: "Yurtdışı örgütlenmesi." Hiçbir yaprağın sallanmadığı koşullarda, örgütlenme sorunsalına açıklık getirmek gerçekçi olmazdı! ÖDP'nin Türkiye'de yarattığı sol dalgalanma, Avrupa mahline doğru, ilk elden, politik göçmenler üzerinden yayılmaya başladı. Yaklaşık 10 yıllık son dönemi, nasıl bir sosyalizm ve nasıl bir parti tartışmalarıyla yaşamış SBP ve BSP süreçlerine, sıcağı sıcağına katılmış olan arkadaşların ÖDP'nin harmanlanmaya ikircimsiz dalışları son derece doğaldı.

ÖDP'nin Türkiye zemininde yakaladığı espri, ülke dışındaki solcuların da kendilerini, yaşadığı koşulların özgünlüğüne dönük olarak yeniden tanımlama, yeni süreçleri kovalama veya yaşama tutunma halkalarını kendine çekme gibi konularda daha duyarlı kıldı. Bu da anlaşılır bir şeydir.

BSP sürecinde, şurasından burasından yakalamaya özen gösterdiğimiz, ne ki pek de düzenli sürdüremediğimiz yurtdışı örgütlenmesine ilişkin tartışmalar içinde en ağırlıklı noktamız, hiç kuşkusuz, yeni tip, özgün, sivil örgütlenme konusuydu. Hemen hemen hiçbir yaşamsal zemin bulmamış, ele gelir örnekleri üretilmemiş bir yerde, örgütlenme modeli oluşturabilecek bir ortak görüşe ulaşmanın zorlukları vardı. Somut birimlerde, lenme, olsa olsa, yaşamın derin laboratuvarlarında ete kemiğe bürünebilirdi. Gerisi çünkü, ayaklarının altından rüzgar geçen beyhude bir emektir.

ÖDP'nin kuruluş ilanından sonra, heyecanda, geometrik bir patlama yaşanmaya başlandı. Uzun yıllar gelişmeyi ve genişlemeyi, aritmetiksel toplamın cenderesinden ilk kez ÖDP'yle birlikte kurtarıp, katlanarak büyüme grafiğini yakaladık. Bu durum, yeni süreci, içinde taşıdığı ve gelecek açısından da önem arzeden, atıl, pısırık ve uyuşuk yapılanmaların değil, devingen, etken ve canlı bir dinamiğin sarmakta olduğunu muştuluyordu.

Bu coşku, kimilerinin iddia ettiği gibi ne bir saman alevi ve ne de bir sabun köpüğüydü. Yine bu, Türkiye gerçekliğinin, evrensel boyutlarda ilk kez yaratıcı eyleme kılavuz olacak derinlik ve yaratıcılıkta çözümlendiğinin espirisiydi. Bu nedenle de sınırları kesin çekilmiş, hazır reçetelere de gereksinmeyecek, klasik örgütlerin şablonlarına, gelişmelerin taşıdığı diyalektik, artık uydurulmaya çalışılmayacaktı. Süreci, katılarak üretme eyleminin içinde, ona eşgelen örgütlenme biçimleri boy atacaktı. ÖDP'yi refleksli kılacak en ayırdedici yan, tam da buydu.

Türkiye'de kabarıp kırılan dalgaların yürüdüğü yere değin uzanıyor ÖDP'nin izi. Bu nedenle ÖDP'lilik, yerli sınırlara hapsedilecek denli soluktan yoksun olamazdı. Avrupa'da, Asya ve Avustralya'da da bir ÖDP'lilik, bir yaşamsal duruşa oturmaya yöneliyor. Devrimcilik eğer, üst perdeden min değerleriyle kuşatıp, onu dönüştürmekse, ÖDP'yi salt Türkiye'yle sınırlandırmanın olanağı yok.

Herkes ülkenin hangi köşesindeyse orada, kim dünyanın neresindeyse orada, herkes çok sesli, çok renkli, çok kültürlü, bölüşümcü ve katılımcı bir yeni kültürü yaşama aktarmak zorundadır. Kimsenin vaaz dinleme gereksinimi yok. İman edenler, oruç tutmak zorundalar. Emeğimizi, hünerimizi sürece taşıyacağız. Her yerde, nasıl yaşanılması gerektiğini telkin etmek yerine, sürece katılarak, ancak yeni bir gelenek yaratılabileceği artık bilince çıkarılmalıdır. Bu ulu eylemin, küçük göletlerden, küçük sivil birikimlerden yayılarak toplumu sarabileceğine inanmak gerekiyor. Artık yaşamın profesyonel devrimcilere değil, bölüşebilen amatör mimarlara gereksinimi var. Ve bilinmelidir ki, süreçlerden kopuk elitlerin, ortak bir kültür ekinine katacak bir şey yok.

Elitleşmeden söz açmışken, pek de sırası değilmiş gibi gelecek bir anda, ÖDP'nin yayın gereksinimine oturmaya çabalayan Söz dergisinin, ÖDP'nin yerel ekinlerine inmekten çok uzak olduğunu teslim edelim. Söz'ün yeni düzenlemeler için yeni bir atak geliştireceği bu yönde de bir dayanışma kampanyası planladığı açıklandı. Hiç kuşkusuz, Söz'ü şimdiye dek özveriyle çıkartan arkadaşların iyi niyetlerini, tartışmanın dışında tutuyoruz. Ne ki, hala biz en iyisini yaparız, gerisi gelir gibi, yine eskide takılı bir tutumun henüz aşılamadığı anlaşılıyor.

Bir yayın kendini varedecek olan kitlelerin sosyal, pedagojik ve psikolojik özelliklerini taramadan hangi verilerle onların gerçek duygularına tercüman olabileceğini varsayabilir? Böylesi, yine bilenlerin, bilmeyenlere fetva vermeye açık durduğu izlenimine yol açıyor. Kişisel olarak benim kanım, Söz dergisinin bu önemli incelikleri hesaba katmadığı yönündedir. Gerekçe ise altında tartışmaya çalıştığım bir dizi yazı, Söz sayfalarında yeralmadı. Bunların yanı sıra ÖDP eksenli bazı yazılar, yine "Alternatif Gazete" gibi yazıların, hangi nedenle yayınlanmadığı, azından bir nezaket gereği de olsa bildirilmedi.

Söz eğer bizimse, katkı ve eleştirilerimize yüreğini açık tutmalıdır. Yok bizim adımıza yine birilerinin ise, o zaman bam telinin koptuğu yerdir! Burada derginin, seviyesi gözetilerek bir seçim yapıldığı gibi bir gerekçeye sarılınıyorsa, bu da çok nahoş olur. Çünkü, bir yayının oturması gereken seviye, onu yaratanların estetiklerinin, birikimlerinin bir ortalaması olmak zorundadır. Siz düzeyi ayarlamak yerine, onu bir tartışma, bir üretme süreci içinde, genel hareketeeşgelen dinamiklerin eseri olmaya terkedin. Bir yayını, marjinal olmaktan ancak yaratıcı bir bölüşüm yöntemiyle kurtarabiliriz diye düşünüyorum. Günlük yayın konusunun da bu bağlamda ele alınması, ayaklarının üstünde, doğrulmaya çabalayan yerel inisiyatif ve birimlerin yeni bir kültür yaratma süreçlerine eşlik edebilecek köklü bir gazetenin, artık tartışma gündemine girmesi gerekir. Böylesi bir tartışmanın artık lüks olmadığını düşünüyorum.

Tartışması acilen yapılması gereken konulardan bir diğeri ise, yazının ilk cümlesinde belirtilen "Yurtdışı Örgütlenmesi" sorunudur. Buna ilişkin çok farklı yaklaşımların olduğu biliniyor. Geliştirilmeye çalışılan yerel birimlerin, hangi sistematik içinde birbirleriyle buluşturulup, yaşadığımız ortamlarda, sosyal, politik ve çok yönlü gereksinmelerimizi karşılayacak bir dokuya nasıl ulaştırılacağını çok tartışacağız. Ne ki lüks olan bir şey var ki, o da artık, her örgütlenme modelinin oturması gerekli yaşamsal motifleri dikkatten kaçırmak. Ismarlama modelleri yaşamın kustuğu bir yerde, yaşamda, ele geçirip tutunabileceğimiz halkalara sarılmak, sosyalist değerlerle donatabileceğimiz yeni bir

Bu yol hiçbir yere gider...

Kıbrıs'ın toplumsal ve siyasal tarihi ile şimdiki "sınır" arasında, egemenlerin adlandırmasıyla "1974 Mutlu Barış Harekatı"yla ilintili yapısal ilişki vardır. Ne ki, barış'ı ve özgürlüğü toprak ve mülkiyet üzerinden kavramayanlar açısından "sınır", toprağın bölünmesine ait bir imge değildir. Bu nedenle de 74'ten çok öncesinin gerçeğidir.

Ortak yaşanmış bütün tarihsel geçmişe karşın, bu tarih içinde, birbirinden yalıtlanmış halkların, enklavlarda kendi biz'lerini kutsayan, öteki biz'e yabancılaşan, dahası düşman olarak oluşturulan sorunlu yaşamları da bir gerçekliktir. Bu nedenle "sınır" tartışması, insanın ve doğanın özgürleşmesi, özgürleşmenin insanlaşmasıyla ilgilidir.

Dünyanın başka ülkelerinde olduğu gibi Kıbrıs'ta da, insanların içindeki sınırların tarihinin çok eskilere dayandığı bir gerçek.

Ne ki son bir haftadır yaşananlarla "1974 Mutlu Barış Harekatı" arasında güncel bir ilişki üzerinden bazı hatırlatmalar yapılabilir.

1974'ten bu yana, toprağı ve insanı ikiye bölen "sinir harekatı"na ve "sinir çizgisi"ne karşı pek çok eylem yapıldı.

Bunlardan en önemlisi 74'ten sonra, Kıbrıslı Rum kadınların gerçekleştirdikleri "kadınlar eve dönüyor" adlı sınır eylemidir.

Daha sonraki yıllarda Kıbrıslı Türk ve Rum barışseverler, adada barışın sağlanması için değişik sınır eylemleri düzenlediler.

Son yıllarda sınırda, Türk ve Rum şovenlerin karşılıklı şovlarına tanık olunur oldu. Özellikle 1. ve 2. "Mutlu Barış Harekatı"nın yıldönümleri olan 20 Temmuz ve 15 Ağustos'a denk getirilen bu eylemlerde Rum şovenisler, sınırın varlığına ilişkin öfkenin yanı sıra, Kıbrıs'ın kendi biz'lerine ait olduğuna dair bir vurgu yapıyorlar.

Türk şovenistler için ise sınır; "güvenlik", "güvence" kavramları ile gerekçelendirilmiş mutlak bir ayrılık mekanıdır.

Bu nedenle, Kıbrıslılık bilincinde olan, eşitlik ve özgürlük denklemine sahip Kıbrıslı Rumlar ve Türkler için sınırın anlamı ile her iki tarafın otoritelerince anlamı arasında nitelik farkının altı çizilmelidir.

Denktaş için ise, "sınır"ın anlamı, öteki'ni düşman görme, Türkiye'ye entegre olmaktır. Terminolojisindeki "güvenlik" kavramı, amaca ulaşmak için devreye sokulan kirletilmiş ve şovenizmin araçsallaştırdığı bir sözcükten başka bir şey değildir.

Sınır eylemlerinden en ilginci Aziz Nesin'e aittir. 1990 yılında Kıbrıs'a giden Aziz Nesin, ayağının birini Rum tarafına, birini Türk tarafına basarak, bir yanında Rum şair Elli Peonidu, diğer yanında Kıbrıslı Türk şair Neşe Yaşın ile hatıra fotoğrafı çektirir.

Geçen hafta içinde iki kez yaşanan ve ölümlerle sonuçlanan eylemler özgürleşme ile sınır arasındaki körleşmeyi de göstermesi bakımından ilginç ve trajik bir tarihsel örnektir... Tıpkı resmî bir filmin karesi gibi; kuzey'i ve güney'i bölen sınırda taşlarıyla, bayraklarıyla, öfkeleriyle, içlerindeki sınırları dışlarına vuran Rumlar ve Türkler... Dünyanın gözü önünde bir Türk tarafından kafası taşla parçalanarak öldürülen bir Rum genci...

Dört gün sonra... Öldürülen Rum gencinin cenazesinden dönen ve sınırda eylem yapan Rum gençler... Sınırı geçen bir Rum gencin, bayrak direğine tırmanırken birkaç metre öteden açılan bir ateşle başından vurulup öldürülüşü... Genç, direğe asılı gibi... ve sonra... Sınırın iki yanına kan fışkırıyor... Ağzındaki sigara düşüyor...

Gövdesi sınır olan bir gencin unutulmayacak fotoğrafı...

Aynı eylem sırasında, oğlunun peşinden "sınıra gitme", diye koşan 59 yaşındaki bir Rum kadının ağır yaralanışı...

Her şey sınırda oluyor... İnsanın içindeki ve dışındaki sınırda...

Kıbrıslı şair Faize Özdemirciler bir şiirinde, "Bir rüyada buluruz/ kendimizi/ yaseminlerden/ ayarlı olur/ 'Öbür taraf'a/ geçişlerimiz

Dizilme zamanı/ güney'deyiz/ kuruma zamanı/ kuzey'de

Hiç düşünmeyiz/ neden doğusu–batısı yok/ yurdumuzun diye" dizeleriyle "öbür taraf"a geçişlerin "yaseminlerden ayarlı olduğunu" vurgular. "Öbür taraf"a geçmek için, ülkesinde sınıra takılan bir Kıbrıslının tarihsel/siyasal dramının imgesel ve ironik bir anlatımıdır bu.

Deniz'den gelen kötüler/ kötülükler tarafından bölünen, parçalanan sadece toprak değildir. Kıbrıs'ı ve Kıbrıslıyı simgeleyen yaseminler ve insanlar, paşalar ve papazlar ile şoven politikacılar tarafından kendi içlerinde kuzey ve güney olarak bölünmüştür.

Yunan ve Türk şovenistler için tarihsel ve siyasal olarak 'Ata Yadigarı' olarak "tabulanan ve tapulanan" Kıbrıs, sözcüğün tüm anlamlarında bir 'Hata Yadigarı'dır... Kıbrıs dramının en tipik ve trajik solo ve koro cinnetlerinin sınırda yaşanması da rastlantı değildir... Tabunun ve tapunun olduğu her yerde, insanların kendi içlerinde öteki'ne sınır çekmeleri, duvar örmeleri "doğal"dır...

Sınırtaşı; sınırda birbirine taş atan şoven öznelerin toplamıdır.

Doğu'su ve batı'sı olmayan bir ülkedir Kıbrıs... Doğu ve batı kavramları ortadan kaldırılmıştır. Kuzey'den güney'e, güney'den kuzey'e geçişlerin "yaseminlerden ayarlı" olduğu, aşk tanrıçası Afrodit'i utandırırcasına kötülüğün dışarıdan ve denizden geldiği Akdeniz'in ortasında yapayalnız kalmış bu adacıkta sınır, daha çok ölüm, düşmanlık ve yabancılaşma demektir...Son haftadaki sınır eylemleri, savaşa ve ölüme ayarlıdır. Türk ve Rum şovenistleri Kıbrıslılar'a, "düşman kalma alışkanlığı" ve "yaralı kalma alışkanlığı" arasında bir hayatı dayatmaktadır...Böyle giderse, Kıbrıs için "tarihin ve talihin 'ah'ını almış halkların yurdudur!" demek gerekecektir. Belki de Akdeniz bile "ah" almıştır. Ve böyle giderse Akdeniz'i de "Ahdeniz" diye çağıracağızdır...

Kıbrıs'taki ara bölge'ye "Hiç kimsenin toprağı/ülkesi" dendiği bilinir... Bu anlatımdan yola çıkarak söylemek gerekirse, Kıbrıs ne Yunanistan'ın ne de Türkiye'nin toprağıdır. Çünkü bu ada, sadece ve sadece Kıbrıslı Rumların ve Kıbrıslı Türklerin ve adada yaşayan diğer halklarındır; 'Adatoprak'tır... Şovenistlerin ve faşistlerinin bu adayı 'Ata Yadigarı' olarak gören 'Atatoprak' anlayışı terkedilmeden adaya ne barış, ne demokrasinin gelebilmesi mümkün değildir...

Sınırı Akdeniz'in dalgaları olan bir aşk ülkesinden aşk ve özgürlük özürlüler çekilmelidir ki, tarihin önü açılsın...Biri Türk, biri Rum, adalı iki gencin, Niyazi ve Panikos'un Kıbrıs'la ilgili belgesel filmlerine verilen "Aşkımız Kıbrıs" ve "Duvarınız" isimleri adadaki iki temel farklılığın özetidir... Duvarınız...

Onların kavramı ve hayatının özeti...Aşkımız Kıbrıs...

Barışseverlerin ve özgürlükçülerin...

Sezai Sarıoğlu

● **Sahibi:** Olgu Ltd. Şti. adına Ali KÜÇÜK ● **Koordinatör:** Seyfi ÖNGİDER
● **Yazı İşleri:** Ayla ÖNDER, Sermet ÖZDOĞAN, Sezai SARIOĞLU, Vehbi ERSAN, Veysi SARISÖZEN,
● **İdare:** Ali KÜÇÜK, Muzaffer TUTKAN
● **Sorumlu Müdür:** Hüseyin AYIK
● **Ankara Temsilcisi:** Mustafa ERDOĞAN

Avrupa Temsilcilikleri

● **Almanya Temsilciliği** **Tel :** 0049.69.7075714 **Fax:** 0049.69.625645
● **Fransa:** Y. Mustafa ÖZKAN **Tel :** 0033148572114 **Fax:** 0033148571691
● **İsviçre:** Süleyman ÖZGÜR **Tel :** 004113415213
● **İngiltere:** Ahmet SAYER **Tel :** 00441814826280